

Editorial Board

Union Body, 2023-2024

Teaching Staff, Sapatgram College

Office staff, Sapatgram College

সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালয় আলোচনী

৩৬ সংখ্যক বার্ষিক পত্রিকা ২০২৩-২৪ বর্ষ

সম্পাদক ঃ শ্রীজয়দীপ বর্মন সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালয়, সাপটগ্রাম

Message from the President of the Governing Body

"Dear Students," It is with great pleasure that I extend my warmest greetings to you through this edition of our college magazine. This publication, which encapsulates the creativity, aspirations, and achievements of our students, is a reflection of the vibrant and dynamic spirit that defines our institution "As the President of the Governing Body, I am proud to witness the continuous growth and progress of our college. The dedication and commitment demonstrated by our students, faculty, and staff in striving for excellence in every field—academic, cultural, and social are truly commendable. Each of you contributes uniquely to the rich tapestry of our college, and this magazine serves as a testament to your collective effort. "Education, as we know, is the cornerstone of personal and societal development. Our college is dedicated to providing not only academic excellence but also to nurturing well-rounded individuals who are prepared to face the challenges of the future. I encourage you to take full advantage of the opportunities presented to you, to think critically, and to act with integrity and compassion in all your endeavors. "This magazine is more than just a collection of articles; it is a celebration of your hard work, creativity, and the spirit of inquiry that drives you forward. I commend all the contributors for their outstanding work and the editorial team for their dedication in bringing this edition to life. "As you go through the pages, I hope you feel inspired by the diverse voices and perspectives shared by your fellow students. Let this magazine remind you of the power of collaboration, the importance of lifelong learning, and the impact you can have on the world."I wish you all the best in your academic and personal journeys. May you continue to shine brightly and bring

> Hemendra Nath Brahma (Ex M.L.A.) President, Governing Body

BODOLAND UNIVERSITY, KOKRAJHAR

(State Govt. University)

Debargaon, P.O. Rangalikhata Kokraihar - 783370. BTR, Assam.

Ph. No. - 9414317048 Email.-blahuia@yahoo.com

Prof. (Dr.) B. L. Ahuja Vice-Chancellor

Message

It gives me immense pleasure to know that Sapatgram College Students' Union Council of the Session 2023-24 is going to publish its 36th Edition of Annual College Magazine.

I hope that this praiseworthy effort will be helpful for students and faculty of the Sapatgram College in expressing their literary creativity, knowledge, achievements and contribute good moral towards the society.

With best wishes,

(B. L. Ahuja) **Bodoland University**

Sri. Jibesh Roy Chief Executive Member (CEM) Kamatapur Autonomous Council

KAMATAPUR AUTONOMOUS COUNCIL (KAC)

North Salmara PO: North Salmara, Pin: 783383 Dist. Bongaigaon

Ref. No. KAC/Off-1/2024-25/13

Date: 04-09-2024

শুভেচ্ছা বাণী

সকলোকে কমতাপুৰ স্বায়ত্তশাসিত পৰিষদৰ তৰফৰ পৰা শুভেচ্ছা জনালোঁ। ইয়াৰে জানিবলৈ পাই সুখী হৈছে৷ যে, সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়ৰ বছৰেকীয়া আলোচনী "সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয় আলোচনী" সম্পাদনা কৰিবলৈ ওলাইছে। গতিকে এই আলোচনীখনিব জৰিয়তে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীব সৃষ্টিশীল লিখনিবে সমৃদ্ধ হ'বলগীয়া আলোচনীখনিত সাহিত্য, কলা-সংস্কৃতি নতুনকৈ উভ্ডাসিত হওঁক তাকে কামনা কৰিছোঁ। আলোচনীখনিৰ জৰিয়তে বিভিন্ন ভাষা-ভাষী তথা জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মাজত

শেষত সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়ৰ বছৰেকীয়া আলোচনীখন সৰ্বতোপ্ৰকাৰে সাফল্যমণ্ডিত হৈ উঠাৰ কামনাৰে সমূহ শিক্ষাপ্তক, মৰমৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, অভিভাৱকৰ লগতে আলোচনী সম্পাদনা সমিতিৰ সমূহ

धतावादम्(ब-

তাৰিখ ঃ ০৪-০৯-২০২৪ ইং।

মুখ্য কার্য্যবাহী পাবিষদ ক্মতাপুৰ স্বায়ত্তশাসিত পৰিষদ উত্তৰ শালমাৰা, বঙাইগাওঁ।

(vii)

OFFICE OF THE PRINCIPAL SAPATGRAM COLLEGE P.O. SAPATGRAM, DIST. DHUBRI (ASSAM)

PIN: 783337

email: principalsapatgramcollege@gmail.com Website: www.sapatgramcollege.org

Dr. Rajeshwar Prasad Singh, M.A. Ph.D. Principal

Mobile-9435243684

Ref. No.

Date:

Message from the Principal,

"...."Dear Students,"It gives me immense pleasure to pen down a few words for this edition of our college magazine. This publication serves as a platform for showcasing the one of our college magazine. the creative talents and intellectual pursuits of our vibrant student community. Each article, poem, and piece of art reflects the diverse perspectives and boundless energy that you, our students, bring to our campus. "As you navigate through your academic journess, bring to our campus." journey, I encourage you to embrace every opportunity to learn, grow, and challenge Yourselves. Education is not just about acquiring knowledge; it is about shaping your characteristics. character, developing critical thinking, and preparing yourselves to contribute meaning-fully to fully to society. Remember, the skills and values you cultivate today will be the foundation for tion for your future success." I am incredibly proud of all your achievements and the dedication you show in both your studies and extracurricular activities. The passion and creativity that you exhibit exhibit are truly commendable. I urge you to continue to strive for excellence in all your endeavorment are truly commendable. I urge you to continue to strive for excellence in all your endeavorment. deavors, keeping in mind the values of integrity, empathy, and perseverance. "This magazine is a testor, seeping in mind the values of integrity, empathy, and I congratulate all contributors for their a testament to your hard work and creativity, and I congratulate all contributors for their efforts. efforts. I would also like to express my gratitude to the editorial team for their dedication in bringing. bringing this publication to life. "As you read through the pages, I hope you feel inspired by the thought thoughts and expressions shared by your peers. Let this magazine be a reminder that your voice many this publication to life. "As you read unlong that magazine be a reminder that your voice many that he had been and small, are integral to the success of our Voice matters, and that your contributions, both big and small, are integral to the success of our college. college community. "Wishing you all the very best in your academic and personal endeavors." "With warm regards,

> Principal Sapatgram College

তত্ত্বাৱধায়কৰ একলম

উদিত সৃৰুযমুখী ডেউকাত জিলিকে প্ৰত্যাশাৰ তাৰুণ্যৰ তেজোদ্বীপ্ত আভা-

ঐতিহাসিক ৰত্নপীঠৰ বুকুৰ পশ্চিম অসমৰ প্ৰান্তৰ দ্বীপ্তময় তৰুণৰ সাতোৰঙী আলোকেৰে বৰ্ণময় সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়ৰ ৰুদ্ৰদাৰে প্ৰতিবছৰে সাদৰে বহু ন-প্ৰতিভাৰ উন্মেষণী সৃজনীক ¹ "অসম সাংস্কৃতিক মহাসংগ্ৰাম" ২০২৩-২৪ ৰ খিতাপ, উচ্চ মাধ্যমিকত অৰ্থনীতি বিষয়ত কৃতি ছাৰ্থ এগৰাকীৰ এশ শতাংশ নম্বৰ প্ৰাপ্তি আদি মহাবিদ্যালয়খনৰ সাংস্কৃতিক তথা বিদ্যায়তনিক দিশত পাৰদৰ্শিতা^ৰ অনন্য নিদৰ্শন । অৱশ্যে এই সমূহৰ লগতে মহাবিদ্যালয়খনৰ ভৌগলিক অৱস্থিতি তথা আন্তঃগাঁঠনি^ৰ দিশত কিছু সমস্যা আছে আৰু সেয়া নিতান্তই স্বাভাৱিক। কিন্তু ইয়াক প্ৰত্যাহ্বান হিচাপে গ্ৰহণ ক^{ৰি} সমস্যাক সুবিধালৈ ৰূপান্তৰিত কৰাৰ প্ৰচেষ্টা লোৱাটোহে আমাৰ কৰণীয়। যেনেদৰে হত্যা,ধৰ্ষণ, বাল্যবিবাহ ডাইনী হত্যা আদিৰ দৰে নিকৃষ্ট অপৰাধ সমূহ কেৱল আইনী সংশোধনীৰে সম্পূৰ্ণ নিৰাময় কৰি নোৱাৰি, যি সম্ভৱ হ'ব পাৰে আমাৰ প্ৰত্যেকৰে আত্ম সংশোধনীৰ দ্বাৰাহে। ইয়াৰ বাবে মূলধন হৈছে প্ৰকৃত শিক্ষাৰ পোহৰ ; নাৰী শিক্ষাৰ ব্যাপকতাৰে ছাত্ৰ সমাজে সংশোধনীৰ গুৰি বঠা ধৰিবলৈ সক্ষম হোৱাটোৱে সুদূৰ প্ৰসাৰী সামাজিক ইতিবাচক ফলাফললৈ আঙুলিয়াব। আকৌ চৰিত্ৰবিহীন শিক্ষা দৰাচলতে মূল্যহীন। শিক্ষাৰ দ্বাৰা নৈতিক মূল্যবোধৰ লগতে দক্ষতা বৃদ্ধিৰ এক সুসংগত ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰাটো বৰ্তমানৰ বিশ্বায়নৰ বস্তুবাদী সময়ৰ এক প্ৰত্যাহ্নান; যিটোৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাটো মহাবিদ্যালয়^ৰ গুৰুত্বৰ আওঁতাত পৰে। তাৰেই এক অংশ ৰাপে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, জ্যেষ্ঠ, সতীৰ্থ, সহকৰ্মী তথা সুধী সমা^{জিৰ} অৱদানেৰে সৃজনীমূলক বৌদ্ধিকতাৰ প্ৰয়াস স্থৰূপ আমাৰ এই মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীখনি। অমৃতকাৰ্লৰ সময়ছোৱাৰ "ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতি ২০২০" ৰ জ্ঞান মন্থনেৰে নিৰ্গত অমৃত সুধা পান কৰি সাপ্তিগ্ৰাৰ্ম মহাবিদ্যালয় পশ্চিম অসমৰ জ্ঞান কিৰীটি প্ৰজ্ঞাদেৱী হৈ জিলিকক তাৰেই শুভ কামনাৰে—

> দীপাঞ্জলী বর্মন, মুৰব্বী অধ্যাপিকা, ইতিহাস বিভাগ।

সাধাৰণ সম্পাদকৰ একাষাৰ,

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে যিসকল স্থনামধন্য মহান ব্যক্তিৰ অহোপুৰুষাৰ্থ, কণ্ট আৰু ত্যাগৰ ফলত ধুবুৰী জিলাৰ অন্তৰ্গত এটি অতি পিছপৰা অঞ্চল সাপটগ্ৰামত একমাত্ৰ উচ্চ শিক্ষাৰ প্ৰাণ কেন্দ্ৰ স্থৰূপে সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয় অনুষ্ঠানটি প্ৰতিষ্ঠা হৈছিল তাৰ বাবে সেইসকল ব্যক্তিক মোৰ হৃদয়ৰ কোণৰ পৰা শ্ৰদ্ধা আৰু শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। ইয়াৰ লগতে সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়ৰ শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যক্ষ মহোদয় আৰু প্ৰিয় শিক্ষাগুৰুসকল, মহাবিদ্যালয়ৰ অফিচৰ কৰ্তৃপক্ষ আৰু মোৰ মৰমৰ বন্ধা-বান্ধৱীসকল তথা সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

এখন মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সম্পাদকৰ দৰে এক গধুৰ দায়িত্বৰ বিষয়ববীয়া হোৱাৰ বাবে মই সকলোবোৰ কামতে এক মুখ্য ভূমিকা পালন কৰিছিলোঁ। সকলোবোৰ বিষয়ববীয়াকে লগত লৈ মহাবিদ্যালয়খনিৰ সৰ্বাঙ্গীণ বিকাশৰ লগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সুবিধা অসুবিধাৰ প্ৰতি ধ্যান ৰাখি কামবোৰ কৰিছিলোঁ। মহাবিদ্যালয়ৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অনুষ্ঠান "মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ" অনুষ্ঠিত কৰিছিলোঁ। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মানসিক-শাৰীৰিক বিকাশৰ বাবে অনুষ্ঠিত কৰা মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ এই সময়ছোৱাত ছাত্ৰীসকলৰ মানসিক-শাৰীৰিক বিকাশৰ বাবে অনুষ্ঠিত কৰা মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ এই সময়ছোৱাত বিভিন্ন বিভাগৰ বিষয়াসকলক বিভিন্ন দিশত দিহা-পৰামৰ্শ আগবঢ়াইছিলোঁ। প্ৰতিটো অনুষ্ঠান সুকলমে পাৰ হৈ যোৱাত সহায় কৰিছিলোঁ আৰু সুকলমে মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ অনুষ্ঠিত কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিলো। মহাবিদ্যালয়খনিত কৰিবলগীয়া বহুতো কামেই আছে তথাপিও এবছৰ মই সম্পাদকৰ দৰে এক গুৰু দায়িত্বত থাকি অলপ হ'লেও মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতিৰ হকে অৱদান আগবঢ়াবলৈ পাই মই নথৈ আনন্দিত দোয়িত্বত থাকি অলপ হ'লেও মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতিৰ হকে অৱদান আগবঢ়াবলৈ পাই মই নথৈ আনন্দিত মোৰ হৈছোঁ। বহুতো নজনা কথা জনা, বুজা আৰু শিকাৰ অভিজ্ঞতা আহৰণ কৰিলোঁ। যদি অজানিতে মোৰ দ্বাৰা মহাবিদ্যালয়ৰ কাৰোবাক বেয়া ব্যৱহাৰ কৰিছিলোঁ বা কিবা ভুল কৰিছিলোঁ মোক নিজৰ বুলি ক্ষমা কৰি দিয়ে যেন।

ইয়াৰ লগতে সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে আমাৰ বাৰ্ষিক আলোচনীখনৰ সফল প্ৰকাশৰ বাবে মোৰ শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰাৰ লগতে অপৰিসীম গৌৰৱ আৰু আনন্দ অনুভৱ কৰিছো। এই আলোচনীখন আমাৰ বাবে সদায় প্ৰেৰণাৰ উৎস হৈ আহিছে আৰু আমাৰ কলেজ সমাজৰ সৃষ্টিশীলতা, প্ৰতিভা আৰু বৌদ্ধিক বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত এক মঞ্চ প্ৰদান কৰিছে।

সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে মোৰ এই এবছৰীয়া কাৰ্যকালত সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-

ছাত্ৰীক সেৱা আগবঢ়োৱাটো মোৰ বাবে এক গৌৰৱৰ বিষয়। আমি একেলগে প্ৰত্যাহ্বানৰ সম্মুখীৰ্ন হৈছো, সফলতা উদযাপন কৰিছো আৰু ঐক্য আৰু উদ্দেশ্যৰ এক শক্তিশালী সম্পৰ্ক গঢ়ি তুলিছো মোৰ সতীৰ্থ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু অধ্যাপকসকলৰ সহায় আৰু উৎসাহৰ বাবে মই সদায় কৃতজ্ঞ।

এই আলোচনীখনে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সজীৱ শৈক্ষিক আৰু সাংস্কৃতিক জীৱনৰ সাৰ মৰ্ম্ব ধৰি ৰাখিব বুলি মোৰ বিশ্বাস আৰু ই আমাৰ সকলোৰে বাবে সদায় গৌৰৱৰ উৎস হৈ থাকিব। শেষত মহাবিদ্যালয়খনিৰ উন্নতি হওক আৰু অসমৰ এখন আগশাৰীৰ মহাবিদ্যালয় হিচাপে প্ৰতিষ্ঠি^ত

পংকজ বর্মন সাধাৰণ সম্পাদক সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালয় ছাত্র একতা সভা

হিমান কলিতা সহকাৰী সাধাৰণ সম্পাদক সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা

২০২৩-২৪ বৰ্ষৰ সাপট প্ৰাম মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সহকাৰী সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে মোক দায়িত্বভাৰ দি কাৰ্যনিৰ্বাহৰ সুযোগ দিয়াৰ বাবে মই হিমান কলিতাই সকলোকে ধন্যবাদ জনাইছোঁ। ২০২৩ চনৰ অক্টোবৰ মাহত দায়িত্বভাৰ গ্ৰহণ কৰি বৰ্তমানলৈ সক্ৰিয়ভাৱে কাম কৰি আহিছো। আনকি মোৰ এই গোটেই কাৰ্যকালত আয়োজন কৰা সকলো অনুষ্ঠানতে সহযোগী হিচাপে ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপিকা শ্ৰীমতী স্মৃতি ৰেখা বৰ্মধ বাইদেউৱে যি অহৰহ সহযোগ কৰি আহিছে তেওঁকো ধন্যবাদ জনাইছোঁ। শপত গ্ৰহণ কৰাৰ পিছৰে পৰা বৰ্তমানলৈ মোৰ কাৰ্যকালত আয়োজন কৰা এটা অনুষ্ঠান ২০২৪ চনৰ ৫ মাৰ্চ তাৰিখে অনুষ্ঠিত 'ফাতেহা-স্ক-দোৰাজ-দাহ্ম'।

মোক এই সুযোগ দিয়াৰ বাবে সকলোকে পুনৰাই আকৌ ধন্যবাদ জনাইছোঁ। সদৌ শেষত, মোৰ এই কাৰ্যকালৰ শেষলৈকে মই মহাবিদ্যালয়খনৰ কল্যাণৰ বাবে কাম কৰি যাম বুলি নৃঢ় প্ৰতিজ্ঞ। ধন্যবাদ

।।জন্মতু সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালর।।।

সম্পাদকীয় কলম

পোন প্ৰথমে সাদৰ সম্ভাষণ গ্ৰহণ কৰিব। ২০২৩-২৪ বৰ্ষৰ সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাব আলোচনী বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে মোৰ কাৰ্যকালত সহায় কৰা বিশেষকৈ মোৰ শিক্ষাগুৰু ইতিহাস বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপিকা তথা আলোচনীৰ তত্বাৱধায়ক দীপাঞ্জলী বৰ্মন বাইদেউ আৰু সহকাৰী অধ্যাপক ধ্ৰুৱজ্যোতি বৰ্মন ছাৰ আৰু প্ৰতিজন ব্যক্তিকেই জনাইছো অসীম ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা। মোৰ প্ৰতিটো কাম নিয়াৰিকৈ আগবঢ়াই নিয়াত মই কোনোদিনে ত্ৰুটি কৰা নাই। তাৰ মাজতো কৰা ভূল-ক্ৰটিবোৰৰ কাৰণে ক্ষমা বিচাৰিছোঁ।

মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীখন হৈছে, সময়ৰ দাপোন। এই আলোচনীতেই এজনৰ সময়ৰ সাঁচ সাঁচি থৈ যায়, যি ভৱিষ্যতে মাইলৰ খুটি হৈ ধৰা দিয়ে। কলেজ অথবা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আলোচনীতেই ছাত্ৰ জীৱনৰ চিন্তা-চেতনাই গজালি মেলে। এটা দীঘলীয়া পৰিক্ৰমাৰে আগুৱাই অহা আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী খনে সমাজ জীৱনলৈ গুৰুত্ব পূৰ্ণ অৱদান আগবঢ়াই আহিছে। এই লৈ আমি গৌৰৱান্বিত।

আমাৰ মহাবিদ্যালয় আলোচনীখনৰ শেহতীয়া সংস্কৰণ আপোনালোকৰ আগত উপস্থাপন কৰিবলৈ পাই মই অত্যন্ত আনন্দিত আৰু গৌৰৱ অনুভৱ কৰিছোঁ। আমাৰ আলোচনীখন কেৱল প্ৰৱৰ্ষ পৃষ্ঠাই আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী আৰু কৰ্মচাৰীৰ কণ্ঠ প্ৰতিধ্বনিত কৰে। ই আমাৰ প্ৰতিষ্ঠানৰ কৃতিত্ব, চিন্তা আৰু গতিশীলতা প্ৰদৰ্শন কৰে।

এই আলোচনীখনত অংশ গ্ৰহণ কৰা সকলোকে আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো। আপোনালোকৰ সময় আৰু প্ৰচেষ্টাই এই প্ৰকাশনক জীৱন্ত কৰি তুলিছে।

আপোনালোকৰ অবিৰত সহায় আৰু অংশ গ্ৰহণৰ বাবে ধন্যবাদ। আহক আমি এই সুন্দৰ মাধ্যমৰ জৰিয়তে আমাৰ সামূহিক যাত্ৰা আৰু সফলতাক উদ্যাপন কৰো। শুভেচ্ছাৰে,

> জয়দীপ বর্মন আলোচনী সম্পাদক সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালয়, সাপটগ্রাম।

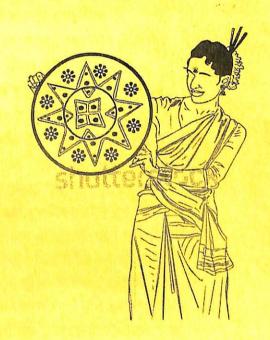
फिन साजा

xiii পূচীপত্র ঃ

अयं चंध ३ जान भी श्रा विखानं ३ । प्रतिष्ठा ३ । प्रतिष्ठा ३ । म्रतिनी बाग्न छ। वसूष्ठ 8 । म्यूष्ठिताब विबक्तिकव ४ । प्रतिष्ठान भविष्ठिकव ४ । प्रतिष्ठान भविष्ठिकव ४ । प्रतिष्ठान भविष्ठान भविष	त्रुहाशव है	লিখক	ा
১। দেউতা ২। সপোন ত। বন্ধুত্ব ৪। স্কৃতিবোৰ বিৰক্তিকৰ ৫। এটোপাল পানী ৬। দেউতা ৭। ৰাণী অভয়েশ্বৰী দেৱী আৰু বিজনী ৰাজ্য ৮। গণতন্ত্ৰ সবলীকৰণত নাবীৰ ভূমিকা ৯। সতী সাধিনীঃ অসম বুৰঞ্জীৰ এক বীৰাঙ্গনা চৰিত্ৰ ১০। নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতা পূথি 'দ্ৰৌপদী'ঃ এক আলোচনা ১১। ইউক্তেলিপ্টাচ আৰু বাওনাৰ সাধু ১২। দেউতা বিতীয় খণ্ড ৪ কোচ–ৰাজবংশী বিভাগ ১। কোচ-কামতাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি মন্ধাদেৰ বৰ্মন ২। মা ৪। বাবা ৫। মধুৰ সপোন ৬। সময় হতীয় খণ্ড ৪ বড়ো বিভাগ ১। বাবা ৫। মধুৰ সপোন ৬। সময় হতীয় খণ্ড ৪ বড়ো বিভাগ ১। বাবা ৪। বাবা ৪। বাবা ৪। বাবা ৪। বাবা ৪। নাবা ৪০ নাব ৪	ক্রমাংক বিষয়	10144	পৃষ্ঠা
২ । সপোন ০। বন্ধুত্ব ৪। স্মৃতিবোৰ বিৰক্তিকৰ ৫ । এটোপাল পানী ৬ । দেউতা ৭ । ৰাণী অভয়েশ্বৰী দেৱী আৰু বিজনী ৰাজ্য ১০ । মণতন্ত্ৰ সবলীকৰণত নাৰীৰ ভূমিকা ৯ । সতী সাধিনী ঃ অসম বুৰঞ্জীৰ এক বীৰাঙ্গনা চৰিত্ৰ ১০ । নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতা পূথি 'দ্ৰৌপদী'ঃ এক আলোচনা ১১ । ইউকেলিপটাচ আৰু বাওনাৰ সাধু ১২ । দেউতা বিতীয়ে খণ্ড ৪ কোচ ৰাজবংশী বিভাগ ১ । কোচ-কামতাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি মন্ধাদেৱ বৰ্মন ২ । জল থ । মা ৪ । বাবা ৫ । মধুৰ সপোন ৬ । সময় হ তীয়ে খণ্ড ৪ বড়ো বিভাগ ১ । বাবা ৫ । মধুৰ সপোন ৬ । সময় হ বড়ো বিভাগ ১ বল্লাবাৰিৰাবলি মাহি ৪ নাবৰা বিৰাবিল গাই মিমা ১ বল্লাবিটি ২৯	প্রথম খণ্ড ঃ অসমীয়া বিভাগ		
হ । সপোন ত। বন্ধুত্ব ৪। স্মৃতিবোৰ বিৰক্তিকৰ ৫ । এটোপাল পানী ৬ । দেউতা ৭ । ৰাণী অভয়েশ্বৰী দেৱী আৰু বিজনী ৰাজ্য ১০ । কাত স্বাধনীঃ অসম বুৰঞ্জীৰ এক বীৰাঙ্গনা চৰিত্ৰ ১০ । নিৰ্মলপ্ৰভাবৰদলৈৰ কবিতা পৃথি 'দ্ৰৌপদী'ঃ এক আলোচনা ১১ । ইউকেলিপটাচ আৰু বাওনাৰ সাধু ১২ । দেউতা বিতীয় খণ্ড ৪ কোচ–ৰাজবংশী বিভাগ ই । জল থ । মা ৪ । বাবা ৫ । মধুৰ সপোন ৬ । সময় ই তীয় খণ্ড ৪ বড়ো বিভাগ ১ বড়া মুৰ্বি সপোন ১ বড়া মুৰ্বি সপোন ১ বড়া মুৰ্বি স্বাধান বিভাগ ই বড়া বাবা ব । মধুৰ সপোন ১ বড়া বাবা বিভাগ ই বড়া বিভাগ ই বড়া বিভাগ ই বড়া বাবা হ বড়া বাবা হ বড়া বাবা হ বড়া বিভাগ ই বড়া বাবা হ বিক্তা হ বিক্তা হ বড়া হ বিক্তা হ বিক্তা হ বিক্তা হ বিক্তা হ বিক্ত	১। দেউতা	নন্দিনী ৰায়	>
ত। বন্ধুত্ব ৪। স্মৃতিবোৰ বিৰক্তিকৰ ৫। এটোপাল পানী ৬। দেউতা ৭। ৰাণী অভয়েশ্বৰী দেৱী আৰু বিজনী ৰাজ্য ৮। গণতন্ত্ৰ সবলীকৰণত নাৰীৰ ভূমিকা ৯। সতী সাধিনীঃ অসম বৃৰঞ্জীৰ এক বীৰাঙ্গনা চৰিত্ৰ ২০। নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতা পুথি 'দ্ৰৌপদী'ঃ এক আলোচনা ১১। ইউকেলিপ্টাচ আৰু বাওনাৰ সাধু ২২। দেউতা বিতীয় খণ্ড ও কোচ-ৰাজবংশী বিভাগ ২। জল । মা ৪। বাবা ৫। মধুৰ সপোন ৬। সময় ইতীয় খণ্ড ও বড়ো বিভাগ ১০ মল্লান বৰ্মন ১০ ১০ মল্লান বৰ্মন ১০ মল্লান বৰ্মন ১০ মল্লান বৰ্মন ১০ মল্লান বৰ্মন ১০ মল্লানে বৰ্মন ১৪ বাবা ৫। মধুৰ সপোন ৮। সময় ইতীয় খণ্ড ও বড়ো বিভাগ ১০ মল্লান বৰ্মন ১০ মল্লান বৰ্মন ১০ মল্লান বৰ্মন ১০ মল্লান বৰ্মন ১৪ মল্লান বৰ্মন ১৯ মল্লান বৰ্মন ১৯ মল্লান ব্ৰ্লা ১০ মলিলান বিল্লান বিলা ১০ মলিলা ব্ৰ্লা ১০ মলিলাল বিল্লান বিলা ১০ মলিলাল বিল্লান বিলা ১০ মলিলাল বিল্লান বিলা ১০ মলিলাল বিল্লান বিলা ১০ মলিলাল বিল্লাল বিলা ১০ মলিলাল বিলা ১০ মলিল বালিল বিলা ১০ মলিলাল বিলা ১০ মলিলাল বিলা ১০ মলিল বালিল মলিল বালিল মলিল বিলা মলিল বালিল বিলা ১০ মলিল বিল		লম্বিতা কলিতা	২
৪। স্মৃতিবোৰ বিৰক্তিকৰ ে। এটোপাল পানী ৬। দেউতা ৭। ৰাণী অভয়েশ্বৰী দেৱী আৰু বিজনী ৰাজ্য ৯। সতী সাধিনীঃ অসম বুৰঞ্জীৰ এক বীৰাঙ্গনা চৰিত্ৰ ২০। নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতা পূথি 'দ্ৰৌপদী'ঃ এক আলোচনা ১২। দেউতা বিতীয় খণ্ড ৪ কোচ—ৰাজবংশী বিভাগ ১। কাচ—কামতাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি মল্লানে বৰ্মন ৪। বাবা ৫। মধুৰ সপোন ৮। সময় ইতীয় খণ্ড ৪ বড়ো বিভাগ ১০ ইতীয় খণ্ড ৪ বড়ো বিভাগ		পৰিতোষ বৰ্মন	২
६ । वाँगोशां शाँगी श्रीरका बग्न १ ७ । एएँठा प्राक्षिता (तरांत्र) १ १ । वांशी प्राच्याश्वित (प्रिवी प्राक्ष विकारी बांका) प्राप्त प्राच्या श्वा प्राप्त शांवित १ ७ । शांका प्राच्या प्राच्या प्राच्या शांका प्राच्या शांका प्राप्त शांवित १ ० । त्राच्या शांका प्राप्त शांवित १ ० । त्राच्या शांका प्राप्त शांका १ ० । त्रांका कामा प्राच्या प्	- 1	নৱজ্যোতি কলিতা	•
৬। দেউতা १। ৰাণী অভয়েশ্বৰী দেৱী আৰু বিজনী ৰাজ্য १। ৰাণী অভয়েশ্বৰী দেৱী আৰু বিজনী ৰাজ্য ৮। গণতন্ত্ৰ সবলীকৰণত নাৰীৰ ভূমিকা ৯। সতী সাধিনী ঃ অসম বুৰঞ্জীৰ এক বীৰাঙ্গনা চৰিত্ৰ ২০। নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতা পুথি 'দ্ৰৌপদী' ঃ এক আলোচনা নতিতা কলিতা ২০ ২০। নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতা পুথি 'দ্ৰৌপদী' ঃ এক আলোচনা নতিতা কলিতা ইউকেলিপ্টাচ আৰু বাওনাৰ সাধু ৮০ দেউতা বিতীয় খণ্ড ৪ কোচ-ৰাজবংশী বিভাগ ২। কোচ-কামতাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি ২। জল ৪। বাবা ৫। মধুৰ সপোন ২০ ২০ ২০ ২০ ২০ ২০ ২০ ২০ ২০ ২	_	ঋষিকা ৰয়	৩
१ । बांगी अख्यासंबी एषी आरू विकानी बांखा प्रृहें ि प्रकान (८) ४ । शंगठळ प्रवलीकवंगठ नांबीव ख्रिका प्रांत्र आप्रांत्र विवास प्रांत्र अप्राप्त विवास प्राप्त विवास प्राप्त विवास प्राप्त विवास प्राप्त विवास		সাজিনা বেগম	8
हें। गंगठळ प्रवलीकवंश्व नावीव ख्रिका ३०। गंगठी प्राधिनी : खंग्रम वृबक्षीव धक वीबांग्रना हिंब खंग्रमा गांविन ३० ३०। निर्मलक्षण वंबर्गलव कविवा शृथि 'स्ट्रोंगमी': धक बांग्लाहमा निख्य खंग्रमा गांविन ३० ३०। निर्मलक्षण वंबर्गलव कविवा शृथि 'स्ट्रोंगमी': धक बांग्लाहमा निख्य वर्मन ३० ३०। देखेरकिलिग्वेह बांब्य वांविना गांवि खंगि वांविना		সুইটি সৰকাৰ	œ
৯। সতী সাধিনীঃ অসম বুৰঞ্জীৰ এক বীৰাঙ্গনা চৰিত্ৰ ছামুদা পাৰবিন ১৩ ১০। নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতা পূথি 'দ্ৰৌপদী'ঃ এক আলোচনা লভিতা কলিতা ১৫ ১১। ইউকেলিপ্টাচ আৰু বাওনাৰ সাধু ১২। দেউতা দ্বিতীয় খণ্ড ঃ কোচ-ৰাজবংশী বিভাগ ১। কোচ-কামতাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি মন্ত্ৰাকেশ বৰ্মন ২৪ ১। জল ৰাকেশ বৰ্মন ২৪ ১। মা ৪। বাবা ৫। মধুৰ সপোন ৬। সময় তিতীয় খণ্ড ঃ বড়ো বিভাগ ১। মা হতীয় বাজিবিভাগি হতীয় বিভাগি ১। মা হতীয় বাজিবিভাগি হতীয় বাজিবিভাগি ১। মা হতীয় বাজিবিভাগি হতীয় বাজিবিভাগি ১০ মা হতীয় বাজিবিভাগি ১০ মা হতীয় বাজিবি		মনিৰা আখতাৰ	>0
১০। নির্মলপ্রভা বৰদলৈৰ কবিতা পুথি 'দ্রৌপদী' ঃ এক আলোচনা লাভতা কালতা ১৫ ১১। ইউকেলিপ্টাচ আৰু বাওনাৰ সাধু হং৷ দেউতা বিতীয় খণ্ড ঃ কোচ-ৰাজবংশী বিভাগ ১৷ কোচ-কামতাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি ২৷ জল ৩৷ মা ৪৷ বাবা ৫৷ মধুৰ সপোন ৬৷ সময় তিতীয় খণ্ড ঃ বড়ো বিভাগ ১৷ মধুৰ সপোন ৬৷ সময় তিতীয় খণ্ড ঃ বড়ো বিভাগ ১৷ মান্ত্র কুমাং রহ্য ১৷ মান্ত্র কুমাং রহ্য ১৷ মান্তর কিনাবা বিভাগ ১৷ মান্তর কুমাং রহ্য ১৷ মান্তর কিনাবা বিভাগ ১৷ মান্তর কুমাং রহ্য ১৷ মান্তর কুমাং রহ্য ১৷ মান্তর ক্রিনাবা বিভাগ ১৷ মান্তর কুমাং রহ্য ১৷ মান্তর ক্রিনাবা বিভাগ	৯ । সাকী সাপিনী ং অসম বৰঞ্জীৰ এক বীৰাঙ্গনা চৰিত্ৰ		20
55 । ইউকেলিপ্টাচ আৰু বাওনাৰ সাধু मांगांखणा प्रमान 56 52 । দেউতা ছেপা বর্মন ২০ एव । एएडे । प्रकाठ-बांखवर्गी विভाগ प्रकाठ-कांप्राणं वर्मन २० ३ । कांठ-कांप्राणं छांग आखा मरञ्जूि प्रकाठ वर्मन २० ३ । कांठा प्रकाठ वर्मन २० ३ । मां प्रकाठ वर्मन २० ३ । वांचा भागीं बांचा २० १ । मां प्रकाठ वर्मन २० १ । मां प्रकाठ वर्मन २० १ । सम प्रजावदा बिबारिन माहि अनसार ब्रह्म २० १ । मां प्रकाव वर्मन २० १ । सम प्रवाव विवारिन माहि बिजय ब्रह्म २० १ । मांवा विवारिन गोंदै सिमां १० प्रयों नाजिरी २०	১০ ৷ ত্ৰিৰ্যলেপতা বৰদলৈৰ কবিতা পৃথি 'দ্ৰৌপদী'ঃ এক আলোচনা	লভিতা কলিতা	\$&
হিতীয় খণ্ড ঃ কোচ-ৰাজবংশী বিভাগ ১। কোচ-কামতাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি মল্লদেৱ বৰ্মন ২৪ ৩। মা ৪। বাবা ৫। মধুৰ সপোন ৬। সময় তিীয় খণ্ড ঃ বড়ো বিভাগ ১। মা বিভাগ তিলাবা বিভাগ হলজ্যাতি বৰ্মন ২৪ আলকানন্দা বৰ্মন ২৪ পাপৰি ৰায় ২৬ তিনীয় খণ্ড ঃ বড়ো বিভাগ ১। মা বিভাগ হলজ্যাতি বৰ্মন ২৪ আলকানন্দা বৰ্মন ২৫ পাপৰি ৰায় ২৬ তিনীয় খণ্ড ঃ বড়ো বিভাগ হলজ্যাতি বৰ্মন ২৪ আলকানন্দা বৰ্মন ২৬ সময় হলজ্যাতি বৰ্মন ২৪ আলকানন্দা বৰ্মন ২৬ সাগৰি ৰায় ২৬ বিভাগ হলজ্যাতি বৰ্মন ২৪ আলকানন্দা বৰ্মন ২৬ বিভাগ হলজ্যাত্বি ২০ বিভাগ বিলাবি বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিলাবি বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিলাবি বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিলাবি বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিলাবি বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিলাবি বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিলাবি বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিলাবি বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিলাবি বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিলাবি বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভাগ বিভ	১১ ৷ ইটকেন্সিইচ জাৰু বাওনাৰ সাধ	দীপাঞ্জলী বর্মন	১৮
দ্বিতীয় খণ্ড ঃ কোচ-ৰাজবংশী বিভাগ > । কোচ-কামতাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি মল্লদেৱ বৰ্মন ২৪ ২ । জল । মা ৪ । বাবা ৫ । মধুৰ সপোন ৬ । সময় তিতীয় খণ্ড ঃ বড়ো বিভাগ যাত্যু কুদাং ब्रह्म ২৭ ১ । নালবা নিন্তাবি নাবি ৪ । নাল্লাবিনি নাবি নিন্তাবি নিদ্যা ১ । কালেবি নাবি নিন্তাবি		দ্ৰুপা বৰ্মন	২০
তিন্তু নিজ্বাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি মন্ধ্ৰ বৰ্মন হন্ত্ৰ প্ৰক্ৰেণ্ডা কৰ্মন হন্ত কৰাকেশ বৰ্মন হন্ত কৰাকেশ বৰ্মন হন্ত কৰাকেশ বৰ্মন হন্ত কৰাক কৰাক কৰাক কৰাক কৰাক কৰাক কৰাক কৰা			
प्रकार-कांग्राजांव ভाशा आर्थ। नरकां व सक्षाप्त वर्गन २८ सम अनसार ब्रह्म २१ जिला व स्थाप्त वर्गन २४ व्याप्त वर्गन २५ वर्गन वर्गन वर्गन २१ वर्गन वर्गन वर्गन २१ वर्गन वर्गन २१ वर्गन वर्गन वर्गन २२ वर्गन वर्गन वर्गन वर्गन २२ वर्गन वर्गन वर्गन २२ वर्गन वर्गन वर्गन २२ वर्गन वर्गन वर्गन २२ वर्गन वर्गन वर्गन वर्गन २२ वर्गन वर्गन वर्गन वर्गन २२ वर्गन वर्गन वर्गन वर्गन वर्गन २२ वर्गन वर्गन वर्गन वर्गन वर्गन वर्गन २२ वर्गन		ধ্রুৱজ্যোতি বর্মন	২১
ও। মা । মা । মা । মা । মা । বাবা । মধুৰ সপোন । সময় । সময় । সময় । মা	³ কোচ–কামতাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি	মল্লদেৱ বৰ্মন	
8 । वावा जनकानमां वर्मन २६ शांति वां वां विवारिन माहि विजय ब्रह्म २५ शांति वां वां विवारिन गोदै सिमां जनकानि वां	16 .		
े। वावा े। प्रश्न अर्भान े। प्रश्न अर्भान े। प्रश्न अर्भान े। प्रम े। सम े। गावदां विवारिन माहि े। निखावरिन गोदै सिमां े। वाजरी	્રા	•	
भ्रम् अत्या श्री त्राचित्र विद्या वि	11/1	পাপৰি ৰায়	২৬
प्रिंग अथ १ वर्ण विष्णं राजु कुमार ब्रह्म २१ सम अनसार ब्रह्म २१ । गावदां बिबारिन माहि बिजय ब्रह्म २५ । निखावरिन गोदै सिमां अगों नाजरि २०	্ৰ মধুৰ সপোন	<u> </u>	২৬
राजु कुमार ब्रह्म २१ १ मम १ गावदां बिबारिन माहि बिजय ब्रह्म २५ १ निखावरिनि गोदै सिमां अस्में नाजरि	ভ। সময়	14-51-11-1	,
राजु कुमार ब्रह्म २१ १ मम १ गावदां बिबारिन माहि बिजय ब्रह्म २५ १ निखावरिनि गोदै सिमां अस्में नाजरि			
राजु कुमार ब्रह्म २१ १ । सम १ । गावदां बिबारनि माहि । बिजय ब्रह्म २५ १ । निखावरिनि गोदै सिमां । असीं नाजरी २०	ইতীয় খাল ০ —— বিভাগ		
सम अनसार ब्रह्म २१ ७	म नव १ वर्षे। विकास		
१ । गावदां बिबारिन माहि । अनसार ब्रह्म २१ ७ । निखावरिनि गोदै सिमां । अगों नार्जारी २०	۶ ۱ عبد	राजु कुमार ब्रह्म	২৭
७ । निखावरिनि गोदै सिमां बिजय ब्रह्म २५ ८ : निखावरिनि गोदै सिमां असी नार्जारी २०) . AH	अनसार ब्रह्म	২৭
8 ^{। निखावरि} नि गोदै सिमां अरगें नार्जारी २৯	७, ''पदा बिबारीन माहि	बिजय ब्रह्म	২৮
	_{१ पिल} ावरिनि गोदै सिमां	अरगें नार्जारी	২৯

ক্রমাংক বিষয়			
চতুর্থ খণ্ড ঃ বাংলা বিভাগ	লিখক	পৃথা	
১ আসাম জাগাব প্রাণ	73	. 5	
১। আসাম আমার প্রাণের প্রদেশ ২। পরাধীন	অসীম সরকার	0 (t	
৩। বেক বেঞ্চারস	অসাম সরকার	৩৬	
৪। জগদীশ গুমুগুর গলে স্প্র	কৌশিক মিত্র	09	
৪। জগদীশ গুপ্তের গল্পে ভাগ্যের পরিহাস ও বিনয়তির খেলা ৫। পদ্মা নদীর মাঝি উপন্যাসের নারী পরিসর	সুমিতা নাগ	9b	
৭ ৷ কাবুলিওয়ালা গল্পে পিতৃসত্বা	রিম্পা কর্মকার	85	
ি। (খ) গল্পের সক্রথ সক্র	পারমিতা দাস	80	
৯। তারাশঙ্কর বন্দোপাসসম্প্র	দেবাশীস দাস	- 199	
৯। তারাশঙ্কর বন্দোপাধ্যায়ের "গণদেবতা' উপন্যাসের সমাজ ব্যবস্থা ১০। উপন্যাসের স্বরূপ সন্ধানে	শিউলি রায়	63	
পঞ্চম খণ্ড ঃ ইংৰাজী বিভাগ	কেয়া নন্দী	¢8	
১ Nature	পূজারাণী সাহা	৫৩	
The wife you dream of Offer	Koushik Mitra	বিট	
	Hemanta Barman	40	
The importance of a L.1	Koushik Sarma	৬১	
Women and Indian Economy Importance CP	Sarkar	৬২	
9 India:	Paramjit Roy	৬৪	
b Topic : Empower	Debajit Saha	৬৭	
Challenges in Cottage Industria	Dipjyoti Shil	40	
Challenges in Cottage Industries			-
Face in the Wi	Chinmoy ProkashRoy	50	
Life Skill Competencies among adoles	,		
Life Skill C	Tanay Saha	90	
Life Skill Competencies among adolescents	Joana		
Para to San	Trishna Bhuyan	95	
> Report of Vice President	Diluyan		1
Reports of Major Game Secretary		20	
Reports of Debate & Cultural Secret		20	
8 College Enthem		20	
		11	

খণ্ড -১ অসমীয়া বিভাগ

দেউতা

নন্দিনী ৰায়, চতুৰ্থ যাণ্মাসিক, অসমীয়া বিভাগ

তোমাৰ অদম্য সাহসৰ ৰেঙনিয়ে বুকুত গুঁজি দিয়ে অজস্ৰ সপোনৰ কুঁহিপাত অথচ তোমাক ইয়াৰ বাবে শলাগৰ কথা ক'বলৈ মনলৈ অহাই নাই তোমাৰ অ সীম ত্যাগৰ ৰশ্মিতেই জোনাক হৈ ফুলি উঠে মোৰ আশাৰ কুসুমবোৰ তথাপিও তোমাক ইয়াৰ বাবে বিশ্ৰামৰ কথা সোঁৱৰাই দিয়া হোৱা নাই..... তোমাৰ সৰল মনা মুখনিৰ চানেকীয়ে ভালপোৱা বোৰেৰে জীৱন জীপাল কৰিবলৈ শিকায়। অথচ তুমি পৃথিৱীৰ প্ৰিয় ব্যক্তি হোৱা সত্বেও এবাৰলৈ মুখৰ আগত তোমাক তোমাক ভাল পাওঁ বুলি কৈ পোৱা নাই...... কাৰোৰে সহযোগিতা নোহোৱাকৈ কিমান আৰু কঢ়িয়াবা দেউতা ? নোৱাৰো দেউতা তোমাৰ ব্যক্তিত্বক মোৰ ঘূণে ধৰা শব্দকেইটিৰে মেৰিয়াবলৈ তথাপিও অলেখ মৰম শুভকামনা তোমালৈ জিলিকি থকা তমসাৰ মাজতো সোণালী পৰুৱাটি হৈ।

^নভিচী দা*হতীই*

দিচ্চ চাত্যছাৎ

^{ক্}সীদোচ ছতুব কতাহ

বিলি লাপিট্যি

ষ্চ দ্রতিন্স :াদ.ভ ,চ্চ কিদীট

। न्जर्वान थन्जक कियान त्यांच यूला भक्तादि क्रापि । ব্যোপাল পানী মই

। প্রাচ চর দ্রাদদ চ্যায়েন্ট কাতি কেন্দ্রাবা বৰষুণ কেতিয়াবা নিজৰা

ইদ কৈনীচু কিন্সচু

गर्ड (नारहावा इरल । ज्यारित क्रांस्ट

। দাদেদ ছতাপে দাকণ্ড দ'ত্ত দাহিতি

और्टियाव प्रवास्कर्क

দেশ্রস নজ্জন তানিহাদ । কর্মাাগের ছতুব কতাম ,তিনিক তীান্ড্যেচন

ৱেয়সুক ভাগ পোৱাৰ পথ।। দাস্ট ক্যাত ভত্য ভ্রাপাছ তথ্যচাত হাৰ মনা নাই তেওঁ, তেওঁৰ জীৱন যুদ্ধত। ।। দীদাদ দাতিবোৰ সামৰি।। প্রাপে নাভাবিলা কিদবে বা আছে তেওঁ विवि त्यात्रा श्रियमे। চ্বীক চাকক্ষত দচক্তি চঁতত্য ! ক্রিই) । **চাচ্যতাঞ্চতা**ণ্ড দ*হিচ্চাত* দেশি দি*তু* ,তত্য ভ্রাপাদ নাপানে প্রপিত পতীতৰ স্মৃতিৰ বোজাবোৰ ,তৈত্য ছ্যাছাঁত পশ্চীত গাশ্দনিশাদ ।। তদিহ্রীক স্থাক্সত ইট ছামাণ্যোন্স-মিশি ক'বলৈ বিচাৰিছে যেন তেওঁ অলেখ কথা; েপসেকা চকুলোৰে ভৰা তেওঁৰ চকুমূৰি। কানাভ্য ভাৰৰে, আৰৰা, ভাৰাক

ह्यांच्यकाल्क्स ह्यम श्रीन

নেভচা ছিদিদত कृष्याचार कृष्य ,তিনিক তিলিত

ব্রাৎই্ট্য জাশ ক্ম াদ্দী বাং হাত্ৰচদন্দ ছাহেইী কাবে চহাচচতী চদাহ্য ক্যানীত্রী তানিচটু নিশিৎ চচাপে নিয়াপনি কা থিত নিক্সত অধিক্য নহিত্যত চকুবদু নাৎসদ গশীত ভ্রাত হর লাপিছি সংগাদ্দে গ্রিভিন্তান্ত মুবাসেৰে ভ্রান্তাকভাক ভানদাত লাগ্রাহ হিসাদ ગડગોનત્વોન ગોલ્ વ્યોર્ણ્ટ નોવહ્ત

<u>जिल्ल</u>ी

thatie liene of the নারাধ্য প্রাব তিসদন্দিত চলাদ নিট্ট জিয়ে কিছ দচ্য ছকুবুদু চিং চৰ্ত কৰ্তচাভীত

দদা ইত্রদু তার্মান্ডার কালি

কভেদে আনে লাহে লাহে দূৰত্বৰ

,হানস্ম গ্রহণ তেতিয়া নিলনৰ,

,চশ্চচ ভাগেত দ্যাদ চ্যাভ কাল

,চমুদ্ধচ কাল্ডদ ঠার্ড গ্রীৎ

য়্যভ্য ক্লাদিরা চিৎ চক্লাদিরীত

ৰঙে দেখুবায় সপোন নানান ধৰণৰ,

,চদভ্যদা গ্রিভিক চ্যক প্রীদু শ্রিকেপর,

, চাশকণ্ড চান্ডাত ক্রিকাত প্রকাশ প্রকাশব,

, দিশ্ৰের ছা ভালত ইছ ওঠে নিছি ন্যাপ্যদ

ক্ষিত্রত সৃষ্টি কৰে লাহে লাহে সুকীয়া ভারব,

14L

वश्रीहर

কোন নিঅন কাত 'হিম্ম বিজনী ৰাজ্য

<u> লেড্চী দার্ভীর্</u> কর্চাাদোচ ছতুব ,কতাই ,চাকচব টাইুৎ

মানুহেই বিজনী ৰজাক কেবল জামদাৰ বুলিয়েই পিভিছান গৱেষণামূলক কাম কৰা হৈছে। বেভিছাগ তীত লগত বিষয়ে অংশৰ ইতিহাস অধেষণ কৰিবলৈ অভি क्य मध्यक (लाएकर्ड्ड लाज। भावानभोवा प्राक् *তীত্ৰ* রেপটাৰ বিক্রামিক্টি বিষয়ে ভাষ্টিত ভিজনী ৰজাৰ ইতিহাস আৰু সমূহ প্ৰজাৰ প্ৰতি স্থানীয় ইতিহাসৰ অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ। কিন্তু দহেতাই দৃশ্য ভাষ নিভান। । দৰ্গীদিক ভিত্ৰী চ্যাচ হ্রদয়ত ধর্মীয় ভজি ভাব, তাই সদায় প্রজাব মংগলব व्याहीह्व, विज्यारिलरक बालाब अभाभनब कथी। *ৱার্য তানাধূন্য ই*চ্ছ প্রপাপ্ত ,চ্ন্তুরাদ *তক্ষা*শি নার্হ্ ह्याचकनिष्ट्राच्य रुशिष्ट हिम्माइउच्य निष्ट । कानीद ক্রিক ৰাজী অভয়েশ্বৰীয়ে বিজন বাজ্যৰ একমান্ত কুমুদনাৰায়ণ আৰু প্ৰথম ৰাণী সিধেশ্বৰী দেৱীৰ মৃত্যুৰ ছোৱালী বিজন বংশৰ বাগী হৈ পৰিল। ৰজা

वाबबाव :

দ্যাধৰ ভাত্যা নামৰ এগৰাকী সাধাৰণ গাঁৱৰ । হ্যাতে তি তিয়াপাপ্তেভাচ হাচক গ্রহন করিতে নিক পুসুদশাৰায়ণে হিন্দুৰ সকলো ৰীতি-নীতি পালন ছৌৰীলীক লক্ষ্য কৰিলে, যাৰ নাম অভয়া। পিছলৈ পদীই ভাশ কিৰিদিত এগাম ককাল্যগৈত্য ইশিশ । ह्यार्ट ट्रांच्ड छिष्टे ह्याह अक्टर्स ह्या ह्याह । ৰ্টিন লদ পৰিলিছে, উত্ত্য ভায়েদে পৰাছাঁ হৈছিল ল্যিদদীক দাকরী তর্জার্ড দদীত। ভারীকাত্ত তাঁপ্ত চ্চাক্ট কাত চন্দ্র কর্মাতামঃমু কাত र्जियमुंबी (पद्मी।कृत्रुपनाबायन प्याष्ट्रित (बार्यापक আছিল। তেওঁৰ প্ৰথম পত্নী আছিল ৰাণী নময়তে পৰিঘটনাপূৰ্ণ, ৰোমানিক আৰু কৰুণ क्रम्तावाश्व वाक्निण जन्म কিশৰ ৰজা কুমুদ নাৰায়ণৰ বিধৱা পাছকু ৰাণী অভয়েশ্ৰৰী আছিল বিজনী ৰাজ

मिलिनो तिराभ

চিয়বসি চ'ত্র দিবীনি সামত্যে রাদদে ইদ স্দুসি মোব জীৱনৰ আদুৰ্শ **ক্ষ্যাদ্রাদ্র দ্রতি**প্র ক্রাদ্

হয়। হয়। বজনীয়েই মোৰ জীয়েক p) চিচ্চীপি দ'ক <u>ইাশক্ষিত্র কুচু দ</u>মী**এ দৌ**তু । গুদানি শ্রুচ'ত্ত ক্রম *তা*চবণ্ড চানাত পায়তীক্য র্তার কারাত্য চ্য ভ্রিচীক চ্ছিলীণ্ড কাদত্যে ইদ ফেন্টা ; গিতালাকা কৰিক কৈয়ত ত্যাক লামাত্য ইদ गाएड घाएड जिल्हा लांख जन्छ करना त्य চিসাৎ চলিবী থ্ৰিদু কুব দাদাত্য চিসাৎ চ'ক গিসাদ ক্ট্রৈত্র দঙ্গাত্য লাক্ষ্ণি ইদ শিনাম্থান ইদ । লিচাক্যশি লিচ্পাঁহ কাতে কাণ তাৎদু ল্যান ত্যনি মোক এই ধুনীয়া পৃথিৱীখন দেখুবালা, মবমে আদ কিপ পৰা মাট দিয়ে গ্রাক্তবাধি ালে বিয়া লগা থাকিলেও ত্রীয় গোক সিকোরালা জীবনৰ <u>নতুন অ</u>থ। ন্তি গীদাদ তকুচু শ্যুদুপ্রতি প্রক দাসত

তির্ভাস্য

ে৷ কিনিক ইট্যাৰ্ট্ডি কাদন !"

তির্ভাগ হোতে প্রক্রিপদি দ্রতু

জৈই দানে ইচ্যাৰ্ট্ডি তদৰও দাদালভ ছিদি দ'ল হ্রাশ্ব্র চন্তাাশ র্যিফ দিত্র ত্যাহ তত্ত্বদুদশেল দড়েন্

জানে। এইটো সঁচা যে ই আছিল জমিদাৰী বংশ। কিন্তু বিজনীৰ শাসকসকলে নিজৰ নামৰ আগত ৰাজা (ৰজা) উপাধি ব্যৱহাৰ কৰাৰ সুযোগ পালে। মোগল শাসকসকলেই তেওঁলোকক ৰাজা উপাধি আগবঢ়াইছিল। পিছলৈ ভাৰতৰ ব্ৰিটিছ শাসকসকলেও ৰাজা উপাধি স্বীকাৰ কৰে। স্থায়ী বসতিৰ সময়ত অবিভক্ত গোৱালপাৰা জিলাত বাৰখন স্থায়ীভাৱে বসতি স্থাপুন কৰা বংশ আছিল। এই স্থায়ীভাবে বসতি স্থাপন কৰা বংশবোৰ ছটা জমিদাৰী ক্ৰমে বিজনী, গৌৰীপুৰু, মেচপাৰা, চাপৰ, কৰাইবাৰী আৰু পৰ্বতজোয়াৰত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল। এই ছয়টা ভিন্ন জমিদাৰীৰ ভিতৰত কেৱল বিজনীৰ জমিদাৰসকলকহে ৰাজা উপাধি ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়া হৈছিল। তেওঁলোকৰ উপকাৰী কাম আৰু তেওঁলোকৰ বংশৰ উন্নয়নৰ দিশত তেওঁলোকৰ অৱদানৰ লগতে, তেঁওঁলোকে মোগল শাসকসকলক তেওঁলোকৰ অসম অভিযানত আগবঢ়োৱা সহায়ৰ বাবেহে সেয়া ঘটিছিল। বিজনী বংশৰ জনসাধাৰণৰ প্ৰতি ৰাণী অভয়েশ্বৰীৰ অৱদানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে এই প্ৰস্তাৰিত অধ্যয়নত। বিজনী বংশৰ বহু শাসকে সহায়ত কোচ বিহাৰ ৰাজ্যৰ ভৌগোলিক আৰু বাণী অভয়েশ্বৰী বহু দিশত তেওঁলোকৰ পৰা পৃথক আছিল। তাইৰ কোনো ৰয়েল বেকগ্ৰাউণ্ড নাছিল, কোনো আনুষ্ঠানিক শিক্ষাও নাছিল। কিন্তু তাই কোলো আভাৱ দূৰ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল ৰাজ্যক দুটা ভাগত বিভক্ত কৰে। কোচ বিহাৰ ভাল প্ৰশাসক হিচাপে প্ৰমাণ কৰিছিল। তেওঁৰ উপকাৰী পদক্ষেপৰ পিছতো ৰাণী অভয়েশ্বৰীৰ অৱদান অসমৰ ইতিহাসৰ লগতে ভাৰতৰ

ইতিহাসতো অনুপস্থিত। অসম ইতিহাসৰ একাংশ বিশিষ্ট সাহিত্যিকে বিজনী ৰাজবংশৰ অস্তিত্বৰ কথা উল্লেখ কৰিছে আৰু কোচ ৰয়েল পৰিয়ালৰ সৈতে তেওঁলোকৰ বংশ। কিন্তু তেওঁলোকে বিজনী ৰাজবংশৰ পিছৰ শাসকসকলক অৱহেলা কৰিছে বিশেষকৈ ৰাণী অভয়েশ্বৰী দেৱীক লৈ, যিগৰাকী একমাত্ৰ ৰাণী আছিল যিয়ে বিজনী বংশত শাসন কৰাৰ সুযোগ পাইছিল। বিজনী ৰাজবংশৰ ইতিহা^স আৰু সমাজলৈ তেওঁলোকৰ অৱদানক অধ্যয়ন^ৰ বিষয় হিচাপে নিৰীক্ষণৰ সৈতে অন্বেষণ কৰা^ৰ আগতেই গুৰুত্বপূৰ্ণ সময়ৰ দ্বাৰা সম্পূৰ্ণৰূপে ধ্বংস হোৱাৰ আগতেই এক পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

বিজনী ৰাজবংশৰ ঐতিহাসিক পটভূমি ই

বিজনী শাসক বংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক বিজিত নাৰায়ণ ওৰফে চন্দ্ৰ নাৰায়ণ কোচ শাসক বিশ্ব সিংহৰ বংশধৰ আছিল। যোড়শ শতিকাৰ প্ৰথম অংশত বিশ্ব সিংহই কোচবিহাৰত কোচ ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰে। মৃত্যুৰ পিছত ৰাজা নৰনাৰায়ণে সাংস্কৃতিক সীমা বহু পৰিমাণে সম্প্ৰসাৰিত কৰে । সেই সময়ত নিম্ন অসমৰ এক বৃহৎ অংশ কোৰ্চ ৰাজ্যত অন্তৰ্ভুক্ত হৈছিল। চিলাৰায়ৰ মৃত্যুৰ পি^{ছুৰ্ত} প্ৰপাৰে নৰনাৰায়ণ আৰু তেওঁৰ পুত্ৰ লক্ষ্মীনাৰায়নে ধৰি ৰাখিছিল। দৰং কামৰূপ আৰু বৰ্তমানৰ অসমৰ গোৱালপাৰা জিলাৰ কিছু অংশ সামৰি লোৱা বাকী কোচ ৰাজ্যৰ নাম 'কোচ হাজো' কৰি চিলাৰায়ৰ

সাপট্যাম মহাবিদ্যালয় আলোচনী হৰিদেবনাৰায়ণ, বলিতনাৰায়ণ, ইন্দ্ৰনাৰায়ণ, পুত্ৰ ৰঘুদেৱ নাৰায়ণক দিয়া হয়। ৰঘুদেৱে প্ৰতিষ্ঠা কৰা কোচ হাজো ৰাজ্য দীৰ্ঘদিন ধবি সংকুচিত ৰাষ্ট্ৰ হিচাপে নাথাকিল। কালক্ৰমত আহোম আৰু মোগলে কোচ হাজো ৰাজ্যৰ ওপৰত নিজৰ ৰাজনৈতিক আধিপত্য প্ৰয়োগ কৰিলে। আহোমৰ অধীনত দৰং ৰাজবংশ আৰু বিজনী ৰাজবংশ শক্তিশালী মোগলৰ কৰ ৰাজা হৈ পৰিল। মোগল

শাসকসকলে পূব ভাৰতত দুবিধ জমিদাৰী স্থাপন

কৰিছিল। প্ৰথম শ্ৰেণীত আছিল যিসকলৰ স্বাধীন

শাসকসকলক মোগল শাসকসকলৰ আধিপত্য

শ্বীকাৰ কৰা ৰাজা 'বংশগত জমিদাৰ' হিচাপে স্বীকৃতি

দিয়া হৈছিল। মোগল সম্ৰাটৰ প্ৰতি বছৰে শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

জ্ঞাপন কৰিবলগীয়া হৈছিল। দ্বিতীয় শ্ৰেণীত আছিল

সেই বিষয়াসকল, যাক চৌধুৰী বুলি কোৱা হয়

যিসকলৰ ৰাজহ সংগ্ৰহৰ দায়িত্ব আছিল। পৰৱৰ্তী

ধৰিলে। বিজনীৰ ৰজাসকল প্ৰথম শ্ৰেণীৰ অন্তৰ্গত

আছিল আৰু তেওঁলোকে নিজৰ বংশ বংশগত

শাসক হিচাপে শাসন কৰিছিল। ৰঘুদেৱৰ পুত্ৰ

পৰীক্ষিত নাৰায়ণৰ মৃত্যুৰ পিছত সমগ্ৰ কোচ হাজো

ৰাজ্যতে এক বিশাল অস্থিৰতাৰ সৃষ্টি হৈছিল।

মাজতে অসমৰ বড়োলেণ্ড টেৰিটৰিয়েল কাউলিল

এৰিয়া, ৰজা বিজিত নাৰায়ণৰ নামৰ পৰা আহিছে।

বিজনী ৰাজ বংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক বিজিত নাৰায়ণৰ পৰা

আৰম্ভ কৰি এই শাসক পৰিয়ালৰ বহু শাসকে ১৯৫৬

চনত অসম চৰকাৰে জমিদাৰী বিলুপ্ত কৰালৈকে

বিজনী ৰাজ বংশত শাসন কৰিছিল। চন্দ্ৰনাৰায়ণৰ

পিছত বিজনী পৰিয়ালৰ বহু শাসক যথা ৰাজ জয়

নাৰায়ণ, শিৱ নাৰায়ণ, বিজয়নাৰায়ণ, মুকুন্দনাৰায়ণ

অমৃতনাৰায়ণ কুমুদনাৰায়ণ, ৰাণী অভয়েশ্বৰী দেৱী. যোগেন্দ্ৰনাৰায়ণ আৰু ভৈৰবেন্দ্ৰনাৰায়ণে বিজনী ৰাজ বাগিচাত শাসন কৰিছিল। যদিও বহু ৰজাই বিজনী ৰাজবংশত শাসন কৰিছিল, প্ৰস্তাৰিত কামটো কেৱল ৰাণী অভয়েশ্বৰী দেৱীৰ অৱদানৰ বিষয়ে আলোচনা, তেওঁৰ ৰাজ্যৰ সৰ্বাংগীন উন্নয়নৰ বাবে। বিজনী ৰাজ বংশলৈ ৰাণী অভয়েশ্বৰীৰ অৱদান ঃ ৰাণী অভয়েশ্বৰী আছিল ৰাজা

কুমুদনাৰায়ণৰ দিতীয় পত্নী। বিজনী ৰাজ্যৰ শাসকীয় বংশ আছিল। এই বংশসমূহৰ ৰজাসকলে কেইবাবাৰো বিবাহ কৰা প্ৰথা আছিল। কুমুদনাৰায়ণৰ দুগৰাকী ৰাণীও আছিল। প্ৰথম ৰাণী আছিল সিদ্দেশ্বৰী দেৱী আৰু দ্বিতীয়গৰাকী আছিল অভয়েশ্বৰী দেৱী। কিন্তু তেওঁলোকৰ মাজৰ সম্পৰ্কটো বৰ তিক্ত আছিল। ৰজা কুমুদ্ৰনাৰায়ণৰ মৃত্যুৰ পিছত ৰাজ্যৰ অৱস্থা আৰু অধিক অৱনতি ঘটে। দুগৰাকী ৰাণীক সমৰ্থন কৰি বিষয়া আৰু কালত ইহঁতক জমিদাৰ নামেৰেও পৰিচিত হ'বলৈ ৰাজাসেৱকসকলক দুটা গোটত বিভক্ত কৰা হৈছিল। কলিকতা আদালততো ৰাজ্যৰ মালিকীস্বত্ব দুয়োগৰাকী ৰাণীৰ বুলি দাবী কৰি কেইবাটাও গোচৰ ৰুজু হৈছিল। আদালতে ৰায়দানত দুয়োগৰাকী ৰাণীক বিজনী ৰাজ্যৰ যৌথ মালিক বুলি ঘোষণা কৰে। কিন্তু ইয়াৰ মাজতে ৰাণী সিদ্দেশ্বৰীৰ মৃত্যু হয়। মৃত্যুৰ পিছত ৰাণী অভয়েশ্বৰী বিজনী ৰাজাৰ একমাত্র মালিক হৈ পৰে।

ৰাণী অভয়েশ্বৰীয়ে নিজকে এজন ভাল প্ৰশাসক হিচাপে প্ৰমাণ কৰিলে। ৰাইজৰ অভাৱ-অভিযোগত তাই সদায় গুৰুত্ব দিছিল। যিকোনো বিষয়বস্তুৱে ৰাতিপুৱা তাইক লগ কৰি নিজৰ <u>অ</u>ভিযোগ আৰু সমস্যাৰ কথা ক'ব পাৰিছিল। তাই যিমান পাৰে সেইবোৰ সমাধান কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল আৰু দুখীয়া মানুহক উপদেশ দিছিল। নিজৰ ৰাজ্যৰ দুখীয়া মানুহক আৰ্থিক অনুদানৰ অনুমোদন দিয়াত তাই অতি উদাৰ আছিল। এই সকলোবোৰ ভাল গুণৰ বাবে মানুহে তাইক 'ৰাণী মা' (ৰাণী মাতৃ) বুলি মাতিছিল।

ৰাণী অভয়েশ্বৰীৰ দিনত প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধ আৰম্ভ হয়। মহাত্মা গান্ধীৰ আহ্বানত অভয়েশ্বৰীয়ে মিত্ৰশক্তিৰ বাহিনীলৈ নগদ এক লাখ টকাৰ অনুদান আগবঢ়ায়, য'ত ইংৰাজ সদস্য আছিল। তদুপৰি তাই এটা দান কৰিছিল এম্বুলেন্স। তাই আৰু এটাৰ সেৱা আগবঢ়াইছিল হাজাৰ জোৱান, যিসকলৰ বাবে খুঁজিবলগীয়া তাইৰ প্ৰজা আছিল ব্ৰিটিছৰ কাৰ্য্য। এই সকলোবোৰ মূল্যৱান সেৱাৰ বাবে ব্ৰিটিছ চৰকাৰে সন্মানিত কৰিলে ৰাণী অভয়েশ্বৰীক কাইজাৰ-ই-হিন্দ সোণৰ পদক প্ৰদান কৰি।

ৰজা আৰু প্ৰজাৰ মাজত অতি আন্তৰিক সম্পৰ্ক স্থাপনৰ উদ্দেশ্যে অভয়েশ্বৰীয়ে ধপ চালামী ব্যৱস্থা প্ৰৱৰ্তন কৰে। সাধাৰণতে দুৰ্গা পূজাৰ সময়ত অনুষ্ঠিত হৈছিল। বিজয়া দশমীৰ দিনা এটা সুন্দৰ মণ্ডপ অস্থায়ী সজ্জিত তম্বু প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল, তাৰ ভিতৰত বৰুৱা, চৌধুৰী, পুৰোহিত পণ্ডিত, সুখবাসু, গাওঁবুঢ়া, জোটদাৰ, লুখেৰাজদাৰ, দেবোত্তৰ, পিৰোত্তৰ, ব্ৰহ্মাত্তৰ ভোগী ২০১৬ আদি সকলো গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়াৰ আসনৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল। গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰাজা, শুভাকাংক্ষী আদি সিপাৰে ৰজাৰ সিংহাসন স্থাপন কৰা হৈছিল, ডাইমণ্ড, ৰত্ন, হাতীদাঁত

কল্যাণৰ বাবে স্তোত্ৰ আৰু মন্ত্ৰ (স্তৰ) উচ্চাৰণ কৰা। মুফাচিল অঞ্চলৰ পৰা অহা বিষয়াসকলে ৰজা^ৰ সৈতে নিজৰ মতামত বিনিময় কৰে। তেওঁলোকে^ও বনায়। ৰজাৰ আগত উপস্থাপন কৰা। এই উপস্থাপনসমূহৰ নাম আছিল ছালামী। স্থানীয় বি^{ষ্ঠা} আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ। প্ৰজাও ৰজাক ছালামী' বনাইছিল। এই কাৰ্য্যই অতি সুখৰ পৰিৱেশৰ সৃষ্টি কৰিছিল আৰু শাসক আৰু প্ৰজাৰ মাজত আন্তৰিক সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিছিল।

১৮৯৭ খ্ৰীষ্টাব্দত ভয়ংকৰ ভূমিক^{স্পাৰ্} ভুমুৰিয়াৰ ৰাজপ্ৰসাদত বেয়াকৈ ক্ষতিসাধন কৰে। ইয়াৰ পিছত ৰাণী অভয়েশ্বৰীয়ে প্ৰজাসহ নি^{জৰ} ৰাজধানী যোগীখোপালৈ আপাততঃ স্থানান্তৰি^ত কৰে। অৱশেষত নিৰাপত্তাজনিত কাৰণত তাই ৰা^ম ৰাজাৰ গঞ্জৰ ওচৰত ৰাজধানীখন স্থাপন কৰি নৰ্তুন ৰাজধানীখনৰ নাম অভয়াপুৰী ৰাখিলে। সেঁহ সময়ৰ পৰা ১৯৫৬ চনত জমিদাৰী বিলুপ্ত হোৱালৈকে অভয়াপুৰী বিজনী ৰাজ বংশৰ ৰাজধানী আছিল। ৰাণী অভয়েশ্বৰীয়ে শিক্ষা^ৰ ক্ষেত্ৰতো বহুত অৰিহণা যোগাইছিল। ১৯০৪ খ্ৰীষ্টাব্দত ৰাণী অভয়েশ্বৰীয়ে বিজনী ৰাজ বাগিচাৰ ৰাজধানী অৰ্থাৎ অভয়াপুৰীত এখন হাইস্কুল স্থাপন কৰে। বিদ্যালয়খনৰ নাম আছিল অভয়েশ্বৰী হাইস্কুল। অতীতৰ গৌৰৱ ঘোষণা কৰা সক^{লো} আধুনিক সুবিধাৰে বিদ্যালয়খন এতিয়াও অস্তি^{ত্তুত} আছে ৷ এগৰাকী অশিক্ষিত ভদ্ৰমহিলাই শিক্ষানুষ্ঠান আৰু গঁঞ্জৰ শিং আদিৰে সজাই তোলা হৈছিল।ৰজা

তাৰতৰ ইতিহাসতো এক বিৰল উদাহৰণ। বাণী

তাৰতৰ ইতিহাসতো এক বিৰল উদাহৰণ। বাণী বা ৰাণীয়ে মণ্ডপলৈ আহি নিজৰ আসন লোৱাৰ অভয়েশ্বৰীয়ে এই বিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰা লগে লগে বাজপুৰোহিত ৰজাৰ লগতে প্ৰজাৰ কোনো ধৰণৰ মাচুল সংগ্ৰহ কৰা নাছিল। তদুপৰি

তেখেতে ৰাজ্যৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা অহা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ বাবে তিনিটা হোষ্টেল নিৰ্মাণ কৰিছিল। এই হোষ্টেলবোৰৰ ৰক্ষণাবেক্ষণত নিয়োজিত শিক্ষক আৰু চাকৰৰ দৰমহা ৰাজকোষৰ পৰাই আহিছিল। এনেধৰণৰ সুবিধাৰ ফলস্বৰূপে সুদূৰ ঠাইৰ পৰা বহু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী শিক্ষা গ্ৰহণৰ বাবে অভয়াপুৰীলৈ আহিছিল।

১৯০৭ খ্ৰীষ্টাব্দত ৰাণী অভয়েশ্বৰীয়ে অভয়াপুৰীত সংস্কৃত টোল প্ৰতিষ্ঠা কৰে। কিন্তু পিছৰ সময়ছোৱাত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অভাৱৰ বাবে টোল বন্ধ কৰি দিয়া হৈছিল। ৰাণী অভয়েশ্বৰীৰ আন এক প্ৰশংসনীয় অৱদান আছিল অসমৰ বিভিন্ন ঠাইৰ পৰা আনকি অসমৰ বাহিৰৰ পৰাও অহা শিক্ষকসকলক বিনামূলীয়াকৈ কোৱাৰ্টাৰ প্ৰদান কৰা। সেইবাৰ বেছিভাগ জ্যেষ্ঠ শিক্ষকেই বাহিৰৰ পৰা আহিছিল। সকলোকে কোৱাৰ্টাৰৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল, যাৰ ফলত তেওঁলোকে অতি আন্তৰিকতাৰে নিজৰ কৰ্তব্যত মনোনিৱেশ কৰিব পাৰিছিল।

বিজনী ৰাজ বংশৰ কন্যাসকলক শিক্ষা প্ৰদানৰ বাবে ৰাণী অভয়েশ্ববীয়ে ১৯১০ চনত দ্মিত্য়াপুৰী বালিকা বিদ্যালয়'প্ৰতিষ্ঠা কৰে। সেই সময়ত এই বিদ্যালয়খনেই আছিল বিজনী ৰাজ বংশৰ মহিলা শিক্ষাৰ একমাত্ৰ কেন্দ্ৰ।

বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত বহু অৱদান আগবঢ়োৱাৰ পিছত ৰাণী অভয়েশ্বৰীয়ে ১৯১৮ চনত দুৰ্গাপুজাৰ সময়ত শেষ উশাহ লয়। মৃত্যুৰ পূৰ্বে পুত্ৰ যোগেন্দ্ৰ নাৰায়ণে বিজনীৰ সিংহাসন উত্তৰাধিকাৰী হিচাপে গ্ৰহণ কৰিছিল। যোগেন্দ্ৰ নাৰায়ণ ৰজাৰ পৰিয়ালৰ সৈতে সুদূৰ সম্পৰ্কীয় আছিল।

উপসংহাৰ ঃ এইদৰে আমি আমাৰ অধ্যয়নৰ সিদ্ধান্তত উপনীত হ'লোঁ যে ৰাণী অভয়েশ্বৰী বিজনী ৰাজ বংশৰ এগৰাকী ভাল প্ৰশাসক আৰু প্ৰজাহিতৈষী শাসক আছিল। স্বামী ৰজা কুমুদ নাৰায়ণৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁ বিজনী ৰাজ বংশৰ বোজা ল'বলগীয়া হৈছিল। কোনো ৰাজকীয় পটভূমি আৰু আনুষ্ঠানিক শিক্ষা নথকা এগৰাকী ভদ্ৰমহিলাৰ বাবে জমিদাৰী বংশ এখনত শাসন কৰাটো সঁচাকৈয়ে কঠিন আছিল। কিন্তু ৰাণী অভয়েশ্বৰীয়ে নিজৰ বিভিন্ন কল্যাণমূলক আঁচনি আৰু নিজৰ বংশৰ ভাল ৰক্ষণাবেক্ষণৰ দ্বাৰা নিজকে এজন ভাল প্ৰশাসক হিচাপে প্ৰমাণ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। ৰাণী অভয়েশ্বৰী গভীৰভাৱে ধৰ্মীয় আছিল আৰু তেওঁ বিজনী ৰাজ বংশৰ ৰাজধানীত বহু মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰিছিল। এইদৰে তাই প্ৰজাৰ হৃদয় জয় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

মনিৰা আখতাৰ ষষ্ঠ্য বাগ্মাসিক, ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিভা^গ

গণতন্ত্ৰ সৱলীকৰণত নাৰীৰ ভূমিকাক উপেক্ষা কৰিব নোৱাৰি। কিয়নো এখন গণতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থা গঢ় দিয়াত নাৰীৰ ভূমিকা অপৰিহাৰ্য্য। ঐতিহাসিক যুগৰে পৰা নাৰীসকলে তেওঁলোকৰ অধিকাৰৰ হ'কে যুঁজ দি আহিছে। গণতান্ত্ৰিক সমাজৰ উন্নয়ন আৰু বহন ক্ষমতাত নাৰীসকলে বিশেষ অৰিহণা যোগাই আহিছে।

এই ৰচনাখনৰ মূল লক্ষ্য হৈছে গণতন্ত্ৰৰ সৱলীকৰণত নাৰীৰ বহুমুখী ভূমিকাৰ ওপৰত গভীৰ আলোচনা কৰা আৰু গণতান্ত্ৰিক প্ৰতিষ্ঠান সমূহত থকা লিংগ সমতাৰ ক্ষেত্ৰত লোৱা অগ্ৰগতিৰ ওপৰত

গণতন্ত্ৰসৱলীকৰণত নাৰীৰ মৃখ্য ভূমিকা : গণতন্ত্ৰ সৱলীকৰণত নাৰীৰ মূখ্য ভূমিকা হৈছে ৰাজনৈতিক প্ৰক্ৰিয়াত তেওঁলোকে অংশ গ্ৰহণ কৰা। ৰাজনৈতিক নেতৃত্ব, সিদ্ধান্ত গ্রহণ, আইন ক্রিয়া, দৃষ্টি ভংগী আৰু উদ্বিগ্মতাৰ আৰু অগ্ৰাধিকাৰে গণতন্ত্ৰৰ কাঠামক

একত্ৰিত কৰাটো নিশ্চিত কৰে। নাৰীসক^{ৰে} যেতিয়া ৰাজনীতিৰ লগত সক্ৰিয় ভাবে জড়িৰ্ত হ'ব তেতিয়া চৰকাৰৰ মজিয়াত বিভিন্ন ধৰণৰ অভিজ্ঞতা, দৃষ্টি ভংঙ্গী আদি উপস্থাপন কৰিব^{লৈ} সক্ষম হয়। তদুপৰি লিংগ বৈষম্যৰ বিকাশত নীৰ্তি ৰচনা কৰা, প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰ্ণ কৰা, লিংগ প্ৰতিক্ৰিয়াশীল নীতি আৰু অন্যান্য দুৰ্বল শ্ৰেণী আৰু মহিলাৰ বাবে নীতি তথা আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ বাবে মহিলাক ৰাজনৈতিক পদবীত থকা খুবেই প্রয়োজন আৰু ইয়ে প্রতিনিধিত্বমূলক ব্যৱস্থাত অৰিহণা যোগায়। তদুপৰি নাৰী^{য়ে} গণতান্ত্ৰিক সমাজ আৰু সামাজিক পৰিবৰ্তনৰ অনুঘটক হিচাপে কাম কৰে। তৃণমূল প্ৰা^{মূৰ} সক্রিয়তা আৰু নাগৰিক সমাজৰ সংগঠনৰ লগত থকা সংযোগে লিংগ বৈষম্য, অর্থনৈতিক বৈষম্য, শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য সেৱাৰ সুবিধা আদি প্রয়োজনীয় বিষয় বস্তুৰ লগত তেওঁলোকক মোকাবিলা

কৰিবলৈ সক্ষম কৰি তোলে। নাৰীয়ে লোৱা সম্ভাৱনীতাত বাধাৰ সৃষ্টি কৰি আছে। বিশেষকৈ পদক্ষেপ প্ৰায়ে সামাজিক সংহতি আৰু তেওঁলোকক লিংগৰ ভিত্তিত বৈষম্যমূলক আচৰণৰ সহযোগিতাৰ পোষক্ৰতা কৰে। নাৰীয়ে নাৰীৰ প্ৰতি সন্মুখীন হৈ আছিল, এতিয়াও হৈ আছে যদিও বহুত আৰু অন্যান্য দুৰ্বল শ্ৰেণীৰ অধিকাৰৰ প্ৰতি লোৱা কমিছে। গণতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাত এতিয়াও সিদ্ধান্তই গণতান্ত্ৰিক মূল্যবোধৰ প্ৰগতিশীল নাৰীসকলে বিভিন্ন ধৰণৰ বাধাৰ সন্মুখীন হৈয়ে বিৱৰ্তনত অৰিহণা যোগায়। যিটো সমাজৰ বাবে বহুত ভাল হিচাপে পৰিণত হয়।

ञाअद्रधाम भक्षिक्षिणियं व्यक्तिह्यु

ভূমিকাঃ গণতন্ত্ৰ সৱলীকৰণত নাৰীসকলে ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক ক্ষেত্ৰত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ বাহিৰেও এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। বাক্ স্বাধীনতা, আইনৰ শাসন আৰু নাগৰিক স্বাধীনতা, সুৰক্ষাৰ ক্ষ্ম্ৰেত নাৰীসকলে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। ইয়ে গণতান্ত্ৰিক নীতিৰ প্ৰসাৰ আৰু মানৱ অধিকাৰ সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত থকা চৰকাৰৰ দায়বদ্ধতাক আৰু অধিক শক্তিশালী কৰি তোলে। তেওঁলোকৰ তেতিয়াহে ভালদৰে গণতন্ত্ৰৰ সৱলীকৰণ হ'ব। গণতন্ত্ৰৰ প্ৰতি থকা অটল দায়বদ্ধতাৰ প্ৰতি কাৰণ শিক্ষাইহে ব্যক্তিৰ সৰ্বাংগীন বিকাশ সাধন অনুপ্ৰাণিত হৈ আন নাগৰিক সকলেও নাগৰিক কৰে। যিহেতু এখন সমাজত সমান পৰিমাণে কৰ্তব্যত লিপ্ত হয় আৰু আনকো অনুপ্ৰাণিত কৰে। পুৰুষ আৰু মহিলা থাকে গতিকে গোটেই দেশৰ যাৰ ফলত বিবেকশীল আৰু সজাগ নাগৰিকৰ সৃষ্টি ্ৰবিকাশ কৰিবলৈ হ'লে শিক্ষাৰ ওপৰত বেছিকৈ হয় যিয়ে গণতন্ত্ৰ সৱলীকৰণত এক বিশেষ ভূমিকা তিঙ্কত্ব দিব লাগিব যাতে তেওঁলোকে নিজৰ সিদ্ধান্ত পালন কৰে।

গণতভ্ৰ সুবলীকৰণত নাৰীয়ে সন্মুখীন হোৱা প্রত্যাহ্বানসমূহ ঃ গণতদ্ভব প্রতি অমূল্য অৱদান থকাৰ পিছতো নাৰীসকলে বিভিন্ন ধৰণৰ বাঁধাৰ সন্মুখীন হৈ আহিছে। বিশেষকৈ গণতান্ত্ৰিক প্ৰতিষ্ঠানসমূহত লিংগৰ অসমান প্ৰতিনিধিত্ব আৰু গণতান্ত্ৰিক সমাজৰ কিছুমান সাংস্কৃতিক সংস্কাৰে ন্মীসকলৰ নিজৰ দক্ষতাৰ প্ৰভাৱ আৰু

আছে!

গণতন্ত্ৰসৱলীকৰণত নাৰীসকলৰ সমস্যা সমাধানৰ গণতন্ত্ৰ সৱলীকৰণত নাৰীৰ অন্যন্য উপায় ঃ গণতন্ত্ৰ সৱলীকৰণত নাৰীসকলৰ ভূমিকা অধিক ফলপ্ৰসু কৰি তুলিবৰ বাবে কিছুমান পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। নাৰীসকলৰ অধিকাৰসমূহ তেওঁলোকক ভালদৰে প্ৰদান কৰিব লাগিব। নাৰী সৱলীকৰণৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগিব আৰু বিশেষকৈ গণতন্ত্ৰ সৱলীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ 🛫 ওপৰত বেছিকৈ গুৰুত্ব দিব লাগিব আৰু বিশেষকৈ নাৰীসকলক উচিত পৰিমাণে শিক্ষা দিব লাগিব, নিজে ল'ব পাৰে আৰু ভালদৰে যাতে ল'ব পাৰে। কথাত আছে যে এজন মানুহক যদি শিক্ষা দিয়া হয় তেতিয়াহ'লে কেৱল মানুহজনকহে শিক্ষা দিয়া হ'ব, কিন্তু যদি এগৰাকী নাৰীক শিক্ষা দিয়া হয়, তেতিয়াহ'লে এটা প্রজন্মক শিক্ষা দিয়া হয়। গতিকে শিক্ষাটো উচিত পৰিমাণে দিব লাগে।

> প্রাচীন কালৰে পৰা নাৰীসকলে বিভিন্ন ধৰণৰ বৈষম্যৰ বলি হৈ আহিছে। তেওঁলোকৰ

ওপৰত বিভিন্ন অত্যাচাৰ চলিছিল , লিংগৰ ভিত্তিত বৈষম্যমূলক আচৰণ কৰা হৈছিল। কোনো ধৰণৰ প্ৰতিনিধিত্বৰ সুবিধা দিয়া হোৱা নাছিল। এই অসমতা আৰু বৈষম্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰিয়ে নাৰীবাদী ভাৱধাৰাৰ জন্ম হৈছিল। আৰু কিছুমান নাৰীবাদী চিন্তাবিদ যেনে - J.S.Mill, Marry Wolf Stone, Wred, Simon De beauviour, Kollantai ঠিক একেদৰে ভাৰত্বৰ্যৰ Pandita Ramabai, Sabitry bai phulu আদি যদি ভালদৰে অংশ গ্ৰহণ কৰে আৰু যদি লিংগ ব্যক্তিসকলে নাৰীৰ সমান অধিকাৰৰ হকে মাত্ৰ সমতাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দি এখন ন্যায় আৰু সমতাৰ

এই আদৰ্শ ব্যক্তিসকলৰ আদৰ্শবিলাক যদি আমি অনুসৰণ কৰো আৰু নাৰীসকলক সমান ভাবে

সকলো সুযোগ-সুবিধা দিও তেতিয়া হ'লে যি কোনো দেশে উন্নতিৰ ফালে গতি কৰিব আৰু গণতন্ত্ৰ সৱলীকৰণতো ই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব।

সামৰণিঃ শেষত ক'বলৈ হ'লে গণত সৱলীকৰণত নাৰীসকলৰ ভূমিকা অপৰিহাৰ্য বুলি ক'ব পাৰি। নাৰীসকলে যদি ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰ^{ত,} মাতিছিল আৰু তেওঁলোকৰ তেওঁলোকৰ প্ৰাপ্য তথা ভিত্তিত এখন সমাজ গঢ় দিয়া যায় তেতিয়াহ'ৰে ই এখন শক্তি শালী গণতান্ত্ৰিক দেশত পৰিণৰ্ত হ'ব।

চৰিত্ৰ অবিহনে শিক্ষা মূল্যহীন।" -মহাত্মা গান্ধী।

> "যি মানুহৰ ধৈৰ্য্য শক্তি আছে তেওঁৰ অসাধ্য একো নাই ।।"

्तिश्वामिन द्राक्षिन।

⁴আজিৰ কাম কাইলৈ কৰিম বুলি থৈ নিদিবা। কাৰণ কাইলৈ তোমাৰ অৱস্থা কি হ'ব তুমি নাজানা।" -ইজৰত মহম্মদ।

সংগ্ৰহ।

সতী সাধিনী ঃ অসম বুৰঞ্জীৰ এক বীৰাঙ্গনা চৰিত্ৰ

ছামুদা পাৰবিন. স্নাতক,ষষ্ঠ ষাগ্মাসিক ইতিহাস বিভাগ

আৰম্ভণি ঃ কৃতাৰ্থত সাহস, ধৈৰ্য্য,বীৰত্ব আৰু দেশ-জাতিৰ বাবে চৰম বলিদান দিয়া যি কেইগৰাকী অসমীয়া বীৰাংগনাৰ নাম বুৰঞ্জীৰ বুকুত স্বৰ্ণলিপিৰে খোদিত হৈ আছে তেওঁলোকৰ ভিতৰত এটি অন্যতম নাম হ'ল সতী সাধিনী।

ज्योअद्वरीय भव्यक्षियिक क्यां व्यक्तिह्यु

সতী সাধিনী চুতীয়া ৰাজ্যৰ শেষ ৰাণী আছিল। এই চুতীয়া ৰাজ্যখন ১১৮৭ চনত বীৰপালে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল আৰু দ্বিতীয় ৰজা আছিল ৰত্নপাল। এই ৰত্নপালেই আছিল চুতীয়াসকলৰ শ্ৰেষ্ঠ ৰজা আৰু অষ্টমজন ৰজা আছিল ধৰ্মধ্বজ্ পাল বা বীৰ নাৰায়ণ।

ধীৰনাৰায়ণৰ বহুদিন কোনো পুত্ৰ সন্তান নাছিল। সাধনী তেওঁৰ একমাত্ৰ জীয়েক আছিল। বহুদিনৰ পিছত ৰজা ধীৰনাৰায়ণৰ সাধক নাৰায়ণ নামৰ এটি পুত্ৰ সন্তানৰ জন্ম হয়।

বহুদিন সাধনৰ পিছত সাধনীৰ জন্ম হোৱাৰ বাবে সতী সাধনীৰ নাম 'সাধনী' ৰাখিছিল। ৰজাই সকলো আৱশ্যকীয় শিক্ষা দি সাধনীক পাৰ্গত কৰি তুলিছিল। সেয়ে সাধনীক বিয়া দিবৰ বাবে উপযুক্ত পাত্ৰ বিচাৰিছিল কিন্তু ৰজাই উপযুক্ত পাত্ৰ বিচাৰি নাপাই চিন্তিত হৈ পৰিছিল। এদিন ৰজা ফুৰিবলৈ যাওঁতে পাল শৱদিয়া মৈদামৰ ওপৰত এটা কেৰ্কেটুৱা বগাই ফুৰা দেখা পালে। ৰজাই থিৰাং কৰিলে যে, যিয়ে কেৰ্কেটুৱাটো একোপাত কাঁড়তে বিদ্ধ কৰিব পাৰিব তেওঁকে সাধনীক বিয়া দিব। ৰজাৰ কথামতে এজন সাধাৰণ ঘৰৰ ল'ৰা নিতায়ে কেৰ্কেটুৱাটোক বধ কৰি সাধনীক পত্নীৰূপে গ্ৰহণ কৰিলে। ধীৰনাৰায়ণে পুত্ৰ সৰু হৈথকাৰ বাবে ২ নিতাইক পুত্ৰ আৰু ৰাজ্যৰ দায়িত্ব দিলে। ৰাজসিংহাসনত আৰোহণ কৰি নিতায়ে নীতিপাল নাম লয়।

নীতিপালৰ শাসনৰ দুৰ্বলতাৰ সুযোগ লৈ আহোম ৰজা দিহিঙীয়া ৰজাই চুতীয়া ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰে। আহোমৰ লগত যুদ্ধত হাৰি চুতীয়া

ৰজা ৰাণী আৰু সৈন্যসামন্ত সহ পিছ হুঁহুকি চন্দনগিৰি পৰ্বতৰ ওপৰত আশ্ৰয় গ্ৰহণ কৰে। আহোম ৰজাই তাতো আক্ৰমণ চলায় যদিও ব্যৰ্থ হয়। ৰাণী সাধনীৰ আৰু নাৰীসন্যৈৰ লগত ধনুকাঁড় , যাঠি লৈ শেষ মুহুৰ্তলৈকে যুদ্ধত আহোমক ভেঁটা দিবলৈ চেষ্টা কৰে।

আহোম সৈন্যই চাৰিওফালৰ পৰা ঘেৰি আক্ৰমণৰ চেষ্টা চলায় কিন্তু সাধনীৰ নেতৃত্বত চুতীয়া নাৰীবাহিনীয়ে পৰ্বতৰ পৰা শিল বগৰাই বহুত শত্ৰুক বধ কৰিলে। উল্লেখযোগ্য যে, সাধনীৰ সেই নাৰীবাহিনীয়েই আছিল বিশ্বৰ প্ৰথমটো নাৰীবাহিনী। নাৰীবাহিনীৰ দুৰ্দাস্ত আক্ৰমণৰ ফলত আহোমে চুতীয়াসকল্পক বলে নোৱাৰাত আহোম সেনাপতিয়ে ছলনাৰ আশ্ৰয় লয়। তেওঁলোকে পৰ্বতৰ পৰা শিল বগৰাই বহুতো শত্ৰুক বধ কৰিলে। সাধনীৰ ত্যাগঃ

পিছত সাধনীক কুবেৰৰ সম্পতি ঢাল, তৰোৱাল আৰু সোণৰ মেকুৰীসহ আত্মসমৰ্পণ কৰিবলৈ আহোম সেনাপতিয়ে জনালে। ৰাজধানীও পতা হ'ব বুলি কোৱা হ'ল। কিন্ধ সাধ্যমী জন্ম (খ) অসমৰ ইতিহাস ঃ ড° কাকতি স্বপ্না

আৰু তেনে সময়তে সাধনীয়ে চন্দ্ৰগিৰি পৰ্ব^{তৰ} পৰা জঁপিয়াই আত্ম হত্যা কৰে। এই গৰাকী মহীয়সী নাৰীয়ে ১৫২৪ খৃঃৰ ৭ ব'হাগ তাৰি আত্মবলিদান দিয়েয়। তেতিয়াৰ পৰা ৭ ব'হা^{গ্} সতী সাধনীক স্মৰণ কৰি সশ্ৰদ্ধ প্ৰণিপাত জনা^ছ আহিছে সকলোৱে।

সামৰণিঃ উপৰৰ আলোচনাৰ পৰা জানিব পা^{ৰি} যে, মধ্যযুগৰ অসমৰ ইতিহাসত সতী সাধনীৰ সাহসিকতা, ত্যাগ, বুদ্ধি আদিৰ বাবে ইতিহা^{স্থ} পাতত চুতীয়া জনগোষ্ঠীৰ এক প্ৰতিমূৰ্তি স্বৰ্ণ[#] ইয়াৰ উপৰিও তেওঁ প্ৰথম মহিলা সেনা বাহিনী^{টো} গঠন কৰিছিল বুলি জানিব পাৰি। সহায়ক গ্রন্থ পঞ্জী ঃ উক্ত প্ৰকল্পখন প্ৰস্তুত কৰোতে মই সহায় লো

গ্ৰন্থসমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল। নীতিপালক আহোমসকলে হত্যা কৰাৰ হুচেইন ক্ৰদুক, প্ৰকাশকঃ শ্ৰীপ্ৰদ্যুৎ হাৰ্জৰিকা। (ক) অসমৰ সংক্ষিপ্ত ইতিহাসঃ ড° আমার্ প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ নৱেম্বৰ, ২০১৬

> প্রকাশক ঃ অসম বুক ডিপো প্ৰথম প্ৰকাশঃ অক্টোবৰ, ২০২১

নিৰ্মল প্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতা পুথি 'দ্ৰৌপদী'ঃ এক আলোচনা

> লভিতা কলিতা, স্নাতক ষষ্ঠ যাগ্মাসিক, 👙 অসমীয়া বিভাগ

দিতীয় মহাযুদ্ধৰ পৰিসমাপ্তিৰ সংক্ৰান্তীয়ে কঢ়িয়াই আনে নতুন যুগৰ বাৰ্তা। নতুন চেতনা, সামাজিক পৰিবৰ্তনৰ নতুন সূচনা। উনবিংশ শতিকাৰ শেষ আৰু বিংশ শতিকাৰ আৰম্ভণি কালত বিজ্ঞান প্ৰযুক্তি, যুক্তিবাদ, জীৱ বিজ্ঞান, মনোবিজ্ঞান, আদিৰ বিকাশে অসমীয়া কবিতালৈ এক নতুন সোঁত কঢ়িয়াই আনিলে।

ज्ञाम अर्जीक्ष्मीध्य व्यक्तिष्य

ফ্ৰয়ডৰ মনোস্তত্বৰ ব্যাখ্যাই মানুহৰ পাপ, পৃণ্য, উচিত, অনুচিত, সম্পৰ্কীয় নৈতিক আৰু সামাজিক মূল্যবোধ বিলাকক আঘাত হানিলে। ফ্ৰয়ডে মানুহৰ চেত্তন মনৰ উপৰি এক অৱচেতন মনৰ অস্তিত্ব ধৰা পেলাইছিল, য'ত অৱদমিত অপূৰ্ণ আশা আকাংখাবোৰে অজ্ঞাতে ঠাই লয় আৰু প্ৰয়োজন সাপেক্ষে চেতন মনত প্ৰকাশ হয়।

মনোবৈজ্ঞানিক বিশ্লেষণৰ প্ৰয়োগ অসমীয়া কবিতাত যোৱাটো শতিকাৰ পৰাহে লক্ষ্য কৰিব পাৰি। পাশ্চাত্যৰ প্ৰভাৱত বিশেষকৈ ইংৰাজ কবিসকলৰ প্ৰভাৱতেই অসমীয়া কবিসকলেও ফ্রয়ডীয় যৌন বাসনা আৰু অস্বাভাৱিক মনস্তত্ত্বক বিষয় হিচাপে লৈ কবিতা ৰচনা কৰিবলৈ লয়। ফ্ৰয়ডীয় মনস্তত্ত্বৰ প্ৰতিফলন ঘটা এটা উল্লেখনীয় অসমীয়া কবিতা হ'ল নিৰ্মল প্ৰভা বৰদলৈৰ 'দ্ৰৌপদী'। অসমীয়া জনজীৱনৰ ওপৰত বিশেষ ভাবে প্ৰভাৱ পেলোৱা প্ৰাচীন মহাকাব্য মহাভাৰতৰ এক আদৰ্শ নাৰী চৰিত্ৰ দ্ৰৌপদীৰ মনৰ মাজত লুকাই থকা চিৰন্তন নাৰী মনটোৰ আশা-আকাঙ্খাৰ ছবি কবিতাটোত তুলি ধৰিছে। মানুহৰ মনৰ জগতখন বিভিন্ন ৰহস্যৰে ভৰা। এইখন জগতৰ ভাৱানুভূতিৰ

ক্ৰিয়া-প্ৰক্ৰিয়াই মানৱ জীৱনত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে। এই বিচ্তিৰ ৰহস্যময়তা নাৰী মনৰ এক বৈশিষ্ট। নাৰী মনৰ চিৰন্তন ভাৱখিনি বিলুপ্তিৰ গৰ্ভত বিলীন কৰি এগৰাকী নাৰীয়ে সংযমৰ কঠিন পৰীক্ষাৰ মাজেদি নিজকে জনজীৱনৰ সন্মুখত আদশনীয় আৰু মহীয়ান কৰি তুলি ধৰে। 'দ্ৰৌপদী' কবিতাটোত কবিয়ে দ্ৰৌপদী চৰিত্ৰৰ আদৰ্শগত দিশটোক উপেক্ষা কৰি নাৰী স্বত্বা হিচাপে দ্ৰৌপদীক বৰ্ণনা কৰিছে। সৃষ্টিৰ আদিতমা নাৰীৰ মনত সৌন্দৰ্যৰ প্ৰতি যি দৃষ্টিভঙ্গী সেয়া সুন্দৰ ৰূপত প্ৰকাশিত হৈছে। দৈহিক কামনা-বাসনাৰ উৰ্দ্ধতো আৰু এখন মানসিক জগত থাকে, য'ত সৌন্দৰ্যক স্বকীয় ৰূপত চোৱা হয়। চিৰসুন্দৰৰ পিয়াসী নাৰী সৌন্দৰ্যৰ এক নিটোল ৰূপ বিচাৰে স্পৰ্শযোগ্য ইন্দ্ৰিয়গ্ৰাহ্য আধাৰৰ মাজত। বিশেষ মান্সিক স্তৰত উপনীত হৈ নাৰীয়ে উপলব্ধি কৰে প্ৰকৃত সৌন্দৰ্য নিহিত হৈ থাকে ব্যক্তিত্ব সম্পন্ন মেধা আৰু বোধশক্তি গুণৰ অৱয়তহে। মহা<mark>ভাৰত</mark>ৰ এক উল্লেখযোগ্য নাৰী চৰিত্ৰ দ্ৰৌপদীক সমগ্ৰ নাৰী সত্বাৰ প্ৰতীক হিচাপে অংকণ কৰিছে। সাধাৰণ নাৰীৰ দৰে দ্ৰৌপদীৰ মনতো কামনা-বাসনা আছে। এই স্বাভাৱিকতাত কোনো নতুনত্ব নাই। কিন্তু দ্ৰৌপদীৰ ক্ষেত্রত এয়া অগতানুগতিক দ্রৌপদীয়ে সত্যক সহজ ভাৱে স্বীকাৰ কৰি গ'ল। বাস্তৱ সত্যক স্বীকাৰ কৰাৰ সাহস সকলোৰে নাথাকে। মিছাৰ আশ্ৰয় লৈ ডাঠ আৱৰণেৰে সত্যক ঢাকি ৰাখে। সৌন্দৰ্যৰ প্ৰতি নাৰীৰ এক সহজাত দুৰ্বলতা আছে। সেয়া দ্ৰৌপদীয়ে হওক বা আন কোনো নাৰী<mark>য়েই হওক।</mark> দ্রৌপদীয়ে পঞ্চপাশুৱক স্বামী হিচাপে পোৱাৰ

পাণ্ডৱক পাই দ্ৰৌপদীৰ আকণ্ঠ অমৃতৰেই পূৰ্ণ হৈছিল। তথাপি দ্ৰৌপদীৰ গোপন কোঠাত আ^{ৰু} এজন পুৰুষৰ সান্নিধ্য লাভৰ বাবে তৃষ্ণা জন্মিছিল। পাঁচজন গুণসম্পন্ন স্বামী থাকোতেও দ্রৌপদী^{রে} কৰ্ণক মনেৰে বিচৰাৰ কাৰণ হ'ল জৈৱিক কামনা বাসনা। দেহধাৰী প্ৰতিগৰাকী নাৰীৰ অন্তৰ্তে জৈৱিক কামনা-বাসনা থাকে। কিন্তু সেইবাস^{না} গোপনে মনৰ ভিতৰতে পুহি ৰাখিবলগীয়া হ্^{য়।} দ্ৰৌপদী কবিতাত আঙ্গিকৰ যোগেদি মানসিক প্ৰকাশ কৰা হৈছে। মনৰ ক্ৰিয়া প্ৰতিক্ৰিয়াক বু^{জিব} নোৱাৰাৰ বাবেই প্ৰাচীন কালত আশা-আকাঙ্খাৰ্ক 'পাপ' আখ্যা দিয়া হৈছিল। দ্রৌপদীয়ে কর্ণক বিচৰাটো দেখাত এক পাপ। কাৰণ দ্ৰৌপ^{দী} পাঁচজন স্বামীৰ পত্নী। কিন্তু দ্ৰৌপদীয়ে কৰ্ণৰ পত্নী হোৱাৰ আকান্ধাৰ জৰিয়তে দেখুৱাই দিব বিচাৰিছে নাৰী সৌন্দৰ্য পিয়াসী আৰু চঞ্চলা। সৌন্দৰ্যৰ সম্ভাৰ দেখিলেই মন উদ্বাউল হৈ উঠে। কি বাহিৰত সামাজিক নীতি-নিয়মৰ বাবে তাক গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰাৰ বাবে অৱচেতন মনতে স্তুপীকৃ^ত হৈ ৰয়।

দৌপদীৰ স্বয়ম্বৰ সভাত কৰ্ণক দেখি কৰ্ণৰ ব্যক্তিত্ব আৰু বীৰত্বত মোহিত হৈছিল। কি^{প্ত} ৰাজকীয় মৰ্যদ্য ৰক্ষাৰ হেতু কৰ্ণক প্ৰত্যাখ্যান কৰিছিল। কিন্তু দ্ৰৌপদীয়ে যে, কৰ্ণৰ মাজত লুক্^{হি} থকা পুৰুষ সত্তাক দেখা পাই মোহিত হৈছিল ^{আৰ্ক} পৰৱৰ্তী কৰ্ণৰ প্ৰতি দ্ৰৌপদীৰ অভিলাস বাঢ়ি यावल धिबला। नाबी रामग्रब काम्रना-वामना किर्वल ইন্দ্রিয়ৰ কামনা-বাসনাতেই সীমাৱদ্ধ নহয়। ইন্দ্রিয় পিছতো কৰ্ণৰ প্ৰতি বিশেষ আসক্তি আছিল। পঞ্চ হাদয়ৰ আকাঞ্ছীত সৌন্দৰ্য বিচাৰি পাইছিল কৰ্ণৰ মাজত। সেয়ে পঞ্চ পাণ্ডৱৰ পত্নী হৈয়ো দ্ৰৌপদীৰ নাৰী সত্বাই কৰ্ণপ্ৰাপ্তি কামনা কৰিছিল। বিচিত্ৰ নাৰী মন ৰহস্যময়ী নাৰী ৰূপে নাৰীৰ অসীম সৌন্দৰ্য তৃষ্ণা অৱচেতন মনৰ গোপন

अभिद्रशीय भर्जातिष्टीलयं व्यक्तिहिली

অনুভূতিৰ উন্মুক্ত প্ৰকাশ- আটাইবোৰ দিশ 'দ্রৌপদী' কবিতাটোত প্রতিফলিত হৈছে। ফ্ৰয়ডীয় মনস্তত্বৰ ভাৱধাৰা ব্যতিক্ৰমী ৰূপত মূৰ্ত হৈ উঠিছে।

"জীৱনটো এটি মহৎ উপহাৰ ; যি সকলে জীৱনক ভাল নাপায়, সেইসকল এই উপহাৰ গ্ৰহণৰ বাবে অনুপযুক্ত। " - ড° সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণ।

"যিমান পাৰা সিমান আগবাঢ়ি গৈ থাকা, এয়েই ঈশ্বৰৰ বাণী।" ড° বাণীকান্ত কাকতি।

> "পৰিবৰ্তনশীল জগতত পৰিবৰ্তনেই সত্য।" -লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা।

বিদ্যা হ'ল মানুহৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ অলংকাৰ। -ঈশ্বৰ চন্দ্ৰ বিদ্যাসাগৰ। -সংগ্ৰহ।

ইউকেলিপ্টাচ আৰু বাওনাৰ সাধু

দীপাঞ্জলী বৰ্মন, মুৰব্বী অধ্যাপি^{কা}, ইতিহাস বিভাগ, সাপটগ্রাম কলেজ

চিলনীয়ে থপিয়াই নিয়া বয়সৰ শৈশৱ জীৱনৰ দোকমোকালিৰ সাতোৰঙী ৰামধেনুৱে অঁকা এখনি কেনভাছ। চিন্তাবোৰ যে, তেনেই সৰল আছিল। শাওনমহীয়া পথাৰত আঠুৱনীয়া পানীত দিনবোৰ হেনো বেছিভাল আছিল-আশীৰ দশ্বিশ পূৱতিতে উঠি মৰণা মৰা চোতালত দেও দি ফুৰা সেই চিৰসেউজ শৈশৱ। বিদ্যালয় কি বস্তু ভালকৈ জনাৰ আগেয়ে শুনিছিলো পঢ়িলে শুনিলে হেনো মানুহ ডাঙৰ হয়। ক'তা ডাঙৰবোৰক চোন পঢ়া নেদেখিছিলোই ! মনোৰঞ্জনৰ বাবে টি.ভি., ৰেডিঅ' আছিল যদিও আবেলিৰ পিত পিতাই ফুৰা ঘৰ্মাক্ত লুকা-চুৰি খেলেহে বেছিআমোদ দিছিল। সময়বোৰ তেনেকৈয়ে গৈ গৈয়ে এদিন হাইস্কুলত পঢ়ি থাকোতে বুজিব পৰা হোৱাৰ পৰা নিচা সলনি হ'ল-

আকৌ বাগৰি গৈ থাকিল......। চিনাকি মুখৰে হেৰাবলৈ লাগিল, নতুনে তাৰ ঠাই ল'লে। জীৱ^দ বোৰে নবৈ দশকৰ বোৰক কয়। নবৈ দশ^{ক্ষ} বোৰে এতিয়াৰ প্ৰজন্মক কয়। কথাতে ক^র অতীতক নেযাবা পাহৰি। এৰা ভাল নি^{শ্চী} আছিল। পিছে এতিয়াৰ দিনবোৰো চোন ইমান বেয়া নহয়। সুবিধাবোৰ হাতত টিপতে পো^{ব্ৰা} হৈছে- ম'বাইল, ইন্টাৰনেটে, বহুতৰ জীৱন চলাইছে। হয়, এতিয়া মুকলি ঠাইবোৰ কমি^{ছে।} পৰিবেশৰ লগতে ক'ৰবাত মনৰ চোতালখনৰে ঠাই তাকৰিছে। পিছে আগতেও অসবৰ্ণ বিবা^হ থাকোতে খুলে । আকৌ পাঠ্যপৃথিৰ তলত লুকুৱাই অসুবিধাবোৰ তেতিয়াও আছিল এতিয়াও আছি এতিয়াও আছিল এতিয়াও আছিল এতিয়াও আছিল এতিয়াও আছিল এতিয়াও আছিয়াও আছিল এতিয়াও আছিয়াও আছিল এতিয়াও আছিল উপন্যাসৰ দেনে।
থোৱা বাহিৰা কিতাপৰ আমেজেই সুকীয়া ! সময়বোৰ
অকল ৰূপবোৰ সলনি হৈছে। এইটো স্বীকাৰ্য ^{(এ, বাং}

আমিও বিৱৰ্তনৰে অংশ । জীৱনৰ অৰ্থ একেই আছে। তাহানিৰ চিঠি-পত্ৰৰে হোৱা যৌৱনৰ নিবেদন এতিয়া ম'বাইলেৰে চলে। তাকো প্ৰথমতে টেক্স মেছেজ বা অডিঅ'কল। এতিয়া অডিঅ'-ভিজুৱেল। বাকী ভাৱ-অনুভূতিৰ পাৰ্থক্য বিচাৰি আহি ফালিব খোজাসকলে সংকীৰ্ণতাৰ পৰিধিৰ পৰা ওলাই আহিলে আহিব পাৰে!

বোলো অসমীয়াতে কথা এষাৰি আছে-'নাচিব নাজানিলে চোতালখন বেকা'। পিছে-'খাব্ জানিলে চাউলে চিৰা।' কনচেপ্তবোৰ সলনি হৈছে. ঠিক যেন - 'পৰিবেশ বনাম উন্নয়ন'। বিশ্বজুৰি কোৱা হৈছে- Sustainable Adaptibility বহনক্ষম অনুকৃলনৰ কথা । অৰ্থাৎ সময়ৰ উপযোগীকৈ খাপ খোৱা। ছ'ছিয়েল মিডিয়াত, ইনষ্টাগ্ৰামত, ভিডিঅ' আপলোড্ কৰি বন্ধুবৰ্গৰ

সৈতে ঘূৰা-ফুৰা কৰাকেই অৱনতি নুবুজায়. শাৰীৰিক, মানসিক, বৌদ্ধিক স্থালন ঘটা চ্যুট-টাই পৰিহিত ভদ্ৰলোকৰো উদাহৰণ ঢেৰ। বৌদ্ধিক আন্দোলনৰ দোহাই দি অনিষ্ট বিহীন ব্যক্তি স্বাধীনতাত হস্তক্ষেপ এক প্ৰকাৰ গণতান্ত্ৰিক প্ৰমূল্যবোধৰ পৰিপন্থী কাৰ্য।

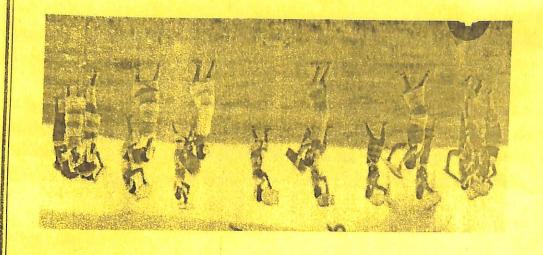
নাকত ৰুমাল লৈ অফিচৰ বাবে 'লেট' হোৱা দহজনৰ মাজত বাউসীত টেটু অঁকা বাইক লৈ ঘূৰি ফুৰা ল'ৰাই এমুলেঞ্চৰ বাবে ট্ৰেফিক জামত ৰাস্তা উলিয়াই দি যায়। প্ৰকৃত শিক্ষাৰে মানৱীয় প্ৰমূল্যবোধেৰে জাগ্ৰত প্ৰহৰী যুৱচামৰ মাজত আগতেও আছিল, এতিয়াও আছে আৰু ভৱিষ্যতলৈও থাকিব। শেষত জুবিন গার্গে লিখা এযাৰিৰে সামৰিছোঁ - "শেষ বুলিলেই শেষ নহয়. আকৌ আৰম্ভণি হয়।'

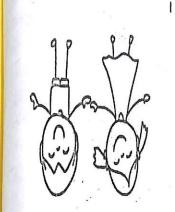
''জাৱৰ সাৰিলে যিদৰে ঠাই পৰিস্কাৰ হয়, তেনেকৈ নিজৰ ভুল স্বীকাৰ কৰিলে মন শুদ্ধ হয়। " -হেম বৰুৱা।

"টোপনিত যি দেখো, সেয়া সপোন নহয়। সপোন সেয়া যিয়ে আমাক শুবলৈ নিদিয়ে।" - এ.পি.জে. আব্দুল কালাম।

इप्छ -ई

किरिन्दिन्द्रिन्द्

দেউতা এই শব্দটো বুজাত জীৱনৰ আধা সময়শ্বিদ পাৰ হৈ যায়।
সেইজন অমূল্য বালি এক হৈ পৰে।
সাৰ পৰিশ্ৰমত দিন-ৰাতি এক হৈ পৰে।
সাৰ পৰিশ্ৰমত দিন-ৰাতি এক হৈ পৰে।
সাৰ পৰিশ্ৰমত দাব্যক স্থাৰ দৰে
আমাক স্থাত নাগ্ৰমিত ন্যাৰ জীৱন অধ্বৰ্ষা
বিজন অবিহনে মোৰ জীৱন অধ্বৰ্ষা
বিজন অবিহনে যোৰ জীৱন অধ্বৰ্ষা
বিজন অবিহনে যোৰ জীৱন অধ্বৰ্ষা
আৰু মোৰ মংগানবোৰ আগব্দৰা
আৰু মোৰ মংগানবোৰ আগব্দৰা
আমাৰ প্ৰতি থকা ভাল পোৱা পাহৰিব নোৱাৰি।
আমাৰ প্ৰবিশ্ব ব্যক্ত মান্ত থকা দুখ বুলিন নোৱাৰি।
বাৰ বিষয়ে অক্ষৰেৰে লিখিব পৰা নাযায়।

নেভচী শঙ্গীই

, क्विंग निक्स

। কাশোগেদ ছতুত ,কতাই

1051

यात्रविद्यान संयायिकानिस ज्यालाच्य

- 小小小小

কোচ-কামতাৰ ভাষা আৰো সংস্কৃতি

ধ্রুৱজ্যোতি বর্মন. সহকাৰী শিক্ষক, ইতিহাস বিভাগ

আৰো বাংলাদেশত যেইগুলা কোচ-ৰাজবংশী মানষি আছে উমাৰ মূল হইল নৃ-তাত্ত্বিক ভাবে হিন্দু হইল। সেইটাও বিদেশী পৰিচয় পৰ্বৰ গুণত মঙ্গোলীয় মানৱ গোষ্ঠীৰ জনগোষ্ঠী হিসাপে কোচ আৰো ধৰ্ম হইল হিন্দু । ভাৰতেৰ ধৰ্মীয় চাৰ্কলাত হিন্দু ধর্ম এক বিশাল বৈচ্ফিময় দৃর্শন। আসলতে কাহয় হিন্দু হবাৰ দৰকাৰ নাই। চলা-ফিৰাত, ঢগে-ছনে এই চাকলাত পৰে। বিদেশী ধৰ্মগুলা ভাৰতত আইসাৰ আগতে জাগাৰ মানষিগুলাক যাৰ যাৰ চাৰ্কলাত তাএঃ তাএঃ জনগোষ্ঠীয় নামে পৰিচিত আছিল।এই বিভাগগুলা বিশেষ কৰিয়া ভৌগলিক সীমাৰ দ্বাৰায় পৰিচয় পাকাপোক্ত কৰা হইছিল। তাৰ পৰে ৰাজনৈতিক কাৰণত জাগাগুলা ভাগ ভাগ হওআৰ কাৰণে ভূখণ্ডৰ ৰাজ্য বা প্ৰসাশনিক নামত পৰিচয় হবাৰ ধৰিল। আৰ্য ধৰ্মৰ প্ৰভাৱগুলা আন্তে

অসম, উত্তৰ বঙ্গ, নেপাল, ভূটান, বিহাৰ, দেৱতা হইলেও খানিক খানিক সংস্কৃত মন্ত্ৰ আওৰেয়া পূজা ভাগ ব্ৰাহ্মণেৰ হাতত সমাৰ্পণ কৰিয়া গিৰস্তুগুলা সেনে। তা ছাৰা সনাতন ধর্ম বুলিয়ায় পৰিচয়

আর্যগুলায় দেৱতা কিছুগুলা ধৰিয়া আইসাৰ কথা ইতিহাসত শুনা যায়। বাইৰা থাকিয়া আসক আৰ নাআসুক তবু ভাৰতেৰ পশ্চিম, উত্তৰ-পশ্চিম ফাল থাকিয়া পূবেৰ ফালে গতি কৰিছে। উমাৰা যতোগুলা দেৱতা মাথাত নিয়া পুব ফালে আগাইছে আসিয়া দেখে উৱাৰ চাইয়ো শক্ত-পোক্ত দেৱতা জাগাখানত আছে- কাজেই আদি দেৱ বা মহাদেৱ নামকৰণ। কোচ কামতাৰ ৰাজবংশ শিৱ বংশী, জনগোষ্ঠীটাও ঐইটায়ে। বুঢ়া-বুঢ়ী আৰ উমাৰ পৰিয়াল ছাৰা অইন্য উপাস্য দেৱতাৰ চল কম। কৰিয়া জাগাৰ মান্যিগুলাৰ গাত পৰাত অনাৰ্য আৰ্যগুলাৰ দেৱ-দেৱীগুলা হাৰেয়া গেইল আৰ

শিৱেৰ পৰিয়ালেৰ প্ৰভাৱ বাঢ়িল।

এই বিশাল কোচ-কামতা ৰাজ্যৰ ১৫১০ খৃষ্টাব্দত মহাৰাজ বিশ্বসিংহই প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। সেই দিনাৰ থাকিয়া ৰাজশক আৰম্ভ হয়। কিন্তু সমায়েৰ গতিত এই বিশাল কোচ-কামতা ৰাজ্যখান ছোট্ট ছোট্ট গোটত ভাগ হয়আ গেইল। দ্বীপেন্দ্ৰ নাৰায়ন কোঁৱৰেৰ মতে এই বিশ্বসিংহৰ ১৯ জন বেটা আছিল। নামগুলা হইল – নৰ সিংহ, নৰ নাৰায়ন, শুক্লধ্বজ, কমল, মদন, ৰাম চন্দ্ৰ, সুৰ সিংহ, মান সিংহ, মেচা, বৃষকেছ, ৰাম নাৰায়ন, অনস্ত, দ্বীপ সিংহ, হেমধৰ, মেঘ নাৰায়ন, জগৎ, ৰূপমন্ত, সূৰ্য, হৰি সিংহ সগায় মিলি প্ৰতিষ্ঠিত যদিও বিশেষ ভাবে নৰ সিংহ, নৰ নাৰায়ন, শুক্লধ্বজ আৰো গোসাঞি কমলেৰ নামকৃতি সেন্তা বুৰঞ্জীত উল্লেখ পাওআ সাধাৰণতে এইগুলা ভাষা স্থানীয় সংস্কৃতি, ঐতিহ্য যায়। আৰো এই ক্ষেত্ৰত যেমন অন্য ৰাজাৰ আৰো সমাজেৰ সাথে গভীৰ ভাবে জড়িত। এই ইতিহাসত যেমন গৃহ কাজিয়া, ষড়যন্ত্ৰ নাইবা শক্ৰৰ আঞ্চলিক ভাষাৰ কিছুগুলা বৈশিষ্ট দেখা যায় I যেমন আহোম বংশ, মোগল ৰাজ বংশ আৰো মেল্লাণ্ডলা। ইয়াৰ ভিত্তিত আমাৰ কোচ ৰাজবংশৰ ইতিহাসত তেমন কোনো ষড়যন্ত্ৰ বা হত্যা কৰি ৰাজ সিংহাসন দখল কৰাৰ নজীৰ নাই। এই ক্ষেত্ৰত আমাৰ কোচ কামতাৰ ৰাজ পৰিয়ালেৰ ইতিহাস সংস্কৃতি, ঐতিহ্য আৰো ইতিহাসেৰ প্ৰতিনিধিই মংস্কৃতি, কলা-কৃষ্টি, সউগ ফালে উৎকর্ষ সাধন কৰি এক সুন্দৰ বাতাবৰণেৰ সৃষ্টি কৰিছিল। কিন্তু এই কোচ-কামতা ৰাজ্যত থাকা কোচ-ৰাজবংশী গুলানক বহুতে কোচ আৰো ৰাজবংশী বুলি আলাদা আলাদা কৰিয়া প্ৰতিষ্ঠা কৰিবাৰ চায়। আৰো বহুতো জাগাত মাত্ৰ কোচ আৰো ৰাজবংশী বুলি লেখে যদিও ৰাজবংশীৰ মূল কোচ সেই কথা অস্বীকাৰ কৰা

নাযায়। মেঘালয় আৰো অসমেৰ কিছুগুলা লোকে প্ৰাচীন কোচ ভাষা আৰো সংস্কৃতি প্ৰতিপালন কৰি আসিছে। আৰ্যেৰ ধাৰা পশ্চিম অসম, উত্তৰ বৰ্গ, নেপাল, বিহাৰ ইত্যাদি অঞ্চলত ৰাজবংশী মানষিগুলানেৰ ভাষা-সংস্কৃতি হইল আৰ্য ভাষা, সংস্কৃতি। পৃথক ধৰণেৰ ভাষা-সংস্কৃতি প্ৰতিপালুন কৰিলেও নৃ তাত্ত্বিক ভাবে সউগ কোচ-ৰাজবংশী মানষিৰ মূল একেটায়, সেইটা হইছে কোচ। আৰো জাগা বিশেষে ইমৰা নিজকে কোচ-ৰাজবংশী, ৰাজবংশী, ক্ষত্ৰিয় বুলি পৰিচয় দেয়। কোচ-কামতা আঞ্চলিক ভাষা ঃ

আঞ্চলিক ভাষা হইল সেই ভাষা ^{যেইটো} কোনো অঞ্চলত বিশেষগোষ্ঠীতে ব্যৱহাৰ হয় | স্থানীয় ব্যৱহাৰ ঃ আঞ্চলিক ভাষাৰ সাধাৰণতে একটা নিদিষ্ট অঞ্চলেৰ মানুষেৰ দ্বাৰা কথোপকথন, লেখা লেখি আৰো সাংস্কৃতিক কাৰ্যক্ৰমত ব্যৱহা^ৰ

বৈচিত্ৰঃ বিভিন্ন অঞ্চলেৰ বিভিন্ন আঞ্চলিক ভাষা^ৰ ৰূপ আৰো উচ্চাৰণেৰ পাৰ্থক্য দেখা যায়। অভিধান আৰো সাহিত্য ঃ অনেক আঞ্চলিকভাষা^ৰ নিজস্ব সাহিত্য আৰো শব্দকোষ থাকে। সংস্কৃতি ঃ সংস্কৃতি হইল এখান সমাজেৰ জীৱন যাত্ৰাৰ সমষ্টিগত প্ৰকাশ। যাৰ ধৰ্ম, ভাষা, শিৰ্প্প, ৰীতি-নীতি, খাদ্য-পোযাক আৰো অন্যান্য সমাজিক

আচৰণেৰ মাধ্যমে প্ৰতিফলিত হয়। এই সংস্কৃতি গঠনেৰ কিছুগুলা মূল উপাদান আছে সেইগুলা হইল ভাষা ঃ মানুষেৰ চিন্তা আৰো অনুভূতি প্ৰকাশেৰ মাধ্যম।

সমিত্রীম শর্রাক্রমীখম প্রাভাছ্য

ধর্ম ঃ আধ্যাত্মিক বিশ্বাস আৰো আচাৰ-অনুষ্ঠান। শিল্প ঃ সংগীত, নৃত্য, চ্ৰিকলা আৰো সাহিত্য। ৰীতি-নীতি ঃ সামাজিক আচৰণ, পাৰস্পৰিক সম্পর্ক নিয়ম।

খাদ্য ঃ স্থানীয় উৎপাদন, উপাদান আৰো ৰান্ধাৰ পদ্ধতিৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক ধাৰাই খাদ্যৰ মৌলিকতাৰ লগতে স্বাস্থ্য আৰো জীৱন ধাৰণেৰ কৌশল বা জীৱন ধাৰাৰ মূল।

পোষাক ঃ সমাজেৰ ঐতিহ্যবাহী আৰো আধুনিক পোষাকেৰ ধৰণ।

শংস্কৃতি একটা জনগোষ্ঠীৰ পৰিচয়কে গঠন কৰে আৰো তাৰ ইতিহাস আৰো ঐতিহ্যৰ ধাৰাবাহিকতা ৰক্ষা কৰে । এইটা সময়ৰে সাথে পৰিবৰ্তিত হয়আ যায় আৰো এইটা একটা জনগণেৰ মৌলিক শিক্ষণকো প্রতিনিধিত্ব কৰে।

কোচ-ৰাজবংশীসকলেৰ মাতৃভাষাঃ কোচ-ৰাজবংশী ভাষাৰ নিজস্ব শব্দ সম্ভাৰ, সৰ্বনাম, নিজস্ব

ক্ৰিয়াৰূপ, শব্দৰূপ, মৌখিক আৰো লিখিত সাহিত্য উচ্চাৰণ ভঙ্গী, নিজস্ব বাক্য গঠন পদ্ধতি আদি আছে। সেয়ে এই ভাষা অন্যান্য আধুনিক ভাৰতীয় আৰ্য ভাষাগুলানেৰ পৰা আলাদা আৰো স্বতন্ত্ৰ বৈশিষ্ঠ সম্পন্ন একটা ভাষা। বৰ্ণ হিন্দুৰ আচাৰ নীতি গ্ৰহণ কৰিলেও কোচ-ৰাজবংশী গুলানেৰ নিজস্ব আচাৰ-সংস্কাৰ, পূজা-পাৰ্বণ, ধৰ্মীয় বিশ্বাস খাদ্য আদি, পোষাক পৰিচ্ছদ, আ-অলংকাৰ, গীত-মাত আদি বিদ্যমান। এই সউগগুলানে স্বকীয় মহিমা দিয়াই উজ্জ্বল । কোচ-ৰাজবংশীগুলানে জন্ম-মৰণ, বিয়াৰ নিজস্ব আচাৰ-নীতি, মৰাৰ পাছত আত্মাৰ অস্তিত্বৰ বিশ্বাস, মৃতকেৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা, ইন্দ্ৰিয় জনিত ক্ৰিয়া, তন্ত্ৰ-মন্ত্ৰ আদি বিশ্বাস প্ৰকৃতিৰ সৃষ্টি কৰাইয়াক মাতৃ হিসাপে পূজা কৰা, বট গাছ, জীৱ-জন্তুক পূজা, মানুষেৰ ৰোগ-ব্যাধি আৰো বেয়া ঘটনাগুলানক অপশক্তি বা ভূত-প্ৰেতেৰ দ্বাৰায় ঘটে বলিয়া বিশ্বাস কৰে। আৰো নানান ধৰণেৰ অনুশাসন, খাওআ-খাদ্য, বেষমা বা বিষুৱা, পুষনা, কাতি গছা, চড়ক পূজা, গাজন, মনসা পূজা, বিষহৰি পজা, শীতলা দেৱীৰ পূজা, মাশান পূজা আদি পালন আৰো উৎযাপন কৰে।

যাৰ কথা এক, স্বৰ্গে মৰ্তে ঠেক. যাৰ কথা দুই, উৱাক নিগি থুই যাৰ কথা তিন, উৱাক দেখি নাগে ঘিণ।। -মনীষী পঞ্চানন বার্মা।

জল

- মল্লদেৱ বৰ্মন, স্নাতক চতুর্থ বাগাসিক

এক টোপা জল মুই সোগায় কিন্তু জানে। কতো যে মোৰ মূল্য কাওয়ে নাচেনে।। মাজে মাজে ঝৰি মাজে মাজে ঝৰনা। সৌগ সময় থাকং মুই নদীত তাৰ জইনে মানুষ-নাবুজে মোৰ মূল্য বুজিবেন বুজিবেন মুই -কতো যে মুল্যৱান মুই নাহোৱা হৈলে। জীৱনটা হৈৱে গাছেৰ শুকান পাতাৰ নাহান।।

মা

ৰাকেশ বৰ্মন, মাতক চতুর্থ ষাগ্মাসিক

জীৱন দাতা মা তুই মোৰ জীৱনেৰ গুৰু, মোৰ জন্মৰ পাছত প্রথম শিক্ষা মা তোৰ থাকিয়া শুৰু। তোৰ কোলাত মা সুখ শান্তি ভৰা তুই নাথাকিলে মা মুই যে হইম আধানুটি তুইয়ে মা মোৰ আন্ধাৰ জীৱনেৰ আলো ভৰা বাতি। তুইয়ে মা ডাক্টাৰ ष्ट्रेस या पिबी তুই থাকিলে মা আমা নিচিন্তে থাকি, নিস্বার্থ ভাবে মা তুই মোক কৰিস যে আদৰ তুই ছাৰা মা এই পৃথিৱী খান গোটায় যে স্বাৰ্থপৰ ...

বাবা

সামত্রহাদ সক্রবিদ্যালম আজিহিন্ত্র

অলকানন্দা বর্মন স্নাতক দ্বিতীয় যাণ্মাসিক

বাবা অ' বাবা মুই তোৰ আদৰেৰ সেই ছটো ছাওৱা।

যাক তুই আদৰত ৰাখিয়া কৰিছিস বৰো সেই ছটো মুই তোৰ

আদৰেৰ ছাওৱা।

মনত আছে মোৰ সেই দিন গুলা

যখনে মুই গেইছং তোৰ বগলত

কান্দিয়া কান্দিয়া,

সেই সময়ত তুই

মোক বুজাছিস

মোৰ মাথাত

হাত ৰাখিয়া

নাকান্দিস বেটি মোৰ 🦟

নাকান্দিস ভুই

কায় কি কৈছে

দেখিম এলায় মুই।

বাবা তুই মোৰ

সেই ছায়া বিপদতো থাকিস মোৰ বগলতে তুই কোনো কিছু হৈলে মোৰ তুই থাকিস চিন্তা কৰিয়া, বাবা অ' বাবা মুই তোৰ আদৰেৰ সেই ছটো ছাওৱা। বাবা শব্দটা ছটো কিন্তু অৰ্থ বৰো. অৰ্থত বাবা মোৰ জীৱনেৰ আলো।

মধুৰ সপোন

পাপৰী ৰায়, স্নাতক দ্বিতীয় যাণ্মাসিক

একদিন সকালে উঠিয়া দেখং মুই আকাশ খান মেঘে মেঘে ঢাকা, মোৰ মনত পৰিল সেই স্বপনেৰ মধুৰ একটা কথা। বসিলুং বাৰান্দাত মুই সেইটা মধুৰ স্বপনেৰ কথা ভাবিয়া ভাবিয়া!! সেইটা স্বপ্ন আছিল মোৰ একটা ৰাজাৰ বেটা ৰাজকুমাৰক নিয়া। আছং বসিয়া সেই কুনবেলাৰ থাকি ৰাজকুমাৰেৰ কথা ভাবিয়া ভাবিয়া। তাৰ মাজত আসিল ঝৰি ঝম্ ঝম্ কৰিয়া..... ঝৰিৰ শব্দ পায়া মোৰ স্বপ্ন গেইল ভাঙিয়া ইস! কি যে স্বপ্ন আছিল মোৰ সেই ৰাজকুমাৰক নিয়া...। নাহৈল আৰ সেই স্বপ্ন পুৰণ আধাতে গেইল ভাঙিয়া। ভাঙিল মোৰ মন! বাদ দিলুং স্বপ্ন দেখা একটা কথা আছে না যে দাতায় দিলেও বিধাতাই নাদে।

সময়

পক্ষজ বর্মন,

স্নাতক চতুর্থ যাগ্মার্সিক

একটা সময় আছিল মোৰ

যখন মুই আছিলুং ছোটো,
ইস! কি যে আদৰত আছিলুং

না আছিল দুখ না আছিল চিন্তা
মুই আছিলুং সউগ সময়

খেলাত মত্ত হয়া

কতো যে আদৰত আছিলুং মুই। অল্প খানিক দুখ পায়া

কান্দিছোং যদি মুই
সগায়ে গেইছে আগেয়া
মোৰ কান্দোন শুনিয়া
কি হৈল বুলিয়া।
এলা আৰ সেই সময় নাই
এলা যদি কান্দি আমা
যবেৰ দুৱাৰ বন্ধ কৰিয়া
নাদেই কাকো বুজিৰ
আমাৰ মনেৰ ভাৱগিলা।

थ**७ -७** बड' बाहागो

सम

लिरगिरि- राजु कुमार ब्रह्म आरिमु जालालिआ द'थि द'दानारि

सम आरो बोथोरजों लोगोसे वे बुहुम विखायाव गोरोबफाना सिगां आगान सुरना दागालां, बे गोनोखोआरि मुगायाव गब्ला, सोमदोन, गब्दामोन जेरावबो जौगा, आखाय गोलाव जा। गाव थांना थासानदिआव समखौ ओरैनो दाथां हो, खोन्दो-खोन्दो बोथोर थाझे बिब्दियैनो फारि-फारि मावनांगौ खामानिखौ मावफालां, हाबाब! स'नाफोर दाहरगार-दाहरगार समखी। नडाब्ला जानांगीन लान्दा-खान्दा गावनि जिउ जारिमिनआव, समजों सोगोसे लाफा गावनि आंगोथि, गुबैथि सिनायथि।

----00----

गावदां बिबारिन माहि

लिरगिरि- अनसार ब्रह्म आरिमु जालालिआ द'थि द'दानारि

सिखिरि नों मासे बिरबायो नों गावदां बिबारनि मोदोमफूनाय माहिआव, बाहां- बिरहां, हाइला-हुइला बारफुनाय आं बारसे गावदां बिबार, बिरथिंबायो मानो नों आंनि सेर-सेर गां फुवार फुवार लाजिनायजों आंनि विबारनि फाइलिआ, जारौ मारौ जाहाबसिनदों। नोंनि बे गावदां बारफुनाय नोंनि बे गावदां मोदोमफूनाय आंखौ फोरमायहरो साखाथिआव गावदां बिबारिन फारफ्रोमथिंबो गावनि माहिखौ समायफ्लेहोसिननो।

निखावरिनि गोदै सिमां

लिरगिरि- बिजय ब्रह्म कम्पिउटार अफारेत्र सापाटग्राम कलेज

मोब्लिबगासे आंनि वे जिउआ दावबायदों हेब्रे-माब्रे मायाबि लामायाव; दुखु-दाहाजों बुंफबनाय आंनि बे थफ्लाखौ मोनाखिसै आंआ गारहरनो जायगा। अहानाय मोनबाय, आंगायनाय मोनबाय आं आंनि बे निखावरि जिवसौ, हे सोरजिगिरि आनान गसाइ..!!! दिन्थिदो आंनो लामा दान्दिसे समनिखावरि जिउनिफाय आनजायना मोजोमसे गोजोननाय लानो। गोसो दंमोन आंहाबो बोथोरजों लोगोसे रंजाफानो समजों लोगोसे खारफानो गुब्रनफोर बायदि जोंदा-मादा गावखौ समायखांहोनो। नाथाय हायाखिसै आं सम बोथोर आरो सुबुंजों लोगोसे खारफानो: थेववो आं नागाराखै, फावसायना आं थायाखै

सानसेब्लाबो आंनि खाफाला गेवगोन होनना।
जाफुंगोन सानसे आंनि सिमां
देखायगोन अब्ला बैसोरिन सिगाझव
जाय आंखौ मिनिदोंमोन।
आर्थिन आसुगुरिनफाय निखाविर होनेनी
सिनायजानाय
निखाविर गोहो बोलोखौ दिनथिगोन
सानसे सुबुंनि गेजेराव
अब्लासो जाफुं हागोन
निखाविरिन गोदै सिमां।

---00----

फिन साजा (सुंद'सल')

लिरगिरि अरगें नार्जारी लेझड़ विबुंगोरा साफटग्राम फरायसालिमा

"इस अपोरेसन अभार?"
बाश्राखी बुंनाने डº निलेश्वर हाज वारी नि
मोखाडाव खावब्ला नायदों आं। बिनि मोखाडाव
बंफुनो हायै दाहा, दिखार, रागा आरो खुद्रिनायनि
साबगारिया रोखा रोखा बेरखांदों। बिथानि
अपारेसना जादों जायाखै आंहा सोंनायनि मोनथाय
गैया। नाथाय बिथानि अपारेसन थियेटारनिफाय
मिनिट सेकेण्डिन गेजेराव हाखु दाखु हामफ्लासिफ्ला बिरलायनाय फाव फेखनजों
ओंखारबोनायखौ नुनानै आंनि गोसोखौ सोंफामनो
थुसोमदों। आंनि सोंनायनि फिननायखौ होनो
गोसो गैयाब्लाबो बियो गोमजोर गारांजों फिनदों-

"जाय आयजोया खाथियाव थानायखौ

म 'लेस्टेसन खालामनो नागिरदों होननानै बुंनो हायोब्ला, मोदोम दांनानै मेडिकल फाहामथाय होनायखौ जिनाहारि खालामदों होननाने बुंनो हायैनि मानि गैया।"

''सिनासि नडैपेसेन्टिन हालोदसौ आं जेबो मिथिया, नाथाय नोंथांनि अपारेसन नडब्ला बिनि जिउया रिस्कबो जानो हागौ।''

"आंहाबो जेल जानांगौ एबा फासि होजानांगौनि रिस्क थानो हागौ। गोदो फरायनाय समाव बियो आंखौ नंखाय दाय दिहुननानै गौसोबादि फरायसालिनिफाय होखारहोदों। एैबार आंखौ जेल जाहोनानै गोदोनायाव फासिनि दौलें लगाय होनो हागौ। बेनिखायनो आंनि सिंनि मानसिया दिनै बिखौ फाहामनो थुलुंगा होया।"

हाज वारीया हसपिटेलखी नागारनानै गोम गोम आंबो फैफादों। कवाटॉर फारसे थाबायलादों। पेसेन्टिन फिसाइया अबा फफादा। गाबहां खहां विति क्रिंग किया किसाइया अपेसेन्ट फिसायिन मोखांखौ नायनाने औ गाबहां खुहां विनि खिथु खिथु खारफानाने ड॰ ड॰ हाज वारी खी अपारेसन खालामनो खावलायती हाज वारी खी आखार स्वार्थ के खारफानाने ड॰ ड॰ हाज वारी खी अपारेसन खालामनो खावलायती

फोधायनाय दं; नाथाय नॉनि बिसिनि सायाव आहा दोहो दोहो खामग्लिनाय अरगें अर जोंदों। बिन्दोबो फोधायनाय गैया। बिनि फारसे आहा बाहो दोहो खामग्लिनाय अरगे अर जावा मोजोमसेबो अननाय गया। मिकिक के अपारे सन थियेटाराव अपारे सन

इसिपटेल अपारेसन थियेटारिन वेटिं रुमाव लीगी "बिमासौ दाय हमनानै गोलैं गथ 'स्त्रौ हमनो आं नेनानै दंमोन। डº हाज 'वारीजीं जोनोमिन सिगां बुधारनाय पापिन दायसौ सोर सावरायनांगौ वाथासौ आंहाबो सावरायनो खिष्ठ मोनासैमोन। विथांजों आहा दानि सोलिबिय "वे दायनि पापसौ आ नड़ा बिमाया थानाय बर' आरो अबर' सुबु, सानस्तीत रुजुनांगोन।" पानाय बर आरा अबर सुन्नु, पानाय बर आरा अबर सुन्नु, पानाय बर आरा अबर सुन्नु, पानाय बर्ग आरा अबर सुन् " बाथासौ बुनायनै ड[ि] निलेश्वर फैदों। बेसायनो कवार्टर फारसे बिनि उन उन

हाज वारी बी आ बाय सबजबनाने बिसिनि दाय- सानदोंमोन। नाथाय डº हाज वारीनि मौबां बी प्राप्ति एवा गोरोज्यिक कार्या कि सानदोंमोन। नाथाय डº हाज वारीनि मौबां बी फोदोनि एबा गोरोन्थिनि थासाय सुधार सानदामान्। नाथाय डº हाज वाराण निमाहा बिदों। नाथाम च्यानां क्या सुधार नायनाने आं बाथासी बुंनो बोलोयानों फैयासी निमाहा बिदों। नाथाय ड⁰ हाज वारीया पेसेन्टिन विनि मोखाडाव सानथ्र'हायै उनदाहानि रागा आर्थ फिसाय रिकुवेस्ट खालामनायखीं बेसेन होयासै आरो खुदिनायिन सावगारिजों बिनि मोखाझ जाब्रवहीं अारो सिरा सिन आँखारदों। बिनि मीखां अस्ति सिरा सिन आँखारदों। बिनि मीखां की

मोजोमसेबो अननाय गया। गथिके नोथाडा वे सालामनो फुथुनानै दोनजानाय आयजोनि बाथाडी जायगानिफ्राय थांनो हासिगौ।

ड⁰ हाज 'वारीनि जिन्ने गोसोखांब्ला ड⁰ हाज'वारीआ लाजिनाय, दु⁹ डिचिसनसी आ साबजानाय मोजने समेन वाहा, दिखार आरो खुद्रिनायजों मेगननिप्राय मी लानाय डिचिसनली आं साबजानाय मोनालै: नाथाय गयो। विथाङ गोसोनि दुखु दाहाजों आंनि सिगाडित वियाहा सिगाझव पेसेन्टजों जालांनाय नसटालजिया बूंदों वै जान 'थाय जाथायनि दाखोनसी अ जाब 'थाय जाथायखी साननान आं बुंनो बोलो जिंगासेयाव खोमोरनो हानाय नडा। धैनायजी मोनाखै मानबया जाहोनिन थालाय अपारेसनखौ जोगोसे लांफानांसिगोन। बिनि बायलं अपरेसनखौ लोगोसे लांफानांसिगोन। बिनि बायलं अपरेसनस्ति नोंथाडा खालामदो आरो सानै सुबुनि जिडखेँ रैखा सहायनो हायै गौसोखाँ नुनानै बूंदों आं- मानिस्ति जिडखेँ रेखा होयाखै। जिड्छाँ वाष्ट्रा बुनी खाबु जिड्छा काप एण्ड डाउना गथिखायो आरो बिट्टी वैदिनखालि ड॰ हाज वारोखी चिभिल गुन। गिनानै खारखुमानो नागिरोब्ला बियो गुर्वे ७० सुनं हारिवी जानी हाया।

अपारेसन थियेटाराव अपारेसननि थाखाय राजि जायैनि जाहोनखौ नागिरनानै मोनासै। बेबादि गब' जोनोम होनो हायाखै। बिनो सिजारिनि आखल। गोनांथि दें। मैयानिफाय गथ' जोनोम होनो गथ 'या दासिमबो बिमानि गोर्वो निफाय पेसेन्टआ डº हाज'वारीनि खालास(इस्) जायाखै। फारसेथिं बिमाया चिभिल हसपिटेलाव लाबोदों।

मोनासैमोन मिथिनोल'मोनदों पेसैन्टनी मोजांनि थासाय सोरनिबा सोरनिबा मेगन अपारेसनिन गोनाथि दं। डº हाज'वारीआ बेखायनी नोजोराव गोग्लैदों। नाथाय बे फारसे ड़॰ डक्ट'रिन दोहोरोमसी मानिनानै पेसेन्टसौ रैसा हाज'वारीआ जेनिबो उदिस गैया/लायासे। खालामनो हाखु-दाखु अपारेसन थियेटारयाव ड⁰ हाज'वारीनि फारसे अपारेसन हावब्ला पेसेन्टखौ नुनाने बागदावखांदों आरो थियेटाराव गौग्लैसोनाय पेसेन्ट बिरगोस्निआ अपारेसन टिमिनि मेम्बारफोरखौं अपारेसन इस मानिबा मैगन नोजोर नांदोंमोन। आरो ड॰ नट टु बि डन' बुंनानै इडनिर्फमसौ हासु दासु हाज'वारीसौ क्लासनि गेप पेरियट एवा प्रेक्टिकेलनि खुलिनानै अपारेसन थियेटानिफ्राय ऑखारबोदों। टिम मेम्बारफ्रा ड॰ हाज'वारीनि रावसौ सोनानै सरप्राइस जादों। बिसोर ड⁰ हाज'वारीखौ खावलायदोंबो थाबैनो पेसेन्टखौ अपारेसन खालामाब्ला पेसेन्ट आरो बेबिनि जिउखौ रैखा खालामनो हानाय नडा। नाथाय ड॰ हाज'वारीया आरो राहा नागिरनानै मोनासै मा सालामब्ला रविनिबो सोथासौ सोमाहयासै आरो अपारेसन गावनि गोसोनि साननायसौ जाफुहोनो हागोन। थियेटारनिनाय बिरलायनाय ऑस्वारबोदों टिम मैवस्वांनाय गोसोनि लुबैनायसौ जाफुंहोनो मेम्बारफोरा ड॰ हाज'बारीनि अपारेसन खालामनो राहा महरै बिरगोस्निया सानसे खालि ड॰

सलादें फुथुनानै दोनजानाय वै आयजोया नेसुरेलि जानाय जाथाया ड॰ हाज'वारीनि थाखाय गोदान

बिमा जानो सिगाबोन्नाय अपारेसन साखांनाय फैदों; नाथाय आसा खालामनायबादि थियेटारिन चिक बेडयाव गोग्लैसोनानै थानाय बै एइस.एस. (एस. सि.) नि क्लासमेट बिरगोस्नि सानायजों आयखां-बायखां जागासिनो दं। बेखायनो हाज'वारी। क्लासमेटफोरिन गेजेराव ड॰ फिसाय एवा नख'र बिगोमाफ्रा नेसुरेल आसा हाज'वारीआ मिरिट'रियास फरायसा महरै खालामनाय बायदि जायैखाय अपारेसनित थाखाय वयनिबो गेजेराव पपुलारिटि दें। फरायनायाल' मोजां वे नझ बिनि आसल आसुयाबो बयजोंबो अपारेसर्ना थियेटाराव हाबनायनि सिगां गनायथाव आरो बाखोनायजाथावा ड॰ ड° हाज'वारीया पेसेन्टिन सिनायथिखौ हाज'वारीआ फरायनाय आरो आखल-आखुयाव

> खाबु लानानै गोसोनि वाश्राफोरखौ फोरमायनो नाजाबोदों। नाथाय ड° हाज'वारीआ गावनि जिउनि थांखिखौ जाफुंहोनो रावनिबो खोया बाचाखौ खोनासंनो सम गया। फारसेचिं बिरगोस्रिया खोथा बोनासंजायैनि गौसोया सानफा-एफा दुफायदों

। फिड़ िमालाछ छिर्

अन्लाबी बाश्राखी सीरबा सासिया जुरिकेननांगोन मुद्धा नायनाने रायदावरीने सहस मोनाहै। - 'बेनोसे नाजा गोरा गोराफोर्टा दाय हाज वारीआ गीमजोर मिरिजादी।आंबो बिथानि जेरावबो फाइनेल जानी हाथा।" कियाह भाषान निकास । निर्माणाना कियमी अवनाव काम्याना आपनी निरमित

ज्में इर्डी मिनाइ मिडिमि १ शिष्ट किरिम किन्मि निनि भी मुद्धे - सिनिनि भी

सीरजिनाय। जाथायनि गुदियाव मा इ।" सालामनो हालायै न'सरालजिया जारिमिन

कि। निम्माना कामी है नि कि कि कि कि कि अल्यर लाने लुबेया। दिने आंहा खाबु मानदा अपारेसन थियेटाराव थानाय आपजीन बेरेखाये गोर्लाना आरो रागाया शिक्षिनियाव दावसोया। " वे जाब थाय जाथायला गोसीलां काण बेया

भारत जिसित नामास्या काष्ट्राह्म प्रामास्यान ्री प्राथित किवार नीह

"। एक हार्।हार कि ।हांस्र यानाइ िर्मिष्ठ मानिभिकोरजो भुन्दा बुंजाबायदो। बे रावखी माणीन नोजीराव गाजिये दिल्यावादी। समाजान आ वावनी हानी-जेराव आंति आखल-आबुधा 'बब गीसीजों है जालांनाय जाथायति जाब थायखी "। मंपन्ने रि'उन्ही उन्नाप ही उर्छ। खामहि

"। निमाएर हुसु किनार ।ए। इ निति नामर्गत नीभी मिनार नीहि। निमार्थ किनार राधमानि काश्राक नीय नामम है " "़ ाष्ट्रीहि मिहि भाशाय नंसाय बाधाब्ला नोथाङमानी फोरमान

आपजानि बाधासी फाइनेल साननाने बिपिरनाथा "फरायसालिमायाच जानाय गेवला मेलाव

> माभित्र । किंम्कि निमाल घाट्रबी धासमीमिलास्थारस लक्कीर इस्रोगड बाधरी अवह विद्याल हास् क्रिक्रिक्र विव

। (इप्राम्बिशक बिथक नीमग्राण किसकी उ णिष्ठ फ्रिक्प्रभाग नीषित्री। जिल्ला महें ए रैज़म इ घाण्डलपीमज लक्षीनी नीमग्राष्ट नित्मालाङ आरो उनाव डि.चि.अ. विफानाव पि.चि .हा.इ.इ.म्य नानाच उड़ातमिताहुट .डी.इ.इ.म्य मिम्होह ानाल मिकाम गर्माम वाष्ट्रीय वास्त कै फरायसालिमा निफायनो वियो एड्स.एस. बी मार्ययसालिमाया कनदिसनाव एटमिसन होद्रामा अदेवानि विनि मिरिट्रकी नायनाने गुबुन गर मुं शिसननायिन शासाय जेनायान गोगलेती। जाखांनायिन उनाव बिहा गुबुन फरायसालियि <u>ष्टायसालिमानिकार</u>

बरनाम खालामदोमीन। जायखी बिरगोसिया समाजिन सिगाझव गान्निय अखिल आबुयाव गाजि रेक' द खोनाफेरां व नारग लांबाय। अदेबानि दिनीसम डº हाज'वारी जुलि खालामनागीति सुद्देवल वैसोयाबी जी बालान के अल्लान माने का जाना मान के जाना विदेश मिनिह्य स्थापन-प्रिष्ट मिन्निह

जिहोगोन, जाहाचे बिमा आरो गोलै गथ' निउखी (50) तिमित्रुमिम निवास निवास निवास निवास मानायि दुखु दाहाजो गाने गाने निसी द⁹ हाण'वारीख़ी रिकुवेस्ट खालामता अप बुजानाथिन सानाथ, लाजिनाय बारो होखार होत्र के के कि । विकलाव वेहर हो औ किमिसिमि हो मिर छो'मिर शिष्ट किस मिर्म मिर्न गाइन' अपारेसना खुगानि रावजो जाया, मेहिकेल भिषा । गृष्ठ निर्माण । मिश्र प्राप्त । गृष्टी । गृष्टी । गृष्टि । मिनिमाम हे मञ्जनिमधाना निहि निर्मित क्या जिंगित किति हो। मास कवार है । साम किया है। बिहार निरिाह फाइ क । ए। एसी नीउनिर

किने लीकिन्द्रीत। निर्मोद्दि छीमह निवास, निर्मे तृह्व शिक्ष क्रियान क्यिन क्या है। क्षेत्र है। ाष्ट्रमाणा इंडम डिब्री प्राथान। निर्माइंड गिगेनिह मदद खालामनाने खेफोरिथीन थाखाय खाबु होता खोनासडाखे। सासे सामेग ड^० हाज'वा*रिखी* शिष्टि निन्ने प्राथान। निर्मानमा अधिक्री किया स्वीतिक कियायाय किसे नीयाय कार्य एबा रासिक्ट होनाथ जाहों। ड॰ हाज'वारीका करायसालिमानिफाय एक्सकेल खालामनाय जादो बधानको अपिनधन लानानै ड॰ हाज'वारोखी जीवधारनाथाव गोराधुझ गेवला मेल लिनाने सिट्टेवसनबी कन्ट्रल खालामनो हमथाबायदो। हाज'बारीन मोदोमान गोग्लैंदों आरो सोरबाबा क मान जिल्ला, युरा, थांगोनिन निनिरनाया इ॰ , मिथीत जादों- सीरबा आखाइजों, सीरबा आधिजों, नारमात्र नारमित नीरिकासमारक शिष्ट रीगिरिक कि नास एरेमिट टू मिल्स मि। नोगे नोगे निर्माक्षत्र वाड़े वयनिको सिगास्त्रव हुदों-अक पक गल, ब'बा घं थं गस्नानै थादों। नाथाय शु<u>ब्र जाफैदों। इ[°] हाज वारी</u>का जाथायनि सायाव <u> निानांत्रप्राष्ट्र वाष्ट्री उर्दाक्ष्ट्रीमिर्दिय शिक्ष</u> ाध्यात्रक <mark>निशिक्षक करायसालिन करायसा</mark> नलः बबा गोमोहाबदोसोमोन। बिरगोसिन है। চিছ ছিচাত দীছী ত্যিঙ্গ ছীচান দিদন চিদ্য ड^० हाज'वारीआ बिरगोसिन फाल फान्दायनाय*खे* । मी पन्न ,मी पन्न -र्ज्ड नामभीत नामभीति खालामनाथखी खाबु लाना वियो यांदेरना

लानाने हुइस्कोनि निसाजो ड॰ हाज'बारीआ

ग' ग' लेंदोमीन जुद्स बाहि। केकि उनाव केक

क्षाने किराधनी किमाला भीगी जिल्ल प्राप्त

मानाम हिस्स्कीकी ग' लोंदो। आंनाने

हण हाज'वारीआ चियारस बुनानै दिलुत

निए निनंष हाराप्तम क्षिष्ट रैज्ञम किलाह प्राप्त

माजाम ग्रामनिक्यो सालामा क्रिमेश क्रिमिसिक्ष

मानामान ।।।।। इंग्लंग है ।।

लीहू किइ। काइ माप धान्ड भारिकति नींक

क्षिणान्मार्काने किष्णीष्टमने मिर्राह्म नीमाममें

भुन्दा होवासी हिन्यावफ्रा जुलि घालामनो साहसबो

जुल खालामनो बुदोमीन; नाथाय आं गनायाहै।

आंजुलि खालामलिया।आइ आफाया खुथार खुथार

" है जायायी उनाद आ समाय लादो-इयुनाव

क्रिटर आमाध हायमा हेस्की

हाबलानी गिक्नास, हुइस्की बेंटल आरो पलेटयाव

निप्रथा काल क्राय नीनायन्ही ;धानप्रशिने

बाइशासनेस नुजादो। खमसे खम आसामिनावबो

नाभारती बनाने ड हाज वारीआ किटसेनाव

नेंटलंबी पान्व खालामे खालामे बुदो-

वादुग्लातमात अयम वारा।,,

ी न जिस्मा मी उछ। इिहि

अधिन ।"

स्रीयामयात यद्य ।,,

काशाबी बुनाय मामे गिलासबी देखोनाने

'जुलिखी आं उजिगासियान लुबेला।

जाथायनि जाब्र'थायखौ नांला बंसा बिखदोंमोन। थाबायबोदोंमोन आं। आंबो विथांनि रावखौ गोसो होनानै खोनासंदों। बेनि गेजेरावनी अपारेसन थियेटाराव थानाय खुथार खुथार खावलायबोदों-पेसेन्टनि वाथाखौ बूंदोंमोन आं-

जिउ गोमानांगौ जायोब्ला ; बेनि समाजा नोंखौ पुगैगोन।" रेस्प'नसिविलिटिया नोंथांनाव गोग्लैगोन। आयेनवादियै नोथाझ जेल जानांगोन।''

"जेल जानो आं रेडि; नाथाय बिनि देहा मोंदोमखौ दांनानै आं जेल जानानै फासि होजानो रेडि नडा।"

बिदायनि बुब्लियाव ड॰ हाज'वारीखौ आ

'पेसेन्ट आरो बेबिखौ डाक्टरिन दोहोरमवादि एवा 'पेसेन्टआ गमामा अपारेसनीन आंखालाव हिडमिनिटि ग्राउनाव रैखा खालाम; नाब्ला सुबु

बे दिननि उनाव आं डº हाज'वारीनि जेबी खौरां मोनाखै; खौरांबो लानाय जायाखै। गुबुनि वेनि उनाव ड⁰ हाज'वारीआ गिलाससे हुइस्कीस्त्री स्तुगानिफाय मिथिनाय बादिब्ला पेसेन्टआ जिउ रैखा मेसेव थाबनानै ग'ग' लोंदों।आंबो नाथाय विथांनि मोनदों। नाथाय बेबिनि जिउसौ रैसा सालामनी उन जानानै थायाखै : समा अब्ला हर थौबायमोन हायाखै। पेसेन्टनो नांनाय ट्रिटमेन्टखो सीर जानांगी। डº हाज'वारीजों विदाय लानानै बुक खालामखो, मिथिमोना। अदेबानि दिनैसिम ऑर्ति खालामनानै दोननाय हटेल गौरां भेलियाव वाजेद खावलायनायखौ डº हाज'वारीआ फेर्ले वाथे द आखलजों स्रोमिसिनि आन्दोयाव सालामफेरनाय दिन्धिफोर आंहा गोसोयाव गैया

কৌতুক ঃ

ডিজুমণি ৰয়, চতুর্থ ধান্মাসিক

শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত ঃ শিক্ষকঃ মৰমৰ ল'ৰা-ছোৱালীহঁত, কোৱাচোন গ্ৰামৰ ভিতৰত আটাইতকৈ ডাঙৰ গ্ৰাম কোন খন?

ছাত্ৰ-ছাত্ৰী ঃ চাৰ ! ইনষ্টাগ্ৰাম ।

নিক্ষক ঃ নহয় এ বুৰবক, গ্ৰামবোৰৰ ভিত^{ৰ্ত} ডাঙৰ গ্ৰাম কোনটো? ছাত্ৰ-ছাত্ৰীঃ চাৰ, ইন্টাগ্ৰাম। শিক্ষক ঃ গ্ৰাম গ্ৰাম, এক গ্ৰাম দুই গ্ৰামৰ মাজত কোনটো গ্ৰাম ডাঙৰ? ছত্ৰ-ছাত্ৰী ঃ ইনষ্টগ্ৰাম চাৰ। চাৰ বেহুস হ'ল।

রাঞ-8

বাংলা বিভাগ

আসাম আমার প্রাণের প্রদেশ

অসীম সরকার, স্নাতক চতুর্থ ষাগ্মাসিক

আমার আসাম আমার প্রদেশ কার এই মাটি ? ভিন্ন দেশ ঘুরে আসলেও আসাম যেতে রাজি!

শীত গ্রীष্ম শরৎ কালে বিহুর আনন্দ জাগে, পূজো এবং ঈদেও এখানে খুশির বাঁশি বাজে!

আছে নানান ঐতিহ্য নানান সংস্কৃতি আছে, ব্রহ্মপুত্রের স্রোতে যেন এর ইতিহাস গুলো ভাসে!

সবুজ চায়ের বাগান দিয়ে হাঁটতে ভালো লাগে, কাজিরাঙ্গাৰ কথা শুনলেই ঘুরতে ইচ্ছে করে!

।। तिक तिक्षात्रम् ।।

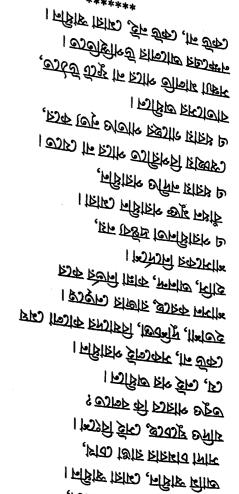
লভিনী লিগাচ কর্রাাশেদ উতুব কতাম ,লৈ তিদ্যীত

ক্যাৎ্য চাণ্ডি হিদ্যেদ হাদ্য ...*छ*की একটু মজা চলত, क्रिकाद क्रीमिक विलि । তর্ভাব ইক্যঞ্চান্ড কচ্য । নিন্সি দক্ত দ্ব গুচুত তামাদের ও থাকত, श्रध्य त्वरक वसति त्यांग श्रहाई इत्ना भ्रिद्ध। াগেকী ন্যাহ্য লাফ কি চ্যাত की जाहि बभन त्नरम ! इर्ध्य (यक्ष कुत्या इंस्टा लाख भव्ति (थरक रम्त्री। তাই তো আমার তোমের লাগে, । চিত ত্যাদেশক বসলে তোরা ক্লাসটা লাগে वनत्वी योगोग्न एएरक.... ख्यानिता दक्न त्वकत्वक्षण्या বসতাম সবার শেষে,

भवांत्र ध्यारश ऋुरल गिरय

কলমে: কৌশিক মিত্র

নভেচী শিলাই কদ্যাদোদ ছতুব কতাহ্ন

কে ১ কারা ১ বলতে খারবে,

বেকবেঞ্চারকেই বেশি মনে রাখত।

क्षात्राक थण

कि उस्रायुक

ন্ঠিচিৎ

জগদীশ গুপ্তের গল্পে ভাগ্যের পরিহাস ও নিয়তির খেলা

রিম্পা কর্মকা^{র,} স্নাতক ষষ্ঠ যাগ্মাসি^ক।

নিয়তিবাদ একটি বহু প্রাচীন ধারণা। আমাদের জীবনের নিয়ন্তা তা জগদীশ গুপ্ত তাঁর 'কল্লোল' পৃষ্ট্রী লেখকদের তুলনায় জগদীশ গুপু কয়েকটি গল্পের মাধ্যমে প্রমাণিত করেছেন। সমাজের বিভিন্ন শ্রেণীর লোকদের সঙ্গে মিশবার সুযোগ ছিল তাঁর। সুতরাং তাঁর অভিজ্ঞতার ঝুলি বিষয় বৈচিত্র্য পূর্ণ।

বিশ্বাসী ছিলেন। তাই তাঁর গল্পে নায়ক-নায়িকাদের জীবন বিপর্যয়েৰ কারণ হিসাবে নিয়তিকে দায়ী করেছেন। তিনি জীবনের সুখ, আনন্দ, সৌন্দর্য সম্পর্কে উদাসীন ছিলেন। জীবনে দুখ কুশ্রীতা ও সালিন্যকেই একমাত্র সত্য বলে জানেন।

জগদীশ গুপ্ত তাঁর রচনার মধ্যে নিয়তিবাদটাকেই খুব গুৰুত্ব দিয়েছেন। নিয়তি যে

সেগুলির মধ্যে কয়েকটি গল্প হল- 'চার প্রসা এক আনা', 'চন্দ্র সূর্য যতদিন', 'শশাঙ্ক কবিরাজের ন্ত্রী'ইত্যাদি। 'চার পয়সা এক আনা' এই গল্পটি^{তি} জগদীশ গুপ্ত নিয়তি বাদ ও দুঃখবাদ তত্ত্বে সংসারটি ভেঙে যায় সেদিকটিই দেখি^{য়েছিন} জগদীশ গুপ্ত।

রোজ আনে রোজ খায়- ৭- কথাই এটেব সম্বন্ধে বলা চলে; কিন্তু এরা রোজ যা আনে গ্র প্রচুর নয় এবং রোজ যা খায় তা পুরোপুরি ভরপুর নয়। এরা হল দুই ভাই - কাশী আর শুলী। এই দরিদ্র পরিবারের কর্তা হল কাশী। সংসারের দায়িত্ব কাশীর উপর। কাশির একটি একটি ক^{ন্যা}

ও দুটি পুত্র, শশীর দুটি পুত্র ও দুটি কন্যা।

তাদের একটি গরু ছিল। গর্ভিনী অবস্থাতে কাশী আর শশী পরামর্শ করে দেড় কুড়ি টাকায় বেছে দিয়েছে। শাক-পাতা কুড়িয়ে তাদের আংশিক উদর পুর্তি চলে। দুই ভাইয়ের যা উপার্জন তা সামান্য পরিশ্রমের তুলনায় খুবই সামান্য।

ধন উপার্জন করতে তারা বাইরে বের হয়। শশী দূরবর্তী অঞ্চলে গিয়ে দুয়ারে দুয়ারে ভিক্ষে করে এবং সেই ভিক্ষের চাল আরতে বিক্রি করে ঘরে পয়সা আনে। কিন্তু তাদের এতে কোনো লাভ হয়না, লোকাসানই হয় । আরতের কয়েল রজনী হাজরা অতি চতুর লোক। ন্যায্য ভাবে ওজন করে নিয়েও শশীকে দামে ঠকাবেই।

এরপর তারা পাঁঠা কিনে তার মাংসের ভাগ এবং চামরা বিক্রি দুই একবার করেছিল, কিন্তু সেই ব্যবসা বেশিদিন টিকে নি। বিধবা বোনের জন্য তাদের এই ব্যবসা ছাড়তে হয়েছে। এমন করেই কাশী আর শশী তাদের সংসার চালাচ্ছিল

তাদের জীবনে ঘটনা নেই। হঠাৎ একদিন ঘটনা ঘটল ছেলে-মেয়েদের খেলা নিয়ে। व्यशीत ছেলে কিন্তু বংশধর গণের মধ্যে জেষ্ঠ - তার বয়স ১০ বছর। আর তাদের দু-ভাইয়ের ছেলেমেয়ে জন্মেছে ও এদের পর। এবং যেন পালা করে।

ছেলে-মেয়েরা দরিদ্রের সন্তান ; তাই তাদের খেলা-ধুলাও দরিদ্রোচিত। একটা কাঠের মাথায় একটু নেকড়া বেঁধে আকাশের দিকে তুলে ধরতে পারলেই তাদের খেলা বেশ জমে উঠে। একদিন তারা কাশীদের বাড়ির পাশে যে একটু

স্বতন্ত্র স্থান আছে, সেখানেই ধুলার উপরেই খেলতে বসে যায়। নানান পদ্ধতিতে ধুলা দিয়ে খেলে। কিন্তু একদিন বড়ো লাভ হয়ে গেল। কাশীর ছেলে এবং মেয়েরা যথাক্রমে বিশু এবং নারানী পথের ধুলায় উপস্থিত। শশীর ছেলে-মেয়েরাও যথাক্রমে রসো এবং দাসী ও হাসিও এ**সেছে। আজ তাদে**র খেলা হইতেছে ধুলা ছাঁকার । বিশুই দুইবার জিতেছে। শশীর পুত্র রসো বলল -'এখানকার **ধুলো** ভালো নয়, ভাই।' বলে সে একটু সরে বসল। আপন মনে ধলা ছাঁকতে ছাঁকতে সে হঠাৎ ডান হাতটা মুঠো করে ছুটে পালাল। বাড়ির ভেতর যায়নি, অন্য কোথাও যায়নি। সূর্যান্ডের অস্ত যাওয়ার আগে আগে বিশু ছোট বোন দুটিকে বাড়িতে দিয়ে রসোর সন্ধানে বেরিয়েছিল। এদিক ওদিক তাকাতে তাকাতেই হঠাৎ বিশুর চোখে পডল সন্ধামণি বোষ্টমির বাড়ি সাথের তাল গাছটার আডালে কে যেন রয়েছে। রসো বিশুকে দেখেই হাতটা পিছনের দিয়ে নিল। রসো কিছুতেই হাতের মুঠো খুলল না। তার পিতা শশীর কথাও সে শুনল না। যখন শশী ছেলের অবাধ্যতায়, আর তার দুঃসাহস দেখে অত্যন্ত রেগে গিয়ে হকা রেখে উঠে রসোর সামনে দাঁড়াল; ভয়ঙ্কর ভ্রাভঙ্গি পূর্বক গর্জন করে যখন বলল- 'দেখা । দেখাবিনে? তবে দেখ মজা।' শশী তাঁর ডান হাতটা মুচরিয়ে ধরলেও রসো মৃষ্টিটি খুলল না। তখন শশী মৃষ্টিটি তুলে নিয়ে ঠক ঠক করে গাঁট্টা মারল, তখন আর ছোট্ট রসোর শক্তিতে কুলাল না মৃষ্টি খুলে হাতেৰ সামগ্রী মাটিতে পড়ল। সে জিনিষটা কি সেটা এখন স্পষ্টই দেখা গেল - সেটা সোনাও নয়, রূপাও

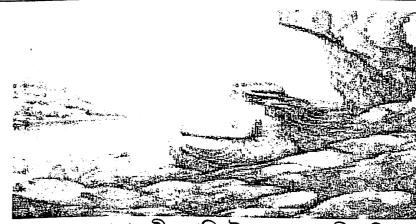
নয়, মোহরও নয়, সেটি ছিল একটি আনি। আর এই আনিটির জন্যই তাদের সংসারটা কেমন ওলোট-পালট হয়ে যায়। মাটিতে পড়া মাত্রই সকলে এসে সেখানে দাঁড়াল। তারা সকলেই আনিটি দেখে নিজেদের মনের ইচ্ছে ভাবতে লাগল। কুমারী বলল, দাদা পড়ে যাওয়া পয়সায় হরিলুঠ দিতে হয়। শশী বলল চাল-ডালের প্রয়োজনে নয়, যেটা কিনলে এই আনিটি স্মরণীয় হয়ে থাকবে সেটা, অর্থাৎ হুঁকা। বড়ো বউয়ের পূণ্যি সঞ্চয়ের লোভআছে ; সে বলল - ব্রাহ্মণকে দাও, পূণ্যি হবে।' কেউ বলছেন হবির লুঠ দাও, কেউ বলছেন বামুনকে দাও, পূণ্যি হবে। ছোট বউ বলল মুরি বাতাসা আনা হোক, ছেলেরা ফুর্তি করে খাক, এটা ওরাইতো পেয়েছে, ওতে আর কারো দাবি নেই।

তারপর সেখানে কাশি একে উপস্থিত হল। কাশিকে দেখে কলরব দ্বিগুণ হয়ে গেল। খেলতে

কাশি আনিটাকে ছুড়ে ফেলে দেয়। কেননা সকলে যার যার নিজের ইচ্ছের কথা ভাবছে আর কাশি ভাবছে তাদের একদিন সংসার চলে যাবে একটি আনি দিয়ে।

কিন্তু এই আনিটিই তাদের সংসারে ভাঙন ধরালো। তাই কাশিএরূপ বুঝতে পেরে আনি^{টিকে} রান্নাঘরে গিয়ে, শিল পেতে আনিটি তার উপর রাখল, তার পর নোড়া দিয়ে দিলো সেই আর্নির উপর প্রাণপণে তিন ঘা। ছেলে-মেয়েদের চো^খ ছল ছল করতে থাকে। বড়ো বউ কাঞ্চন ^{ছোট} বউয়ের চোখে স্বতপ্রভাবে অর্থাৎ পরস্পরির সম্বন্ধে নিরপেক্ষ হয়ে এবং নির্মিশেষ হয়ে জ্বালা করতে লাগল।

কাশি আনিটিকে থেতেঁলিয়ে বিকৃত ^{করে} আর অকার্মন্য করে সটাকে নিয়ে উঠানে এসে দাঁড়াল, এবং অন্ধকার ভেদ করে তাকে ছুঁড়ে শূন্যে খেলতে রসো একটি আনি পেয়েছে সবাই মিলে শুন্যে কোন গহনে পাঠিয়ে দিল তাস তাকে জানিয়ে দিল। সকলেব নেমন বিল্লাভিন্ন শূন্যে কোন গহনে পাঠিয়ে দিল তার কিছুমাত্র

পদ্মা নদীর মাঝি উপন্যাসের নারী পরিসর

পারমিতা দাস, স্নাতক ষষ্ঠ যাগ্মাসিক

পদ্মা নদীর মাঝি উপন্যাসে কপিলা সর্বাপেক্ষা জীবন্ত নারী চরিত্র। এই উপন্যাসে নারী চরিত্রর চিত্রশালায় সে একেবারেই স্বতন্ত্র। এই ধরণের নারী মানিকের আগে কেউ অংকন করেননি। বিষকৃক্ষ-এর আয়েসা, 'গোরা'র ললিতা, 'শেষ প্রশ্নে'র কমল, 'গণদেবতা'র দুর্গা - এরা প্রত্যেকেই চারিত্রিক বৈশিষ্ট্যে অভিনবত্বের দাবী রাখে। 'পদ্মা নদীর মাঝি'র কপিলাও এক অভিনব নারী।

आअद्रशाम मद्यक्रियानम व्यक्तिवर्ध

কপিলা কুবেরের শালিকা, তার স্ত্রী মালার বোন টেইনিয়াসে তাকে আমরা প্রথম দেখি চতুর্থ পরিক্রেক্ত ক্রির বাপের বাড়ি চরডাঙায়। তার বাবা দিদি পদ্ম মালাকে নিয়ে করতে গিয়ে কুবের তার বৈকুণ্ঠ, স্বামী আকুরটাকুর গ্রামের শ্যামাদাস। স্বামীর সঙ্গে বনিবনা না হওয়ায় কপিলা বাপের বাড়িতেই থাকে।

এবার ভারী বর্ষা পদ্মার দু'কুল ছাপিয়ে পার্শ্ববর্তী গ্রামগুলিকে ভাসিয়ে দেয়। চরডাঙার মানুষ খুব বিপন্ন হয়ে পড়ে। প্রত্যেকেই মাচার উপব্রে আশ্রয় নেয়। খবর পেয়ে কুবের শশুরবাড়ির খবর निष्ठ ছুটে याग्र। स्थापन जित्य प्रत्थे स्म কপিলাকে। শাশুড়ীর কাছে জানতে পারে কাপিলা স্বামীর সঙ্গে ঝগড়া করে চলে এসেছে। স্থায়ী ভাবে শ্যামাদাস দ্বিতীয় বার বিয়েও করেছে। অতএব কপিলা এখন স্থায়ী ভাবে আশ্রয় নিয়েছে বাপের বাড়ীতে।

কপিলা শৈশরে খুর দুরম্ভ ছিল। তারই দুরন্তপনা লক্ষ্য করেছিল। সে তখন গাছের ডালে দোলনা বেঁধে দোল খেত, স্নান করতে গিয়ে পুকুরের জলে ঝাঁপ দিত। ঘরে কেউ বকলে তাদের শান্তি

. 3 ,-

দিত নদীতে একা একা ডিঙিতে চ**লে পালিয়ে গিয়ে।** তার এনে দেওয়া তামাক টানতে থাকে। একবার রেগে গিয়ে কুবেরকে পর্যন্ত চ্যালাকাঠ ছুঁরে মেরেছিল। বিয়ে হওয়ার পর তার এক কন্যা সন্তান জন্মে। কিন্তু সে আঁতুর ঘরেই মারা যায়। প্রবলবর্ষায় শশুর বাড়ীর লোকজনদের দুরাবস্থা দেখে কুবের সবাইকে তার বাড়ীতে নিমন্ত্রণ করে, তবে শেষ পর্যন্ত তার শাশুড়ী ছেলেমেয়েদের সঙ্গে কপিলাকে কুবেরের বাড়ীতে পাঠিয়ে দেয়।

ভয়ে ঠক ঠক করে কঁপতে থাকে। কপিলা সামনে এসে কুবেরের হাতে তামাকের ছলাটা দেয়।কারণ এটা কুবের বাড়ীতে ফেলে এসেছিল, সেটা দিতেই কপিলা সেখানে ছুটে আসে।

কুবের যে তার হাসিতে ভীত হয়ে পড়েছিল সেটা কপিলা জানতে পেরে পুনরায় <mark>হাসতে থাকে।</mark> তার বক্তব্য পুরুষ মানুষ হয়ে এতো ভয় কীসের ? বলেই কপিলা সেই সন্দার অন্ধকারে তার হাত ধরে টানাটানি করতে থাকে। মনে হয়, সে কুবেরকে এখনই কোথাও নিয়ে যেতে চায়।

নদীর জলে ডোবাবে। এই কথা **শুনেই কপিলা**

দেওয়া, পরিহাস দেখে কুবেরের মনে হয় কপিলার এসবই বড় রহস্যময় ও দুর্বোধ্য। কুবের কপিলার ত্বি তার্বি

প্রথমে এই ভাবে কপিলা কুবেরের ^{সঙ্গে} আচরণ করেছে। কপিলা চরিত্রের আ**শেশ**র বৈশিষ্ট্যই ছিল দুরন্তপনা। বিয়ে হওয়ার পর ^{এই} যুবতী বয়সেও সে তার দুরন্তপনাকে ভুলতে পারেনি। তবে এখন কুবের তার এই আচরণে তার প্রতি দূর্বলতা অনুভব করে। নদীর বাতাসে পদ্মার কুবের একদিন সন্ধের অন্ধকারে নদীতে মনে। আমাদের মনে হয় কপিলার মধ্যে দুরন্তপ্রনা উপর বসেচিল। ক্রমাত ক্রমিত ক্রমিত নৌকার উপর বসেছিল। হঠাৎ হাসির শব্দে সে কাজ করলেও কুবেরের মতো পুরুষকেই সে কাছে করলেও কুবেরের মতো পুরুষকেই সে কাছে পেতে চায়। কুবের তার দিদির স্বামী হলেও সে কথা বিস্তৃত হয়ে তার কাছে সে এই ভাবে আগ্ন নিবেদন করতে চায়। কুবেরের ভীরুম্ব ভাবে শোঁচা দিয়ে সে তাকে জাগাতে চায়। তার পর তাকে কাছে পেতে চায় একান্ত ভাবে।তা যদি না হোত তাহলে তখনেই সে চলে যেতে পারত। কিন্তু সে তা করেনি। যেহেতু অন্ধকারে চারদিক ঢেকে গেছে, কেউ কাউকে দেখতে পাচেছ না - সেই অন্ধকারের সুযোগে সে কুবেরের হাত ধরে টেনেছে।

কুবের বলে, বজ্জাতি কর**লে তাকে সে** জীতেন রাসু। তাদের কুবের সন্ধার আগে বাড়ী रामभाजाल मन्नी र स्मिष्टल गर्मन হাসতে কাদার উপর বসে পড়ে বলে - 'আরে পাঠিয়ে দিল। সে কপিলাকেও পাঠাতে টেড পুরুষ'।

পুরুষ'।

কারণ সে মেয়েছেলে, এখানে তার থাকার জার্মগা কপিলা নির্বিবাদে কাদায় বসে পড়া, ঘোঁচা গোপীকে রেখে বাড়ী ফিরতে পারেনি, তার্ব , পরিহাস দেখে কুবেরের মনে হয় কপিলাস এসবই বড় রহস্যময় ও দুর্বোধ্য। কুবের কপিলার আচরণে ভীত হয়ে পড়ে। সম্লেহে তাকে বাজী সে, কুবেরের সঙ্গে এখানে কোথাও রাত হবে তার আচরণে ভীত হয়ে পড়ে। সমেহে তাকে বাড়ী জন্যে তার দুর্নাম হতে পারে- এই চিন্তা কুর্বেরের সালে তার দুর্নাম হতে পারে- এই চিন্তা কুর্বেরের তার আচলত।
ক্রিন্তে বলে, কপিলা অন্ধকারে যায়। তারপর সাথায় ঘূর পাক খেলেও কপিলা এর জন্য দুর্নাম হতে পারে - এই চিন্তা কুবেরের মাথায় ঘূরপাক খেলেও কপিলা এর জন্য বিন্দুমাত্র চিন্তা করেনি, কারণ এই চিন্তার চেয়ে কন্টের সময় গোপীকে মায়ের মতো সঙ্গও সান্তনা দেওয়ার কথাই তার কাছে মুখ্য হয়ে উঠেছে। চলচ্ছক্তিহীন মায়ের অভাব পূরণ করতে চেয়ে স্নেহময়ী জননীরূপে আবির্ভূত হয়েছে গোপীর কাছে। কুবেরের জিজ্ঞাসা- শুধু গোপীর জন্যই কী কপিলা রহিয়া গেল ? গোপীকে সে এত ভালবাসে ? কে জানে। কপিলার মন বুঝিবার ক্ষমতা ভগবান কুবেরকে দেন নাই। সত্যিই কুবের কপিলাকে উপলব্ধি করতে পারেনি। সে ভেবেছিল গোপীর যন্ত্রণার সময় সে যে আমিনবাড়ীতে রাত কাটাতে চেয়েছে - এটা ছলনা মাত্র। কিন্তু গোপীর আঘাত ও অপারেশনের যন্ত্রণার জন্য তার কাচ থেকে: তার কন্টের লাঘব করা ওবং মায়ের স্নেহ দান করাই যে তার রাত কাটানোর আসল উদ্দেশ্য সে কথা কুবেরের পক্ষে বোঝা সম্ভব হয়নি।

সামিত্রাম মর্মাব্রট্যাঅম আভ্যোহ্য

সে আবদার কুরেছে তাকে নৌকায় সঙ্গী করার জন্যে - 'আমারে নিবা মাঝি লগে ?' কপিলার এই বক্তব্যে তাকে শুধু নৌকার সঙ্গী নয় কুবেরের সারা জীবনের সঙ্গী হওয়ার ইঙ্গিত আছে। স্বামীর সঙ্গে ঝগড়া কপিলা বাপের বাড়ী এসেছে। সে হারিয়েছে তার পুরুষ সঙ্গীকে। এখন সে তার উদ্বিগ্ন যৌবনে অন্য কোনো পুরুষকে কাছে পেতে চায় ? মেটাতে চায় তার জৈবিক ক্ষুধাকে? কুবেরকে তাই এই ভাবে অন্ধকারে পেয়ে কপিলা তার বাসনাকে চরিতার্থ করতে চেয়েছে কি? এই প্রশ্ন আমাদের মনে সহজেই জেগে ওঠে।

শুধু উচ্ছুঙ্খলতা বা চঞ্চলতাই কপিলা চরিত্রের একমাত্র বৈশিষ্ট নয়। কপিলা যে কতদূর কর্তব্য ও সেবাপরায়ণা সে কথাও তার চরিত্র পর্যালোচনা করে উপলব্ধি করা যায়। হাতের কাছে তাম াক না পেয়ে অস্বস্তিতে পড়বে ভেবে সন্ধের অন্ধকারেই সে ছুটে গিয়ে কুবেরকে তা পৌছে দিয়ে এসেছে। সাৰারাত পদ্মার বুকে কাটিয়ে কুবের যখন ঘরে ফেব্রে তখন সে তাকে পা- ধোয়ার জল এগিয়ে দেয়। পাঁন্তা ভাত খাওয়ার জন্যে তাকে তার হাক-ডাক পারতে হয়না। যথা সময়ে ভাতের থালাটি তার সামনে বেড়ে দেয়ু। খাওয়া হলে হাত ধোওয়া মাত্র তামাকটি হাতে দেয়। আশ্বিনের ঝড়ে কুবেরের ঘর পড়ে গিয়ে তার মেয়ে গোপীর পায়ে চোট লাগে। হাঁটুর কাছে ফুলে ওঠে। ব্যথায় সে কাতরাতে থাকে। কপিলাই তার প্রথম শুশ্রুষা করে চুণ হলুদের প্রলেপ দিয়ে। তারপর আমিন বাড়ীর হাসপাতালে নিয়ে যাওয়ার সময় কপিলাই ভীত ও 🍦 যন্ত্রণায় কাতর গোপীকে যতদূর সম্ভব সঙ্গ দিল এবং সাহস যোগাল।

গোপীর দুর্ঘটনায় চিন্তিত কুবের, সেও মালার মত পঙ্গু হলে হয়তো তার বিয়ে দেওয়া অসম্ভব হবে। একে পঙ্গু স্ত্রীকে নিয়ে সংসার করতে গিয়ে তাকে ভীষণ সুবিধায় পড়তে হয়, তার উপর মেয়ের এই অবৃস্থা। শুধু কি তাই? সবার চেয়ে চিস্তা তার দরিদ্রতা। সংসার চালাতে গিয়ে সে যেমন ন্যুজ হয়ে পড়ে, তেমনি স্ত্রী-কন্যার ভাবনাও তাকে কুরে কুরে খায়। কুবেরের এই অসহায় অবস্থার কথা কপিলা খুব চিন্তা করে। এর জন্য কুবেরের প্রতি তার সহানুভূতির অস্ত নেই। কপিলা চরিত্রের এটা একটা বিশেষ বৈশিষ্ট্য।

শ্বশুর ঘরে বন্ধ পরাধীন ও সংকীর্ণ জীবনকে সে পরিহার করে অনন্ত সমুদ্রের মাঝে ময়নাদ্বীপে বসবাস করার সুযোগ পেয়ে সে জীবনের পরিধিকে বাড়াতে চায় এবং স্বাধীনভাবে জীবন-যাপন করার বাসনাকে চরিতার্থ করার সুযোগকে পায়ে না ঠেলে তাকেই বরণ করে গিয়েছে।

'পদ্মা নদীর মাঝি' উপন্যাসে মালা আর একটি অন্যতম নারী চরিত্র। এই উপন্যাসের নায়িকা নাহলেও নায়ক পদ্মা নদীর মাঝি কুবেরের সে ঘরণী । যাকে আমরা গরীব আখ্যা দিই সেই গরীবদের মধ্যে সবচেয়ে গরীব হল কুবের। গরীবের সংসারে দুঃখ-কন্ট, জ্বালা-যন্ত্রণা স্বাভাবিক। তবে জীবনের এই প্রতিকূল অবস্থার মধ্যেও স্বামীর ভালোবাসার আবরণে সব সময় ঘিরে রাখে। সব े कि मिनिरंश এकजन जीवल नाती मानात मरशा मूर्ड रस উঠেছে ∟

জন্মাবধি মালার একটি পা খোঁড়া। খোঁড়া পা নিয়েই তো ভূমিষ্ঠ হয়। সে বড় হয়েছে লাঠিতে ভর দিয়ে। খোঁড়াতে খোঁড়াতে বাপের বাড়ী পপু শাণা মূন ত । তার বুক কাঁপত । বিশেষ করে তার দুটি ছোট করতেই হবে। ভাইকে কেউ মারধোর করলে সে তীক্ষ্ণ স্বরে

চিৎকার করত। কিন্তু এর জন্য অনেক সময় তাকে কেউ কেউ ধাকা মেরে ফেলে তুলে নিয়ে গিয়ে বসিয়ে দিত রাম গোয়ালার গোয়াল ঘরের গোবর গাদায়। প্রতিবাদ করেও সে নিজকে বাঁচাতে প^{রত} না। কারণ সে পঙ্গু, অসহায়। মালা শুধু দৈহিক দিক থেকে পঙ্গু নয়, পঙ্গুতা তার মনেও । সে যেমন সহজে হাঁটতে পারেনা, তেমনি সে হাস^{তেও} জানেনা। এক জায়গায় সে অলস ও বিষন্ন মনে বসে থাকে।

পদ্ধ হলেও কুবের তাকে বিয়ে করেছে, তার রূপের জন্য। তার রঙ কালো নয়, তামাটে। মাঝে মাঝে কুবের তাকে বাবুদের বাড়ীর ফর্সা মেয়েদের সঙ্গে তুলনা করে বসে। চেছুলেপাড়ায় যত মেয়ে আছে মালার মত গায়ের রং কারো উজ্জ্বল প্রতি ভালবাসায় মালার কোন ঘটিতি নেই। শুধু কাছ থেকে দুঁমুড়ে বেকে না যেত তাহলে কুরেরের ঘরণী হওয়াতো দুরের কথা তার ঘরে সে পারের ধুলো ঝড়াতেও আসত না।

পৃষ্ ইলেও সম্ভানদের প্রতি যতটুকু কর্তব্য পালন করা প্রয়োজন সেই কর্ত্তব্য পালনে মালার मोनात गर्धा काला जवट्टना (प्रथा (प्रश्नि । निर्ध শারীরিক দিক থেকে অক্ষম হলেও সেই অক্ষমতার চরডাঙা গ্রামের রাম গোয়ালার গোয়াল ঘরের কথা সন্তানদের সে ঘুণাক্ষরেও বুঝতে ত কাষ্ট্রেত্রদম গাছটি ছিল পর্যন্ত ছিল তার গতিমিন্ত। মাঝি পাড়ায় সক্ষম জননী যারা সন্তান একটু বড়ো কাছে তদম গাছটি ছিল পর্যন্ত ছিল তার গতিবিধি।
তাওঁ অতি কন্টে গাড়ার ছেলে মেরেরা এ কদম
তাওঁ অতি কন্টে গাড়ার ছেলে মেরেরা এ কদম
তাওঁ অতি করে গাড়ার ছেলে মেরেরা এ কদম
তাওঁ অতি করে গাড়ার তাদের সেরিকা
তালিক ক্রিকা করত আর গারের নিচে খেলা করত, আর ক্রমন্ত মারামার। প্রার্থিক স্থানে একট পাড়ায় ও একটা করে মালা দূর থেকে তাদের মারামারি দেখত।ভয়ে সালা করেও মালামার জননি হিন্দের মালার স্থান সে অনেক উচ্চে সে কথা স্থাকার

স্লেহধারা যে উৎসারিত তা নয়, বাপের বাড়ীর মান্যগুলির প্রতিও তার ভালোবাসা প্রবল। বর্ষায় তার বাপের বাড়ীর গ্রাম চরডাঙা পাঁচ-সাতদিন জলের নীচে ডুবে থাকলে বাবা ও ভাইদের জন্য তার দৃশ্চিন্তার অন্ত থাকেনা। খবর পেয়ে কেঁদে অস্থির হয়েচিল। কুবেরকে সে বলেছিল - 'আই গো তোমার পাষাণ প্রাণ। আমার বাপ-ভাই ডুইবা মরে, একবার নি খবর নিলা।" মালাকে নিশ্চিত করতে কুবের চরডাঙায় ছুটে যায়। পাট চুরি যাওয়া ছাড়া তার বাপ-ভাইয়ের আর কোন ক্ষতি হয়নি। শুনে মালা আসস্ত হয়। মালা বাড়ীর পঙ্গু, এছাড়া তার মনের মধ্যেও পঙ্গুত্ব বর্তমান, সে হাসতে জানেনা । জীবন তাকে অলস ও বিষন্ন করে রেখেছে। বন্যায় দুর্দশা গ্রস্ত ছোট ছোট ভাই-বোনগুলিকে কুবের চরডাঙা থেকে নিজের বাড়ীতে নিয়ে এলে মালার মুখে হাসি ফুটে ওঠে।

সাপত্রাম মহাবিট্যালম আলোচনী

মালা খুব গল্প বলতো। তাইতো সে গল্প বলতে বলতে ছেলেরা ঘুমিয়ে পড়লেও গল্প বলে চলে কারণ সেখানে বসে কোন কোন দিন কুবের যে তার গল্প একমন শোনে তারা টের পায়না। তাই ছেলেরা ঘুমিয়ে পড়লেও তার গল্প বলায় ভাটা পড়ে না। এছাড়া পিসি গোপী, পাড়ার উলুপি. মনাই, কুকি, কালীয় তার গল্প মন দিয়ে শোনে। সন্ধোর অন্ধকারে মানুষের এই সানিধ্য লাভ মালা জীবনে বিষন্নতা দূর করতে সাহায্য করে। জীবনের অব্যক্ত বেদনাকে নিরাময় করতে গল্প বলিয়ে মালাকে এবিষয়ে যে দক্ষ করে তুলেছে এ বিষয়ে সংশয় নেই।

কুবের কপিলার প্রতি দুর্বল থেকে দুর্বলতর

হলেও মেজ বাবুর সঙ্গে তার নামকে জড়িয়ে সে কটাক্ষ করতে ছাড়েনি। গোপীর বিয়ের আগে কুবের একটা ঘর তোলার জন্য মেজ বাবুর কাছে সাহায্য জন্য হাত পাতে। মেজ বাবুর মালার পায়ের খবর জিজ্ঞেস করেন । ঘরে এসে সে কথা উপস্থাপন করে কুবের মালাকে ব্যঙ্গ করে। মালা যে একবার তার নৌকায় চড়ে আমিন বাড়ী গিয়েছিল সে কথাটা উঠতে বসতে কুবের মালাকে নির্মম ভাবে শোনাতে দ্বিধা করেনা। অথচ মালাকুবেরের সঙ্গে কপিলার সম্পর্কের কথা তুলে কোনো দিনই তাকে কঠোর বাক্য শোনায় নি। সে শারীরিক পঙ্গুত্ব থেকে আরোগ্য লাভের বহু চেষ্টা করেছে কুবেরের সঙ্গে সমান ভালে পা ফেলে জীবন কাটানোর জন্যই। কোঁকড়ানো শীর্ণ বিকলাঙ্গ পা টিকে সে মাঝে মাঝে মাটিতে স্বয়ে সোজা করার ব্যর্থ চেষ্টা করেছে। সে পঙ্গুত্ব থেকে মুক্তি পেলে জীবনে যে সে কুবেরকে আরও ঘনিষ্ট ভাবে পেতে পারত, সে কথা সে মনের মধ্যে বার বার উপলব্ধি করেছে। শেষ পর্যন্ত মালাকে ত্যাগ করে কপিলাকে সঙ্গে নিয়ে যখন কুবের ময়নাদ্বিপে ঘর বাধার উদ্দেশ্যে রওনা হয়েছে, তখনই মালা শুধু স্বামীর ভালোবাসা নয়, তার সঞ্চ লাভে চিরদিনের জন্য বঞ্চিত হয়েছে। এটাই মালার জীবনের ট্রাজেডি। কপিলাই সেই ট্রাজেডির দিকে তাকে অনিবার্য ভাবে টেনে নিয়ে গেছে। শুধু তাই নয় কুবের প্রবৃত্তি মালার ট্রাজেডিকে ঘনীভূত করেছে। মালা সক্ষম ও নিরোগ শরীরে স্বামীর ভালোবাসায় জীবন কাটাতে চেয়েছে , কিন্তু তা শেষ পর্যন্ত ব্যর্থতায় পর্যবসিত হয়েছে।

কাবুলিওয়ালা গল্পে পিতৃসত্তা

দেবাশীষ দাস, স্নাতক ষষ্ঠ ষাগ্মাসিক

রবীন্দ্র নাথ তাঁর দৃষ্টিতে মহামূল্য প্রবাহমান পৃথিবী নামক গ্রন্থের ঋতু পরিবর্তনের বর্ণময় জীবন প্রকৃতিকে মরতের আলোয় উদ্ভাসিত করেছেন।

গ্রীক দার্শনিক হ্রোক্লিটাস বলেছিলেন "বিশ্ব প্রকৃতি যেন এক অুগ্নিশিখা- যা প্রতি মুহূর্তে জ্বলেছে আর নিভছে। জন্ম আর মৃত্যুর আবর্তে সমস্ত বস্তু গতির সঙ্গে ছুটে চলেছে।"-(১) "কয়ালেকটিকস অব নেচার" এ ফেডরিস এঞ্জেলস বলেছেন -"ক্ষুদ্রতম থেকে বৃহত্তম বস্তু এক মুটি বালি থেকে সূর্য পর্যন্ত - আদিতম প্রাণকোষ থেকে মানুষ পর্যন্ত - সমগ্র প্রকৃতি এমন অবস্থায় যে তার প্রতিমূহূর্তে জন্ম ও মৃত্যু ঘটছে, প্রতি মুহূর্তেই পরিবর্তন সংঘটিত হচ্ছে- সমস্ত বস্তুই নিরবছিল গতি রূপান্তরের অবস্থায়

খাতৃ পরিবর্তনের হাওয়ার প্রকৃতির বহু বর্ণের

আলোর মালায় আকাশ আর মাটি মিলেছে দিগওঁ বলয়ে। এই আলোর পথ ধরেই হাজার হাজার বছর ধরে মানুষ হেঁটে চলেছে গ্রীষ্ম, বর্ষা, শরৎ, হেমন্ত, শীত আর বসন্তের মহাকাল ধরে। এই পরিবর্তনের যেন সোহাগায় ঝালানো নির্মল সোনার মতো রং ধরিয়েছে। এমনকি কলকাতার গলির ভিতরকার ইষ্টক দর্জার অপরিছয় ঘেষাঘেষি বাড়িগলির উপরেও এই রৌদ্রের আভা একটি অপরাপ বিস্তার করিয়াছে। "… করল ভেরবী রাগিনীতি আমার বিচ্ছেদ ব্যথাকে মরতের রৌদ্রের সহিত সমস্ত বিশ্ব জগতময় ব্যাস্ত করিয়া দিতেছে।"(৩)

মিলির প্রতি পিতৃ হৃদয়ের যে অনুভূতি রবীন্দ্র নাথ দেখিয়েছেন, সেই একই অনুভূতি সুদূর আফগানিস্তান মরু পর্বতবাসী কাবুলিওলা রহমত

– "তার মেয়ের প্রতিও লেখক দেখিয়েছেন। মিনির বাবা আর কাবুলিওয়ালা রহমতের মধ্যে অনেক তফাৎ। বিভিন তফাৎ যেমন - মিথা, দেশ. সংস্কৃতি, ধর্ম, আচার -ব্যবহার, আচরণ ইত্যাদি। কিন্তু এসবের মধ্যে একটি জিনিষ মিল আছে। সেটা হল - পিতৃ হাদয় আর দুজনেই বাবা। যাত্রা পথে মানুষের সৃষ্টিশীল চেতনা ,সমাজ সভ্যতার বিকাশ আর সূর্যের সাত রঙের প্লাবনে প্রকৃতি রূপ, রস, গন্ধে মানব প্রকৃতিরে স্বপ্নলোকের অনন্ত জিজ্ঞাসা। রবীন্দ্র নাথের 'কাবুলিওয়ালা' গল্পে এঁকেছেন মরতের বাতাসের সুরের তালে তালে সূর্যের উদ্রাসিত রৌদ্রালোকে মিনির বাবার চিন্তার জগতে মেলে ধরেছেন শুভ্র আলোক বিশ্ব চরাচরে নদী, পর্বত, অরণ্য আর কুটির প্রাচীনকালে রাজাদের দিগ্বিজয়ের কথা আমরা রহমতের দেশের মর্রনপর্বতের চলমান করি - এসে জীবনের স্বপ্নালোকেজেগে ওঠা বাঁধাহীন, গণ্ডিহীন মুর্তির এক উদ্ভূত উল্লাস।রবীন্দ্র নাথ 'কাবুলিওয়ালা' গল্পে বর্ষার পর মরতের প্রকৃতি শোভা কলকাতা শহরের হাঁটের পাঁকারে লোহার খাঁচায় প্রভাতের রৌদ্র কিরণে উদ্ভাসিত করেছেন। বিশ্ব দৃষ্টিতে লেখকের মনালোকে মরতের রৌদ্রালোকে আনন্দ বিচ্ছেদের বেদনাকে সঙ্গীতের মূর্ছনায় জীবন্ত করে তুলেছেন। তাই সৃষ্টি আলোকের সন্ধান ঋতু পরিবর্তনের তত্বালোকে প্রভাতের মরতের ছবি এঁকেছেন - " আর একটি বর্ষার পরে এই মরতের নতুন ধৌত রৌদ্র 'কাবুলিওয়ালা' গল্পে রবীন্দ্র নাথ মিনি চরিত্রকে প্রকৃতির দ্বান্দিকতার ভাবলোক বিকশিত করেছেন: মিনির চরিত্র বিকাশের ক্ষেত্রে এই গল্পের বিন্যাসকে দুটি পর্বে ভাগ করা হয়েছে। একটি পর্ব রহমতের জেলে যাওয়ার পূর্বাবস্থা যখন মিনির শৈশব কাল। আর একটি পর্ব রহমত জেল থেকে ফিরে আসার পরবর্তীকালীন অবস্থান যখন মিনির যৌবনকাল।

প্রথম পর্বে মিনির শৈশব কালীন পরিস্থিতির স্বাভাবিক ও চেতনার বহিঃ প্রকাশ ঘটেছে। রহমতের মধ্যে আর মিনির মধ্যে দুটি অসমবয়সী সরল বন্ধুর সম্পর্কের মধ্যে যে কন্যাসম মেহ ভালোবাসা স্বাভাবিক প্রক্রিয়ার মধ্য দিয়ে অগ্রসর হয়। সেই প্রক্রিয়ার মিনি তার পিতার সম্পর্কে অগ্রসর হয়েছে।

দ্বিতীয় পর্বের সূত্রপাত ঘটেছে রহমতের জেল থেকে ছাড়া পাবার পর বর্তীকালীন পরিস্থিতিকে কেন্দ্র করে। এই সময় মিনির দেহ, মন, চেতনার আমূল পরিবর্তনের দিক সূচিত হয়েছে। ছোট মিনির শৈশব ছাড়িয়ে যৌবনে পদার্পণ করেছে। ছোট মিনির যৌবনে পদার্পনের সাথে তার বাবার সাথেও পুরানো সম্পর্কে বলা হল - "চঞ্চল হাদয়া মিনির আচরণ যে অত্যন্ত লজ্জ্বাজনক তাহা তাহার বাপকেও স্বীকার করিতে হয় যে স্বচ্ছন্দে তাহার পুরাতন বন্ধুকে বিস্মৃত হইয়া প্রথমে নবী সহিসের সখ্য স্থাপন করিল। পড়ে যত তাহার বয়স বাড়িয়া উঠিয়ে লাগিল ততই সখার পরিবর্তে একাঁচ এককাঁচ করিয়া সখী ছুটতে লাগিল। এমন কি এখন তাহার বাবার লিখিবার ঘরেও তাহাকে আর দেখিতে পাওয়া যায়না।" (8)

জেল থেকে ছাড়া পেয়ে বিবাহের দিন রহমত মিনির বাড়ীতে উপস্থিতির মধ্য দিয়ে যে পরিস্থিতির সৃষ্টি হয়েছিল তা গল্পে নতুন সামনে দিয়েছে। হাজির করা হল। "রাঙাচেলি পড়া কপালে চন্দন আঁকা বধুবেশিনী মিনি সলজ্জভাবে আঁসিয়া দাঁড়াইল। তাহাকে দেখিয়া কাবুলিওয়ালা প্রথমটা জমাইতে পারলো না। অবশেষে হাসিয়া কহিল খোঁখী তুমি শ্বশুরবাড়ী যাচ্ছিস?"(৫)

বুঝিতে পারিল তাহার মেয়েটি ও ইতিমধ্যে এইরূপ হয়েছেন। বড়ো হইয়াছে তাহার সঙ্গেও আবার নতুন আলাপ

মধ্যে দিয়ে গল্পের উপসংহারের দিকে যাত্রা করেছেন। গতিশীল প্র কৃতি জগতে যেমন যে শে থাকেনা - তেমনি প্রকৃতির অংশ হিসাবে মানুষের জীবনও থেমে থাকে না। আর **শেশব**, কৈশোর, যৌবন, প্রৌড়ত্ব, বার্ধক্য এবং মৃত্যু এর মধ্যেই দিয়ে চলমান জীবন হুবি অগ্রসর হয়। কাবু**লিওয়ালা** গঞ্জে

রবীন্দ্র নাথ দেশ মহাদেশের চেতনার উর্ধে উঠে বিশ্ব নাগরিক চেতনার পৃথিবীর মান্ব সভ্যতার গতিকে করার আন্তর্জাতিক চেতনা ^{বোধ} থতমত খাইয়া গেল, তাহাদের পুরাতন আলাপ উদ্দীপ্ত করার প্রয়াসে নিজেকে সামিল করেছিলেন। জ্মান্তকে প্রাক্তন আন বিশ্বভাতৃত্ববোধের এই প্রয়াসে রবীন্দ নাথের 'কাবুলিওয়ালা' গল্পের অস্ত বেদনাকে আন্তর্জাতিক "মিনি এখন শ্বশুরবাড়ীর অর্থ বোঝে, এখন চেতনাবোধে উন্নীত করেছিলেন। পাঁচ হাজার সে পূরো মতো উত্তর দিতে পারল না। রহমতের বছরের মানব সভ্যতার ইতিহাসে ভারতীয় সভ্যতা প্রশ্ন লজ্জায় আরক্ত হইয়া মুখ ফিরাইয়া দাঁড়াইল। মিশ্রসংস্কৃতির পথে অগ্রসর হয়েছে। অনেক কাবলিওয়ালা সঠিত মিনির সেতি সামা কাবুলিওয়ালা সহিত মিনির যেদিন প্রথম সাক্ষাৎ বিদেশী শক্তির আক্রমন, গৃহযুদ্ধ, নানা নগর, রাষ্ট্রের তাক্রমন, গৃহযুদ্ধ, নানা নগর, রাষ্ট্রের তাক্রমন, গৃহযুদ্ধ, নানা নগর, রাষ্ট্রের হইয়াছিল আমার সেই দিনের কথা মনে পড়িল। উত্থান-পতন, নানা ধর্ম, ভাষা, জাতিগোষ্ঠীর
.....মিনি চলিয়া গোলে গান্তীর ভীর্জ নিক্ষামিনি চলিয়া গেলে গম্ভীর দীর্ঘ নিঃশ্বাস ফেলিয়া অবস্থানেরই এই মর্মধ্বনি বিকশিত হয়েছে।রবীর্দ্র রহমত মাটিতে বসিয়া পাটিল। স্ক্রান্তর্বার্দ্র রহমত মাটিতে বসিয়া পড়িল। সে হঠাৎ স্পষ্ট নাথ কাবুলিওয়ালা' গল্পে এই পথে ধরেই অগ্রসর

করিতে হইবে— তাহাকে ঠিক পূর্বের মতো আফগানিস্তানে। সে এসেছিল ভিন্ন একটি দেশ তেমনটি আর পাইবে না।"—(৬) রবীন্দ্র নাথ সচেতন ভাবেই দুই রূপান্তরের ভিন্ন। মিনির বাবা কাবুলিওয়ালা রহমতের ত্রিই দিকে সাম ভিন্নমুখী অবস্থান সত্ত্বেও তার মেয়ে সাথে আবদ্ধ হওয়া; তার পিতৃত্বের চেতনায় একান্ত হবার যে রচনা করেছেন তা একান্ত ভাবেই ভারতীয় সভ্যতার যুগ-যুগান্তরের বানীকেই প্রকাশিত করেছে। এখার্নে কোনো দেশ, জাতি, ধর্ম, ভাষা, সংস্কৃতি রবীন্দ্র নাথ মিনির জীবনের মধ্য দিয়ে এবং রহমতের ভাবনালোক আফগানিস্তানের মরু পর্বতের দক্ষা দ্বাহ ভাবনালোক আফগানিস্তানের মরু পর্বতের দৃশ্য জার মেয়ের ছবি ভেসে ওঠার ভেতর দিয়ে প্রক্রিক্তি মেয়ের ছবি ভেসে ওঠার ভেতর দিয়ে প্রকৃতি- যা
এই গঙ্গের অগ্রগতির পথে জনিবার্যভাকেই ক্রে এই গল্পের অগ্রগতির পথে অনিবার্যভাবেই দেখা ভালোবাসার কোনো নিদিষ্ট পরিধি নেই। স্মর্য

কিছুর বাধা-বন্ধনকে উপেক্ষা করে এর পরিধি দিগন্ত জোড়া বিস্তৃত। যা জীবন প্রকৃতির হৃদয় বন্ধনে মহাজীবনের পথে হাজার হাজার বছর ধরে হেঁটে চলেছে। বিরামহীন, ক্লান্তিহীন চলার পথই এর জয়যাত্রা। প্রকৃতির গভীর অন্তরলোকই এর সৃষ্টি সাধনা, বিশ্ব চরাচরে এর ধ্বনি প্রতিধ্বনিতে মহামিলনের যাত্রাপথ সূচিত হয়েছে।

রহমত এসেছিল মরু পর্বতের দেশ থেকে। পেস্তা, বাদামের ফেরিওয়ালা হয়ে কলকাতার রাজপথে অথবা তার গলিপথে ঘুরে বেরাত। জীবনের এই পথেই সে একদিন কলকাতার একজন সম্রান্ত বংশীয় বাঙালী লেখকের বাড়ীর ছোট মেয়ে মিনির সাথে স্নেহ ভালোবাসার বন্ধনে আবদ্ধ হয়। রহমতের কাছে মিনি ছিল মরু পর্বতের দেশ রাক্ষ মাটির গন্ধে লালিত-পালিত তার মেয়ের প্রতিচ্ছবি।

এই পথে চলার জন্যই একদিন রহমত ুটাকা আদায়ের সূত্রে একজনকে ছুরি দিয়ে মারাত্মক ভাবে আঘাত করায় জেলে যায়। রহমত জেল থেকে ফিরে মিনির সাথে দেখা করতে যায়। সেদিন ছিল মিনির বিবাহের দিন । তাই বিবাহের এই শুভ দিনে থুনি রহমতের সাথে মিনির সাক্ষাৎ করতে আপত্তি উঠে। কিন্তু সে পূর্বের মতো আঙুর, কিসমিস, দিতে চায়। তার জন্য মিনির বাবা দাম দিতে চাইলে রহমত বলে - "...... বাবু তোমার যেমন একটি লেড়কী আছে তেমনি আমারও এক লেড়কী আছে।" -(৭)- তাকে স্মরণ করে সে এই জিনিষ নিয়ে আসে। এই বলে রহমত "আপনার সস্ত ঢিলা জামাটার ভিতর হাত ঢুকাইয়া

দিয়া বুকের কাছে কোথা হইতে এক টুক্ররো কাগজের উপর একটি ছোট হাতের ছাঞ্চা..... ভূষা মাখাইয়া, কাপড়ের উপর আহার চিহ্ন লইয়াছে।" (৮)

"...... তখন সে কাবুলিওয়ালা মেওয়া ওয়ালা আর আমি যে একজন বাঙালী সম্ভ্রান্ত বংশীয়, তাহা ভুলিয়া গেলাম তখন বুঝিতে পারিলাম সেও যে আমিও সে, সেও পিতা আমিও পিতা।" -(৯) এই উপলব্ধি থেকেই মিনির বাবা তৎক্ষণাৎ মিনিকে রহমতের সামনে হাজির করল।

রবীন্দ্র নাথ 'কাবুলিওয়ালা' গল্পে ভালোবাসার তত্ত্বের দুটি দিককে চিহ্নিত করেছেন। একটি দিক আছে ছোট মেয়ে রেখে কেন্দ্রভূত হয়েছে। যা সার্বজনীন শ্বাশত রূপ লাভ করেছে আর একটি পিতৃত্বের স্নেহ ভালোবাসার দিক। এই স্নেহ ভালোবাসার দিক । এই স্নেহ ভালোবাসার দিকও সার্বজনীন শ্বাশত। এখানে রহমতের ও মিনির বাবার পিতৃত্বের স্নেহ ভালোবাসা মহামিলনের পথে যাত্রা করেছে। রহমতের যৌবন প্রাপ্ত মিনির মধ্যে মরু পর্বতের দগ্ধ মাটিতে তার মেয়ের ছবি দেখেছে। অপরদিকে মিনির বাবা পিতৃত্বের এই বন্ধনে বলেচ্ছেন - "রহমত তুমি দেশে তোমার মেয়ের কাছে ফিরিয়া যাও, তোমাদের মিলন সুখে আমার মিনির কল্যাণ হউক। " - (১০) মানবতাবাদী রবীন্দ্রনাথ "কাবুলিওয়ালা" গল্পে মরু পর্বতের দেশ আফগানিস্তানের প্রাকৃতিক পরিবেশের উপর ভিত্তি করে সমাজ জীবনের চালচিত্রকে উপস্থিত করেছেন, যা গল্পের অন্যতম একটা বৈশিষ্ট্য চিহ্নিত হয়েছে। প্রাকৃতিক ভাবে আফগানিস্তানে একটি ভিন্ন

পরিস্থিতি অবস্থান করেছে। মরু পর্বতময় দেশ আফগানিস্তান । সংকীর্ন মরু পথ । তার দুধারে রয়েছে। দুর্গম রক্তবর্ণ উচু গিরিশ্রেণী। তার মধ্যে দিয়ে চলেছে উটের সারি সারি বাহিনী। আর পাগড়ি পরা বনিক এবং পথিকরা। কেউ পায়ে হেঁটে অথবা উটের পিঠে চলছে - চলমান পথ বেয়ে। এখানে পাহাড়ি শরীরের বলিষ্ট তা আছে কিন্তু বাস্তবে রয়েছে দ্ররিদ্রের বহমান চালচ্চিত্র।

এই দেশরই লোক রহমত যারা দেশের মাটিতে দারিদ্র বুভূক্ষাকে মোকাবিলা করতে

বেরিয়ে পড়ে দেশ-দেশান্তরে সওদা করতে যাদের পরিবার পরিজনকে ভাগ্যর হাতে সমূর্পণ করে প্রবাসী হতে হয়। দুঃখ যাদের নিত্য সাথী। প্রকৃতির রূপ, রস, গন্ধে জীবনকে আলোকিত করতে পারে না। এদের প্রাণ আছে, আবেগ ^{আছে,} ভালোবাসা আছে কিন্তু এর স্পর্শে পরিবারকে আবদ্ধ করতে পারেনা। দগ্ধ মরু পর্বতের দেশ জীবন মৃত্যুর সন্ধিক্ষণে এরা হেঁটে চলছে পৃথিবীর গদ্যময় কঠিন পথ ধরে বাঁচার সন্ধানে। যার্দের কাছে পূর্ণিমার চাঁদ যেন ঝলসানো রুটি।

ছোট গল্পের স্বরূপ সন্ধানে

শিউলি রায়, স্নাতক ষষ্ঠ ষাগ্মাসিক

গল্প বলা ও শোনা মানুষের একটা দীর্ঘ কালের সংস্কার । কিন্তু যাকে ছোট গল্প অর্থাৎ ইংরেজি ভাষায় short story বলে তার জন্ম হল বহু বছর আগে। ছোট গল্প বললে যা বোঝায় ফরাসী সাহিত্যকে গী-দ্য-মো-পাসাঁ তার জনক। ভারতবর্ষে রবীন্দ্র নাথই এ জাতীয় গল্প রচনা করেন। আজ পর্যন্ত তিনিই ভারতের সর্বশ্রেষ্ঠ গল্প রচয়িতার গল্পের বৈশিষ্ট। ছোট গল্পের নানা শ্রেণী- উপ শ্রেণী সন্মান লাভের যোগ্য।

अलिएश्राम मराविनासम जालाव्यो

short story must contain one and only one informing idea that this idea must be worked out to its logical conclusion with absolute singleness of method."- (3)

এ থেকে মনে হয়, ছোট গল্প আর পাঁচটি গল্পের মতো শুধু আখ্যান সর্বস্থ নয়। সংহত পর্রীখতে বাহুল্য বর্জিত ভাবে মানুষের জীবন সমঞ্চে কোনো একটি কেন্দ্রীয় ব্যাপারের ওপর আলোক নিক্ষেপ করাই হল ছোট গল্পের প্রধান লক্ষ্ণ। তাই নাটকীয়তা, গীতিমূর্ছ্না, আকস্মিকতা ও ব্যঞ্জ্না ছোট হতে পারে। কোনোটিতে আখ্যান, কোনোটিতে ছোট গল্পের সংজ্ঞায় বলা যায়- "A চরিত্র, কোনোটিতে প্রকৃতির রহস্যময়তা কোনোটিতে দুণ্ডের আঙ্গুলি সংকেত, কোনোটিতে সমাজ রাষ্ট্রের বা ব্যঞ্জনার প্রধান্য থাকে।

> ছোট গল্প নামটি থেকে আপাত দৃষ্টিতে অনুমান হয় যে আয়তনে ছোট হলেই তাকে ছোট গল্প বলা হবে, প্রথম চৌধুরী ছোট গল্পের সংজ্ঞা

দিতে গিয়ে বলেছেন যে, ''ইহা ছোটও হইবে এবং গল্প হইবে। "-(২)

নারায়ণ গঙ্গোপাধ্যায়ের মতে-"ছোট গল্প হচ্ছে প্রতীকি জাত, একটি সংক্ষিপ্ত গদ্যকাহিনী যার একতম বক্তব্য কোনো ঘটনা বা কোনো পরিশেষ বা কোনো মানসিকতাকে অবলম্বন করে ঐক্য সংকটের মধ্য দিয়ে সমগ্রতা লাভ করে।" – (0) -

আবার ডা° সুকুমার সেনের মতে- "ছোট গল্পের কাহিনী ঘিরে একটি অসন্ত ইমোশ্যন বা ভাবব্রস জমাট বাঁধিয়া উঠে অর্থাৎ এক অখণ্ড ভাবরস পাঠকের চিত্ত অভিসিক্ত করিয়া তোলে এবং স্বল্পতম আয়োজন ভাবরসের একটি ঘনীভূত একাগ্রতায় কাহিনীর পরিসমাপ্ত ঘটে।"-(8)

কিন্তু এরূপ সংজ্ঞায় ছোট গুল্পের প্রকৃত পরিচয় পাওয়া যায়নি। ছোট গল্পের ছোটত্ব প্রকৃতিতে এর আয়তনে নয়। উভয়ের মূল প্রকৃতিই ভিন্ন। উপন্যাসে জীবনের ব্যাপক ও পূর্ণাঙ্গ পরিচয় উদ্ঘাটিত হয়, কিন্তু ছোট গল্প উপজীব্য জীবনের ভগ্নাংশকে বা বিশেষ কোনো খণ্ডসমূহকে বোঝায়। অর্থাৎ জীবনের কোনো একটি মণ্ডাংশে মাত্র নির্বাচন করে গল্পকারেরা জীবনের রহস্য বা পরিচয় উদঘাটন "ছোট প্রাণ ছোট ব্যাথা ছোট ছোট দু^{খ্} ক্থা করেন অথবা এর আভাস ইঙ্গিতময় করে তোলেন। বিদ্যুতের আলোকের মতো এটি ক্ষণিকের জন্য সহস্র বিস্মৃতি রাশি বস্তুকে উদ্ভাসিত করে, একে বলা যায় বিন্দুতে সিন্ধুর স্বাদ অথবা গোষ্পদে অনস্ত আকাশের প্রতিবিম্বন, নাহি বর্ণনার ছটা সমুদ্রের এক বিন্দু জলেও লবনাক্ত সমুদ্রের আস্বাদ পাওয়া যায় ; ভিজা বা নরম মাটিতে গরুর পায়ের অন্তরে অতৃপ্ত রবে যে ছাপ থাকে, তাতে বৃষ্টির জল খুব অল্পই জমে

থাকে। কিন্তু এই সামান্য জলের মধ্যেও উপ^{রের} অনন্ত আকাশের ছায়া স্পষ্ট দেখা যায়। ছোট গ^{ল্প} তেমনি জীবনের কোনো একটা বিশেষ মুর্হ্তকে আশ্রয় করলেও স্বল্প পরিসর ও স্বল্প উপকরণের মধ্যেও জীবনের বৃহত্তর পরিচয় আভাসিত হয়। উদাহরণ স্বরূপ- রবীন্দ্র নাথের 'সাক্ষী' ও রাম কানাইয়ের নির্বৃদ্ধিতা' গ্রহণ করা যেতে পারে।

ছোটগল্প লেখকরা তাদের বক্তব্য বিষয়^{টি} বোঝাবার জন্য অথবা উদিষ্ট চরিত্রটিকে সুস্পর্ষ্ট করার জন্য খুব কম সংখ্যক ঘটনা বা চরিত্র সম্ভব তাই অবলম্বন করেন। ছোট গঙ্গের বিষয়টি একমুখী হওয়া বাঞ্জনীয়, অনাবশ্যক ঘটনা বা চরিত্র বর্জন করে যে টুকু দরকার তাই গ্রহণ করে বিষয়টিকে ফুটিয়ে তোলেন। বাহুল্য বর্জনের ফুলে ছোটগল্পের আয়তন স্বভাবতই ছোট এবং এর মধ্যে একমুখী ভাবের গতি লক্ষ্য করা যায়। ছোঁট গল্পের সমাপ্তিতে আকন্মিকতা বা ইঙ্গিতময়তা অবলম্বিত হয়। রবীন্দ্র নাথের 'সোনার তরী' কার্ব্য গ্রন্থের 'বর্ষাযাপন' নামক কবিতার শেষাংশে ক্রি গঙ্গের সার্থকময় পরিচয় ফুটে উঠেছে। তাঁর

নিজান্তই সহজ সরল। প্রত্যহ যেতেছে <mark>আ</mark>র্সি তারি দু-চারটি অশ্রুজল।। ঘটনার ঘনঘটা নাহি তত্ত্ব , নাহি উপদেশ। সাঙ্গ করি মনে হবে শেষ হইয়াও হইল না শেষ।।

ছোট গল্পের সংজ্ঞা বা ছোট গল্প কি এসব নিয়ে অনেক আলোচনার পর, এমন ছোট গল্পের কয়েকটি প্রধান বৈশিষ্ট্য হল - এর ক্ষুদ্রায়নের মধ্যে বৃহত্তর ইঞ্চিত থাকবে। এর আরাম্ভ ও উপসংহার হবে নাটকীয়, এর বিষয় বস্তু সাধারণত স্থান, কাল ও ঘটনার ঐক্য মেনে চলবে, এতে মানব জীবনৈর কোনো একটি বিশেষ মুহুর্তে, ভাব বা চরিত্রের একটি বিশেষ দিক উজ্জল হয়ে উঠবে। ুযে কোনো ধরণের

अश्विष्टीम मर्याविग्रालम ब्यालाहरी

্বাহুল্য বর্জনের মাধ্যমে গল্পটি হয়ে উঠবে রসঘন ; এতে থাকবে রূপক বা প্রতীকের মাধ্যমে অব্যক্ত কোনো বিষয়ের ইঙ্গিতে ইত্যাদি। সর্বোপরি গল্প সমাপ্তির পরে ও প্মঠকের মনের মধ্যে এর গুঞ্জরন চলতে থাকবে তাহলেই তা সার্থক ছোট গল্প পরিনত হবে।

"রেখেছ বাঙ্গালী করে মানুষ করোনি।" -ববীল নাথ ঠাকুর 1

তারাশঙ্কর বন্দোপাধ্যায়ের "গণদেবতা" উপন্যাসের সমাজ ব্যবস্থা স্নাতক ষষ্ঠ ষাগ্মাৰ্সিক

তারাশঙ্কর বন্দোপাধ্যায়ের 'গণদেবতা' প্রমুখ। এরা কেউ দেবতা নয়, এরা মানুষ। এরা টতে আমরা এটাই দেখতে পাই সেত্তে স্থান উপন্যাটিতে আমরা এটাই দেখতে পাই যে এখানে প্রমুখ। এরা কেউ দেবতা নয়, এরা মাণ্ম পুরাণের কোনো দেব-দেবী কথা বলা হয়নি ক্লান্ত আত্মকেন্দ্রিক একক মানুষ নয়, গোষ্ঠীকেন্দ্রিক পুরাণের কোনো দেব-দেবী কথা বলা হয়নি কারণ সামাজিক মানুষ। এই গোষ্ঠীজীবনের গণশক্তিবি উপন্যাসটির নামের মধ্যেই আমরা দেখতে পাই যে, 'গণদেবতা' অর্থাৎ মানুষকেই দেবলো বলা যে, 'গণদেবতা' অর্থাৎ মানুষকেই দেবতা বলা চণ্ডীমণ্ডপ এই গণদেবতার বিগ্রহ। তাই সম্কালীন হয়েছে। 'গণ' এর অর্থ হল জনসাধারণ এবং হয়েছে। 'গণ' এর অর্থ হল জনসাধারণ এবং যে কোন সমস্যার সমাধানের জন্য প্রত্রাং 'দেবতা' এর অর্থ হল ঈশ্বর বা ভগবান। 'গণদেবতা' চণ্ডীনগুপের উপর নির্ভরশীল। প্রবল সমাজের ভাঙা-গড়া, সৃষ্টি-ধ্বংসের মূল।

'গণ দেবতা' উপন্যাসে তারাশক্ষর বন্দোপাধ্যায় কালান্তরের এক নতুন দেবতাকে প্রথম বিশ্বযুদ্ধের ফলে মানুষের আহ্বান করেছেন। গণদেবতায় পৌরাণিক কোনো প্রয়োজনীয় দ্রব্যের দাম বৃদ্ধি হয়, নির্ম্নশ্রোচিরিও

উপন্যাসটির মূল বিষয় হল এই যে মানুষেই যে চণ্ডীমণ্ডপের উপর নির্ভরশীল। সূত্রপ্র প্রবল সমাজের ভাঙা-গড়া, সৃষ্টি-ধ্বংসের মলন ব্যবস্থাকেই প্রভাবিত করেছে।

প্রথম বিশ্বযুদ্ধের ফলে মানু^{ষের} ক্রার আহ্বান করেছেন। গণদেবতায় পৌরাণিক কোনো স্বানুষের উপর জমিদার মহাজনদের অত্যাচারও দেবতা নেই, আছে - অনিরুদ্ধ, দুর্গা, পাত দেব দেবতা নেই, আছে - অনিরুদ্ধ, দূর্গা, পাতু, দেবু, বৃদ্ধি হয়। অনিরুদ্ধ, পাতু, দেবু প্রমুখ এদের

যে ক্ষোভ সৃষ্টি হয়েছিল তা থেকে বিদ্রোহের সৃষ্টি হতে পারত, এবং এই বিদ্রোহ হলে তা হত উচ্চবিত্ত শ্রেণীর বিরুদ্ধে কামার, ছুতোর, মুচি, নাপিতের বিদ্রোহ। অর্থাৎ পুঁজিবাদের বিরুদ্ধে শ্রমিক শ্রেণীর বিদ্রোহ। আর এই বিদ্রোহ ঘটলে সেটি হত উপন্যাসের কেন্দ্রীয় ঘটনা। সে ক্ষেত্রে উপন্যাসের নায়ক হতেন অনিরুদ্ধ কর্মকার। কিন্তু 'গণদেবতা' এক নায়কত্বের উপন্যাস নয় এটি বছ নায়কত্বের উপন্যাস। এক কথায় বলা যায়, সমগ্র গণবিপ্লবের মধ্য দিয়ে সমাজ ব্যবস্থার আমূল পরিবর্তন ঘটবে একথা লেখক বিশ্বাস করতেন।

'গণ্দেবতা' উপন্যাসে তারাশঙ্কর বন্দোপাধ্যায় দূর্গা ও পদ্মের চরিত্র চিত্র ণে একজন প্রকৃত নারীবাদী ঐতিহাসিক হিসাবে অবতীর্ণ হয়েছেন। তাঁর লেখনীতে দূর্গা এক ব্যক্তিত্বময়ী নারী সে স্বাধীনচেতা, বীরাঙ্গনা, দায়িত্ব ও কর্তব্যপরায়না, সমাজসেবী, সমাজের চালিকাশক্তি। ব্রিটিশ প্রশাসন থেকে পাতু, অনিরুদ্ধ তাঁর নির্দেশে চলে। চণ্ডীমণ্ডপে পূজা নিতে গিয়ে যে চরম ঔর্দ্ধতের পরিচয় দিয়েছে তা থেকে এটাই বোঝা যায় যে, দূর্গা ও পদ্মা দুজনই পূর্ণ প্রকাশিত উদ্ভাসিত প্রবল বক্তিত্বময়ী নারী।

তারাশঙ্কর বন্দোপাধ্যায় 'গণদেবতা' উপন্যাসে সমাজ ব্যবস্থাটিকে তিনি যেন সুন্দর

ভাবে তুলে ধরেছেন। সমাজের প্রত্যেকটি মানুষের সাথে ঝগড়া-বিবাদ, সমাজের নানা মানুষের কর্মজীবন এবং চরিত্র চিত্রণ ইত্যাদি সমস্ত কিছু অপরূপ দক্ষতার সঙ্গে তিনি তুলে ধরেছেন।

উপসংহার ঃ

তারাশঙ্কর বন্দোপাধ্যায় বিংশ শতাব্দীর একজন বিশিষ্ট কথা সাহিত্যিক।বীরভূমের জমিদার তারাশঙ্কর বন্দোপাধ্যায় তা করেননি। কারণ পরিবারে জন্ম গ্রহণ করেন। তাঁর লেখায় বিশেষ ভাবে পাওয়া যায় বীরভূম বর্ধশান অঞ্চলের সাঁওতাল, ডোম ইত্যাদি মানুষের কথা।

আমাদের আলোচ্য 'গণদেবতা' উপন্যাসটি যথেষ্ট উল্লেখযোগ্য একটি উপন্যাস। এই উপন্যাসে দুর্গা, হরেন, অনিরুদ্ধ ইত্যাদি চরিত্রগুলিকে সমাজের নানা ভালোমন্দ কাজের সঙ্গে দেখতে পাই। কিছু মানুষ কিভাবে ভালো কাজের দ্বারা দেবতা হয়ে ওঠে মানুষের কাছে সেটাও এই উপন্যাসে লক্ষ্য করা যায়। প্রথম বিশ্ব যুদ্ধের পর মানুষের করুণ পরিণতি হয়েছিল সেটাও যেন এখানে ফুটে উঠেছে। মানুষের সেই দুঃখ -কষ্ট, বেদনার ইত্যাদি দ্বারা আমরা চরিত্রগুলির সাথে কখনো কখনো যেন একাত্ম হয়ে যাই।

পরিশেষে বলতে পারি যে, তারাশঙ্কর বন্দোপাধ্যায় 'গণদেবতা' উপন্যাসটিকে নামকরণের দিকেই হোক কিংবা চরিত্রের দিক দিয়েই হোক যথার্থ স্বার্থক রূপে নির্মাণ করেছেন।

উপন্যাস কীঃ উপন্যাস হল ইত্যাদি থেকে উপাদান গ্রহণ করে গদ্যে লেখা দীর্ঘাবয়ব বর্ণনাত্মক কথা সাহিত্য। রচনারও প্রথা রয়েছে। বস্তুতঃ উপন্যাসের রূপ কবিতা, নাটকেও ছোট গল্পের নাম স্থান সাহিত্যের একটি বিশেষ শাখা। আধুনিক সাহিত্য চোখে পড়ে।

উপন্যাসে পরিবেশ, বর্ণনা, রূপরেখা, চরিত্র, সংলাপ তার পর থেকেই বিভিন্ন দেশে এই ধারার ইত্যাদি যখন মানুষের জীবনের কাহিনিকে সুন্দর ও বহুমুখী বিস্তার লক্ষ্য করা যায়। কোনো অর্থ বা ভাষ্য প্রকাশ করা হয়। জীবনের কালের একটি বিশিষ্ট শিল্পর্নপ। উপন্যাস্থ্যের প্রাঠকের কালে

কবিতা, নাটকেও ছোট গঙ্গের ন্যায় উপন্যাস অত্যস্ত নমনীয় ও মিশ্র। তাই এর নানা রূপি^{তেদ}

এটি তুলনামূলক ভাবে নতুন আঙ্গিক। যিনি সাহিত্যের বিভিন্ন শাখার মধ্যে ৬% স্বিশ্বিক এবং সর্বাপেক্ষা জনপ্রিয় শাখা। অন্তাদশ সর্বাধুনিক এবং সর্বাপেক্ষা জনপ্রিয় শাখা। অন্তাদশ উপন্যাস লেখার নির্দিষ্ট নিয়ম বা কাটামো তবে সচরাচর এগুলো ছোট গল্লের জেলাক নেই। তবে সচরাচর এগুলো ছোট গল্পের তুলনায় বৃহদাকার হয়ে থাকে। অধিকন্ত উপন্যাসের জ্বালান স্থানিক উপন্যাসের জ্বালান বৃহদাকার হয়ে থাকে। অধিকস্তু উপন্যাসের আখ্যান ভাগ ও চরিত্রের বিচার লক্ষিত হয়। তন্ত্র দৈদর্ভন ভাগ ও চরিত্রের বিচার লক্ষিত হয়। হুস্ব দৈর্ঘের ভাষা ডেনিয়েল ডিফো ও বাংলা ভাষায় বিষ্ণির ভাষা ডেনিয়েল ডিফো ও বাংলা ভাষায় বিষ্ণির উপন্যাসকে অনু উপন্যাস বলা হয়ে থাকে। উপন্যাসে পরিবেশ, বর্ণনা, রূপরেখা চরিত্র সকলেও

এই রূপায়ণ উপন্যাসের মাধ্যমে পাঠকের কাছে আক্ষরিক অর্থ হলো উপযুক্ত বা বিশেষরূপে স্থাপনি। বাস্তব বলে প্রতীয়মান হয়। নাটক, রাজাবলি কারা জাক্তি বাস্তব বলে প্রতীয়মান হয়। নাটক, রাজাবলি, কাব্য অর্থাৎ উপন্যাস হচ্ছে কাহিনীর্নপ একটি

সাপটগ্রাম মহাথিগ্রালম আলোচনী উপাদানকে বিবৃত করার বিশেষ কৌশল, পদ্ধতি বা রীতি। 'উপন্যাস' শব্দের ইংরেজি প্রতিশব্দ Novel এর আভিধানিক অর্থ হল ঃ - "A fictitious prose narrative or tale presenting picture of real life of the men and women portrayed." অৰ্থাৎ উপন্যাস হচ্ছে গদ্যে লিখিত এমন এক বিবরণ বা কাহিনি যার ভেতর দিয়ে মানব -মানবীয় জীবন

যাপনের বাস্তবতা প্রতিফলিত হয়েথাকে। ব্যুৎপত্তিগত ভাবে এবং আভিধানিক অর্থ বিশ্লেষণের মাধ্যমে বলা যায়, মানব -মানবীয় জীবন যাপনের বাস্তবতা অবলম্বনে যে কল্পিত উপাখ্যান পাঠকের কাছে আকর্ষণীয় করার জন্য বিশেষ বিন্যাসসহ গদ্যে লিপিবদ্ধ হয় তাই উপন্যাস। যেহেতু উপন্যাসের প্রধান উপজীব্য মানুষের জীবন তাই উপন্যাসের কাহিনি হয় বিশ্লেষণাত্মক, দীর্ঘ ও সমগ্ৰতা সন্ধানী।

উপন্যাসের উদ্ভবঃ গল্প শোনার আগ্রহ মানুষের সুপ্রাচীন। প্রাগৈতিহাসিক কাল থেকে মানুষের এই আগ্রহের ফলেই কাহিনির উদ্ভব। যখন প্রাকৃতিক শক্তির প্রতীক হিসেবে মুখে মুখে প্রচলিত গল্প-কাহিনির বিষয় হয়ে ওঠে দেব-দেবী, পুরোহিত, গোষ্ঠীপতি, ও রাজাদের কীর্তিকা। লিপির উদ্ভাবন ব্যবহার ও মুদ্রণ যন্ত্রের আবিষ্কার হতে বহু শতক পেরিয়ে যায়। ততদিনে মানব সমাজ সর্বময় কর্তৃত্বে প্রতিষ্ঠিত হয় সম্রাট, পুরোহিত ও ভূস্বামীদের। ফলে দেবতা ও রাজ-রাজড়ার কাহিনিই লিপিবদ্ধ হতে থাকে ছন্দ ও অলংকারমতি ভাষায়। এভাবেই ক্রমে কাব্য, মহাকাব্য ও নাটকের সৃষ্টি।

৩৬ সংখ্যক

দৈনন্দিন জীবন যাপনের ভাষায় তথা গদ্যে কাহিনি লেখার উদ্ভব ঘটে ইতিহাসের এক বিশেষ পর্বে । মুখে মুখে রচিত কাহিনি যেমন রূপ কথা, উপকথা, পূরাণ, জাতকের গল্প ইত্যাদি পরে গদ্যে লিপিবদ্ধ হলেও মানুষ এবং মানুষের জীবন ওইসব কাহিনি প্রধান বিষয় হতে পারেনি। কারণ তখনো সমাজে ব্যক্তি মানুষের অধিকার স্বীকৃত হয়নি, গড়ে ওঠেনি, তার ব্যক্তিত্ব, ফলে কাহিনিতে ব্যক্তির প্রাধান্য লাভের উপায়ও ছিল অসম্ভব। খ্রিষ্টীয় চৌদ্দ-ষোলো শতকে ইউরোপীয় নবজাগরণ বা রেনেসাঁর ফলে সমাজে প্রতিষ্ঠিত হয় জ্ঞান ও মুক্ত বৃদ্ধির চর্চা, বিজ্ঞান ও যুক্তিনির্ভরতা, ইহজাগতিকতা এবং মানবতাবাদ। ক্রমে যা হয়ে ওঠে শিক্ষিত সমাজের সচেতন জীবন-যাপনের অঙ্গ।

সমমাজের পরিপ্রেক্ষিতে গুরুত্বপূর্ণ ব্যক্তি মানুষ এবং ব্যক্তির জীবনই হয়ে ওঠে সাহিত্যের প্রধান বিষয়। এভাবেই ব্যক্তির অধিকার প্রতিষ্ঠা ও সমাজ পরিবর্তনের পটভূমিকাতেই উদ্ভব ও বিকাশ ঘটে উপন্যাসের ।

উপন্যাস বিভিন্ন প্রকারের হতে পারে। কখনো তা কাহিনি নির্ভর: কখনও চরিত্র নির্ভর: কখনও মনস্তাত্বিক, কখনো বক্তব্য ধর্মী। বিষয়, চরিত্র, প্রবণতা এবং গঠনগত সৌকর্যের ভিত্তিতে উপন্যাস নানা শ্রেণীতে ভাগ করা যেতে পারে। সেই ভাগগুলি হলো ক্রমে-

- (১) ঐতিহাসিক উপন্যাস,
- (২) মনস্তাত্ত্বিক উপন্যাস,
- (৩) রাজনৈতিক উপন্যাস,

- (৪) কাব্যধর্মী উপন্যাস,
- (৫) গোয়েন্দা উপন্যাস,
- (৬) হাস্যরসাত্মক উপন্যাস,
- (৭) আত্মজৈবনিক উপন্যাস।
- (৮) আঞ্চলিক উপন্যাস,
- (৯) সামাজিক উপন্যাস ,
- (১০) রুপক উপন্যাস,
- (১১) চেতনা প্রবাহ উপন্যাস,
- (১২) রোমান্সধর্মী উপন্যাস ইত্যাদি। ঐতিহাসিক উপন্যাসঃ জাতীয় জীবনের গুরুত্বপূর্ণ কোনো ঐতিহাসিক ঘটনা বা চরিত্রের আশ্রয়ে যখন কোনো উপন্যাস রচিত হয় তখন তাকে ঐতিহাসিক উপন্যাস বলে।

কাব্যধর্মী উপন্যাসঃ এতে লেখকের জীবনদর্শন ও গীতিধর্মীতা প্রাধ্যন্য পায়। রবীন্দ্র নাথের 'শেযের কবিতা'এ জাতীয় একটি উপন্যাসের শ্রেষ্ঠ উপন্যাস।

গোয়েন্দা উপন্যাস ঃ অপরাধ ও গোয়েন্দা তৎপরতা নিয়ে এ ধরণের উপন্যাস রচিত হয়। হাস্যরসাত্মক উপন্যাস ঃ এ ধরণের উপন্যাসে লেখক মানব জীবনের যে কোনো অসঙ্গতিকে বিষয়বস্তু করে হাস্যরসাত্মক চরিত্র সৃষ্টি করেন। আঞ্চলিক উপন্যাস ঃ বিশেষ কোনো অঞ্চল ও সে অঞ্চলের নিদির্স্থি এলেকা ও পরিসরের মানুষের সুখ-দুখ, হাসি-কান্না মিশ্রিত যে কাহিনী বা উপন্যাস তাকেই আঞ্চলিক উপন্যাস বলে। রোমান্সধর্মী উপন্যাস ঃ রোমান্স বলতে বোঝায় বীরত্বপূর্ণ এক ধরণের অবাস্তব কাল্পনিক উচ্ছাসপূর্ণ ভাষাযুক্ত কাহিনী। ইউরোপীয় রোমান্সের আদি

জননী দা আ্যরাবিয়ান নাইটস। তবে বর্তমানে রোমান্স বলতে বোঝায় বাক্তবতার সঙ্গে সম্পর্কযুক্ত কল্পনাময় মানবিক, কাহিনীকে। ^{এতে} কল্পানাত্তিসারী মন ও অতীত প্রীতির কথা বেশি ফুটে ওঠে।

সামাজিক উপন্যাস ঃ সামাজিক উপন্যাস উপন্যাসের একটি বিশেষ শ্রেণী। এই শ্রেণীর উদ্ভব ঘটে ৰজ্ম শতকে। এই শতকে ইংরেজি সামাজিক উপন্যাসগুলিতে সমাজের নানা অন্যায়-অবিচার, কুপ্রথা প্রভৃতির উদ্ঘাটন এবং তার্দের সমালোচনা মাধ্যমে সমাজ সংস্কারের প্রয়োজনীয়তা নির্দেশ করা হয়। ইংলেণ্ডের ভিক্টোরিয়ান যুগের মহিলা ঔপন্যাসিক এলিজাবেথ ক্লেগহর্ণ গ্যাসকেল সমাজ সংস্কারের আদর্শ নিয়ে উপন্যাস ব্রতী হয়েছিলেন। উপন্যাসের কতোগুলি বৈশিষ্ট্য আছে সেগুলি

- (১) সুপরিকল্পিত ও সুসংগত গল্পর্কে রূপ দেয় তার উদ্দেশ্য।
- (২) কাহিনি বিস্তারের সঙ্গে সঙ্গে সজীব চরিত্র সৃষ্টি উপন্যাসের প্রধান বৈশিষ্ট্য।
- (৩) সমাজ ও সংস্কার বৃত্তের মধ্যে নর নারীর জীবনের দ্বন্দ-সংঘাতময় আলেখ্য রচনা উপরই উপন্যাসের সার্থকতা নির্ভর করে।
- (৪) কাহিনির মধ্যে অবশ্যই কার্যকরণ সূত্ৰ বন্ধন থাকতে হবে।
- (৫) উপন্যাসের একটি আদি অর্ত থাকরে অর্থাৎ সূচনাও সমাপ্তির মধ্যে পাঠকের সমস্ত কৌতুহলের অবসান ঘটবে।

3/3-6 **ENGLISH SECTION**

NATURE

Koushik Mitra B.A 4th semester Dept.of English

Invariable the Colour of that Fossil Can't clean by rub, heard about. Inside, the heart of the Earth, Dark only for these, heard about. The clouds gather, It rains, the sun rises again Winter, spring, summer and autumn comes & Go Dark night departs, Comes glittery day Though nature changes. But that NATURE doesn't Humanity pass away, cause NATURE, which floats on blood. Patience, compassion, kindness will fall like leaves, will be read as HISTORY. Heart filled with bitter salty seawater Instead of peaceful Ganga's Black spot, cannot be removed by rubbing. cause it's NATURE. But has one way, how new leaves grow on trees, May be decorate own NATURE likewise.

The wife you dream of

Hemanta Barman,
Guest Faculty
Dept. of History.

I am not a bird to be caged, I AM THE BIRD TO BE LET FREE. I am not the flower of your garden. "I AM THE FLOWER THAT BELONGS TO THE WILD." "My wings are not meant to be cut off. "IT IS FOR ME TO SOAR HIGH ABOVE. And, I am not the girl to follow you I AM THE WIFE WHO WALKS BESIDE YOU, "hand-in-hand, in every step" So that YOU, MY KING DOESN'T FALL APART

زمني

Offer

Kaushik Sarma Ex Student Dept.of English

Before landing,
He offered two path
Want to build a legacy before death
I took what the few choose
Don't want to see myself loose]
waged a war against me,
Prepairing myself for the crown
So it itself can choose me ...
Others tried to drag me
But they couldn't handle me...
Life is full of terror
Wanted to see myself as King
In front of a mirror ...
My Queen is waiting with a Ring
In the river of love we both will sink...

The Importance of the Library in a Student's Life

Ashim Sarkar,

B.A. 4th Semester.

Dept. of Education.

HATENS HILL DESCRIPTION

Introduction: Libraries are collections of books magazines articles and other printed or non-printed learning resources. Libraries are considered the teaser houses of knowledge. It has a great impact on students' lives. Libraries have long been providing various resources of knowledge beyond the required textbooks. Here I am going to give you a comprehensive essay on how libraries impact students' lives in this digital era.

How Libraries Help Students:

Libraries, through different ways, help students learn and experience new things beyond school books. Let me tell you how it helps students throughout their educational life.

- 1. A Wealth of Resources: The first and foremost thing that libraries provide is a collection of various learning resources such as books, magazines, print media, articles and so on. Therefore, it can be called as the absolute "Khazana of Gyan".
- 2. Cultivating Good Reading Habits:
 Libraries help students to cultivate excellent reading habits and this is one of the important habits that every student must possess. Well, you know libraries help students develop good reading habits, but how? Let me tell you my own experience. whenever I go to the library, I search for books, articles, and magazines that are all loaded with the topics of my interest. And you know libraries offer a calm peaceful reading environment. So I can pay

attention in the study, and in this way, libraries help students develop reading habits.

3. Developing Self-Discipline: We know that self discipline is very essential to be motivated and focused. The library is an ultimate aspect of education and practical life that helps students in developing their self-discipline. Three important rules that will help all learners to be self-disciplined are being consistent, staying focused, and developing interest. So we have learned how libraries help students in their day-to-day learning environment. Now let's know about the importance of libraries in this digital world. In today's world, knowledge is spreading over the internet and the demand for digital learning

materials has increased relatively and increasing too. So there is a great scope to establish digital libraries. Over the world, many digital libraries are serving millions of digital learning materials daily. But I think our country should have some more digital libraries. I am not saying that India does not have digital libraries, it has but I think it must have more.

Conclusion: In conclusion, let's summarize the whole content. Libraries help students possess creative skills, develop good reading habits, develop self-discipline, access a lot of learning resources, and more. I know I couldn't tell you about all the needs and importance of libraries. Hope this essay clarifies the importance of libraries in students' lives.

Women and Indian Economy

Paramjit Roy

B.A 4th sem.

Dept of Pol. Science.

In ancient India, along with men, women also took part in almost every work. Along with managing the home, women were also involved in agriculture, education, business, social reform and in administration also. Upala, Ghosa, Gargi, Maitreyi, Mudgalini, Lopamudra, "Jashwati" the first queen of Kashmir are

But the constant foreign invasions and subjugation in India from around 800 AD, which resulted in the disappearance of the Indianness of the Indians in particular and with it started the practice of burning sati, veiling. In the Indian society where

women were worshipped but under the influer influence of Western culture women became objects of consumption or Bhog.

Many social struggles and efforts of many sadhu mahatmas are progressing in women in in women's society. The role of women in the Indian freedom struggle is also significant. The role of women is also significant in the economic development of index. of independent India today. I will discuss the how women are participating in the development of the Indian economy.

Women Entrepreneurs:

According to a survey by the McKinsey Global Institute, offering country's GDP by \$770 billion by 2025. Women currently make up 22 per cent of India's GDP led business provides a major boost to the economy. India has 432 million working women and 13.5-15.7 million women-owned businesses providing direct employment to 22-27 million people. Also, several businesses are being controlled by women. According to the Boston Consulting Group, start-ups founded or co-founded by women generate 10% more incremental revenue over a five-year period. Furthermore, women-led businesses are projected to grow by 90% over the next five years. Startups led by women have grown by 18% over the past five years. Not only in the business sector but also in the government sector, the employment rate of women has doubled.

Problem Faced By Women:

So far we have discussed how women are participating in the development of the country's economy by becoming entrepreneurs or Startup. No matter how much we say, but to be an entrepreneur or to start our own start-up, we need enough funding, capital and loans. But a typical middle-class women or housewife in India often face challenges when starting a business or pursuing a career due to societal and economic factors. These challenges include limited

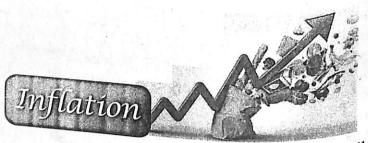
access to capital, traditional gender roles and family responsibilities, which can hinder women equal opportunity may boost the their entrepreneurial and professional aspirations. Additionally, gender bias and discrimination can further compound these obstacles, making it difficult for middleclass women to succeed in business or gain financial independence. Does that mean that the less educated house wives or women from middle class or poor families cannot establish themselves in society or have ambitions?

Role of Self Help Groups:

Of course not, and in such situations self help groups help women to become financially established and fulfill their dreams. Self Help Groups (SHGs) are small groups of individuals, often women from the same community, that promote financial inclusion, skill development, social support, and economic empowerment. They empower women by providing access to savings, loans, skills training, and a strong support network, enabling them to become more financially independent and selfreliant.

Lijjat Papad which started from a small self help group and now generated a huge turnover of Rs 1,600 crore in 2019. According to a report in 2021, more than 45,000 women have become self-reliant by engaging with the Lijjat Papad brand.

Rural Tourism:

Dipjyoti Shil

B.A. 4th Sem

Dept. of Economic

As a student or a good citizen we consumers can buy fewer goods and know what is inflation how should know what is inflation, how services with the some amount of money. expenditure and investments. The most important question is that "Is inflation good or bad for our economy?"

"Inflation measures how much more expensive a set of goods and services has become over a certain period of time. For example, say cost of a cup of coffee is Rs. 5 in 2023, if the inflation rate is 5%, then in 2024 the cup of coffee is Rs. 5.25.

Factor which influence inflation are given in below-

- (i) Increase in demand.
- (ii) High economic growth.
- (iii) Disruption in supply.

High inflation reduce the purchasing power of money, meaning that

High or unpredictable inflation can create uncertainty in the economy making it difficult for investors to accurately asses the future value of the investment.

0% inflation is not good for economy, for developing countries less than 10% inflation is good.

All time high inflation rate in India is 28.60% in 1974.

Zero inflation can indicate stagnation discouraging spending and investment investment as people delay purchases in anticipati anticipation of stable prices, potentially leading of leading to economic slowdown of deflation deflationary pressures, so we can say certain percent percentage of inflation is good for economy.

Topic: Empowering Rural Women: Navigating Challenges in Cottage Industries.

> Chinmoy Prakash Roy BA 6th Sem. Dept.of Economics

Introduction:

The seminar centers on the important theme of "Empowering Rural Women: Navigating Challenges in Cottage Industries. The discussion here is centere on examining the data specific to Assam. This event provides a platform to explore how rural women can be empowered in the context of cottage industries. The discussion here is centered on examining the data specific to Assam. We'll address the obstacles they encounter, the potential opportunities and the strategies to improve their lives, considering their essential role in our state's socio-economic landscape.

Cottage Industries:

Cottage industries are decentralized manufacturing businesses that produce

goods and services on a smaller scale, often catering to niche markets. Cottage industry is one of the most important parts of the unorganized sector in India. Cottage industries are prominent in rural and suburban areas of India and have contributed a lot to the economy of India. Some examples of cottage industries in India include textile and garment making, leather goods, pottery, food processing, and handicrafts.

Some Characteristics of Cottage Industries:

1. Small-Scale Operations: Cottage industries are characterized by their small production units, often run from homes or small workshops.

- 2. Labor-Intensive: They rely on manual labor and craftsmanship, with limited mechanization or automation.
- 3. Handmade Products: Cottage industries produce handmade or artisanal goods, which are often unique and individually crafted.
- 4. Low Capital Investment: They require minimal capital investment and can be initiated with limited financial resources.
- 5. Local Materials: Cottage industries generally use locally sourced raw materials, contributing to sustainable and eco-friendly production.

Objective of the study:

- 1. To investigate the role of cottage industries for empowering rural women in Assam.
- To analyze various challenges faced by rural women working in cottage
- To propose remedies that can help address the identified challenges and enhance the prospects of cottage industries for rural women

Limitations of the study:

Due to time constraints, this paper's primary focus will be on the cottage industry in Assam. While the paper aims to provide valuable insights into this particular region, it may have limitations in terms of addressing broader aspects of the cottage industry in other parts of India.

Methods and data collection:

This paper relies exclusively on secondary data sources. The primary data source is the National Institute for Micro, Small and Medium Enterprises (NI-MSME) website. Additionally, the paper draws from various other secondary sources, including government reports, census data, statistical handbooks, newspapers, journals, articles, magazines, research papers, and internet resources.

Data analysis and Interpretation:

In this section, the roles of cottage industries in empowering rural women in Assam are thoroughly examined. An analysis is conducted on how rural women in these industries face various challenges. Furthermore, remedies are proposed to address these challenges and enhance the prospects of cottage industries for rural women.

Roles of Cottage Industries in Rural Employment Generation especially in case of empowering rural women in Assam:

1. Economic Empowerment: Cottage industries empower rural women in Assam income-generating offering opportunities, helping them achieve financial independence and support their families, ultimately elevating their socioeconomic status within their communities. Industries like handloom, Sericulture, Bamboo-based crafts, Tea, and japi are vital livelihas livelihood sources for Assamese women.

- 2. Skill Development: These industries skill-based employment. offer empowering rural women by enhancing their artisanal and entrepreneurial capabilities, contributing to lifelong learning and growth.
- 3. Entrepreneurship Opportunities: Cottage industries stimulate entrepreneurship among rural women. encouraging them to start and manage their small businesses, fostering self-reliance and economic autonomy
- 4. Market Access: Rural women in cottage industries gain access to broader markets, both locally and beyond, enabling them to sell their products and increase their income. This market exposure is vital for their economic success.
- 5. Entrepreneurship: Many women in cottage industries assume entrepreneurial roles, managing their enterprises. This empowerment leads to greater participation in decision-making processes, encouraging leadership and self-reliance among rural women.

Challenges Encountered by Women in Rural Assam Engaged in Cottage Industries-

1. Limited Access to Resources: Rural women in Assam often face difficulties in acquiring essential raw materials and financial support for their cottage industries, hindering their entrepreneurial endeavors.

- 2. Social Stigma: Gender-based biases and societal norms constrain the autonomy of women engaged in cottage industries, limiting their ability to make economic decisions and advance their businesses.
- 3. Work-Life Balance: Balancing household responsibilities with cottage industry work is a constant struggle, impacting these women's productivity and personal well-being.
- 4. Financial Instability: The unpredictable income streams inherent in cottage industries contribute to financial instability, making it challenging for these women to plan for their economic future.
- 5. Health and Safety: Inadequate working conditions and safety measures pose health risks for rural women in Assam engaged in cottage industries, highlighting the need for improved workplace conditions.

Suggestive Measures:

- 1. To Address Limited Access to Resources: To empower rural women in Assam, initiatives such as microfinance and resource management training are crucial. These measures aim to enhance access to vital raw materials, tools, and financial resources essential for their cottage industry pursuits.
- 2. To Tackle Social Stigma: To challenge gender biases, community awareness campaigns and gender sensitization programs are imperative. By fostering an environment that encourages women's economic autonomy, these measures

- 3. To Enhance Work-Life Balance: Introducing flexible work arrangements, community childcare support, and skillbuilding programs is essential. These measures empower rural women in Assam to navigate their domestic responsibilities while actively engaging in cottage industries, thereby enhancing overall
- 4. To Address Financial Instability: Establishing financial literacy programs and support networks is vital. Additionally, accessible microcredit facilities provide a safety net during income irregularities, promoting economic resilience among rural women engaged in cottage industries. 5. To Improve Health and Safety: Creating a secure working environment, the implementation of occupational health

and safety standards, along with training programs on safe practices, is crucial.

Conclusion:

This seminar highlights how cottage industries play a crucial role in empowering rural women in Assam. Despite facing challenges like limited resources and social stigma, the study suggests practical measures such as microfinance and awareness campaigns. By addressing these issues, we can improve the opportunities for cottage industries, promoting economic empowerment for women in Assam.

References:

- 1. National Institute for Micro, Small and Medium Enterprises (NI-MSME)
- 2. Ministry of Micro, Small and Medium Enterprises (MSME)
- 3. Ministry of Statistics and Programme Implementation (MOSPI)
- 4. National Sample Survey Office (NSSO)

DØØØØ

BARRIERS TO EQUAL PAY-EXPLORING THE OBSTACLES WOMEN FACE IN THE WORKPLACE.

Tanay Saha

B.A. 6th Sem

Dept. of Economics

Introduction:

সাম্ত্রাম মর্বাব্র্যালম আলোহ্ধ্র

Even though God has created men and women equally but time and again it is seen that there have been inequalities in social. political and economic aspects. One such inequality can be seen frequently in the payment segment of workplace. Workers worldwide look forward to payday. But while a paycheck may bring a sense of relief, satisfaction, or joy, it can also represent an injustice—a stark reminder of persistent inequalities between men and women in the workplace. The gender pay

gap refers to the difference between the average earnings of men and women in the workforce. Despite attempts to narrow the gap, women still earn 16% less than men on average.

Concept of Equal Pay

Equal pay refers to the principle of ensuring that individuals receive the same compensation for equivalent work, regardless of their gender in order to eliminate wage discrimination. Gender Pay Gap plays a significant role in equal pay

because it highlights the differences in how men and women are paid.

Objectives of the study

- 1. To highlight the gender pay gap in India.
- 2. To share the statistics that illustrates the existence of gender pay gap.
- 3. To explore the challenges women face in different sector in the economy.
- 4. To examine the consequences.

Methods and data collection

This paper relies on secondary data sources. The primary data source is the 2019 Time Use Survey of India, conducted by the National Sample Survey Office (NSSO) for the first time in India. Additionally, the paper draws from various other secondary sources, including government reports, census data, statistical handbooks, newspapers, journals, articles, magazines, research papers, and internet resources.

Data Analysis and Interpretation

Here we discuss that equal pay is major concern in India. Though some country

have cross the barriers of gender pay inequality for some extent, but actual we see these issue in various field particularly in workplace

The gender pay gap is a measurable indicator of inequality between men and women .the recent data published by the World Economic Forum (WEF) shows that in India men earn 82 percent of the labour income, whereas women earn 18 percent. When a women advance to higher paying jobs in management, the gender pay gap is frequently found that women are being paid less than a man even when both are performing the same role in a company. Women on average are paid about 20 percent less than men globally and in India this gap appears in a far wider, estimated 34 percent. The senior women professionals in India in India earn only Rs 85 for Rs100 those men in the same position.

Highlighting the gender pay gap in India

Data of gender pay gap from 1990 to 2023 in India.

YEAR

Gender pay Gap (in %)

1990-2000- 54%, 2000-2010- 47%

2010-2020- 32%, 2020-onwards- 22%

Source- The World Economic Forum (WEF)

If we take a look to other profession, it seemed like women are vulnerable .in cricket a professional central contracted cricket player's salary is 7cr (grade+), 5cr (grade), 3cr (grade), 1cr (grade) compare to a professional women central contracted player's salary is 50 lakh (grade A), 30 lakh (grade B), 10 lakh (grade C). It's a big difference in pay scale.

In football a professional men footballer earn 2 crore per annum while a women football player earn only 15 lakh per annum.

Suggestive Measures

Existing laws can be strengthened and new legislation can be introduced to prevent gender pay gap in the workplace

"Be the change that you wish to see in the world."
-Mahatma Gandhi.

"Imagination is more important than knowledge. For knowledge is limited, whereas imagination embraces the entire world."

-Albert Einstein.

"Injustice anywhere is a threat to justice everywhere."
-Martin Luther King Jr.

"Not all of us can do great thing. But we can do small things with great love."

-Mother Teresa.

Teachers Duties and Responsibilities for Promoting Life Skill Competencies among Adolescents.

Trishna Bhuyan Assistant Professor

Department of Education,

Introduction:

The 21st century is a time of tremendous growth and development in the field of science and technology. The rapid growth of science effects the life style as well as the value system of the people of the present society. The present century offers a lot of choices which create confusion among the human being. So, in which we currently live is also described as the "Age of tension," "Age of depression," Age of anxiety, "Age of fear', "Age of violence' etc. These evil forces are now regarded as a part and parcel of the

human life which especially seen among the adolescents. Because adolescence is the period in which the youth are fall in easy victim. So, it is the duty of our educational system to give them the proper directions as it is the turning points of one's life. Because the development of the future nation is on their shoulder. They are the asset of the society with the most productive force and ultimate energy.

In the present era education intends to make holistic development in the child. Holistic development means the fullest possible developments of human potentialities.

Holistic approach to education emphasizes on integrating all aspects of learning aimed and spiritual development which allows the learner to realize the meaning and purpose of human life. So, a positive personal adjustment is necessary which help us organise our lives and guide our behaviour. An effective way in this direction is the life skill education which enable them to live the life with a positive manner.

Life skill are the abilities for adaptive and positive behaviour that enable humans to deal effectively with the demands and challenges of everyday life. It refers the psychological competencies. They are set of human experiences that are used to encounter the problems faced in daily human life. They represent those psychological skills that determine valued behaviour of a human being and lead them a holistic and fruitful life.

The stage adolescence is the intermediate period between the innocent childhood and responsible adulthood of a human's life. This stage comprises between 12 years and 18 or 19 years of age.

Importance of life skill for adolescents:

Adolescence is that phase of human development during which the boys and girls move from childhood to adulthood — mentally, emotionally, physically and socially. Thus, adolescence is a period of rapid development. This

period of development has great fascination for the educationists because of its importance and impact on the total development of human personality. During this stage an individual attains biological maturation, due to which adolescents are extremely self conscious and over sensitive about their physical appearance. Though it is quite normal and natural, they feel a kind of anxiety, fear, sense of shame and guilt in mind. The onset of puberty gives them the strange physical excitement which appears to be secretive, sinful and forbidden subject to them and lead for sexual maladjustment. On the other hand emotional immaturity of adolescents can be said in the words of James S. Ross-" The adolescent lives an intensely emotional life, in which we can see once more the rhythm of positive and negative phases of behaviour in his constant alternation between intense excitement and deep depression." In this stage they are mostly guided by the group mind, if the group's rightly guided then most useful things are done for society but mostly seen that an adolescent commit wrong and undesirable acts because of group mind due to the lack decision- making power. In this regard we can say that our society has also led them to a bewildering state with conservative outlook, unsocial and criminal activity, craze for power, defective educational system, lack of healthy recreational facilities etc. As a result, they develop mental ill health. But preserve mental health is very important for proper development of personality. The holistic

development of personality constitute with the development of decision making power, critical thinking, problem solving ability, creative ability, interpersonal relationship or communication skill, positive attitude, control over emotion, high morality etc. So, these different abilities are to be developed among adolescent for their holistic development of personality. Life skill education, in this aspect is one and only system through which we make adolescent a productive human being with sound personality for successful living in the society. It is that educational programme which develop self concept and self awareness and make competent the youth as they face the realities of life.

Objectives of the study:

The objectives of the study are mentioned following:

- To know the role of teacher in providing the life skill education to the adolescents.
- To provide some measures for promoting life skill among adolescents in school campus.

Observation and Discussion:

The present educational system demand that teachers not only fulfil their teaching commitments, but also inculcate among students universal values through their interaction with them, engage in extension activities that will make their education relevant

to society and ensure that students are able to apply their learning's in real life with these expectations, the traditional role of teacher have now all undergone a sea change. Today, teachers are viewed not merely as providers but a facilitators of knowledge helping students create and apply knowledge to suit their unique contexts. All these changes and challenges demands that teacher has to play his role both inside and outside the class rooms for overall development of the future citizens.

The today's adolescents are the future citizens of the nation. This is an extremely important developmental stage akin to a double-edged sword. It can either be moulded into a great asset and generate future leaders for the country, or can be rendered into a completely frightening and deviant phase which is a liability for the country. Today we see so much of youth unrest. Many of the adolescents of our country who should be the propelling forces of our progress are directionless and lead lines full of crime and delinquency. But we, the members of the society can't left them in such situation. It is the time to seeking new answers so as to develop them as a fully functioning individual, capable of harnessing and dealing with the challenges that come his/her way. Life skills Education (LSE) as documented by the WHO (1993), appears to be one such attempt. It is essential to promote mental well being and competence among adolescents as they face the realities of life. In this aspects

the family, teacher, members of society can play important role. But as the formal education is received from the school under the supervision of the teacher, it is prominent place from where we can give the life skill education to the adolescents in a constructive manner. So, the duties and responsibilities of teacher from this perspective is a challenging factor in the present day educational system.

Some key skills:

Interpersonal relationship:Interpersonal relationship demands those skill to interact with person in a positive way. It leads to friendly relationship which can be very important to individual as a human being. It is also important source of social support.

Creative thinking:- Creativity is the ability to produce work that is novel, high on equality and appropriate. A product is novel when it is original and not expected. A product is appropriate when it fulfils a certain set of constraints or what constitutes a useable solution to a task.

Decision making:- It is a power to deal constructively with decision about our lives. It can teach people how to actively make decision about their actions in relation to healthy assessment of different options.

Problem solving:- It is that ability which helps individual to deal constructively with problem that come in our lives. Problem solving is a

process of overcoming difficulties that appear to interface with the attainment of a goal.

Coping with stress:- It means the sources of stress in our day to day life, recognizing how they affects our mental health and acting in ways that helps to control the levels of stress by changing environment.

Self Awareness: Self awareness is considered as one of the important aspects of life skills. Self awareness can brings the opportunities which can lead a good life by reducing stress and anxiety because people are able to identify their strength and weakness if they are self aware.

These are some of the key life skills that should be developed in the personality of the adolescents. In this respect, teachers play their role effectively in the school setting. They can moderate some activities in the school campus so that the adolescents are able to solve their problems and develop self concept to line the social life fruitfully.

Teacher's Duties and Responsibilities:

Teacher is the architect of the educational system. To foster these skills among adolescents his first and foremost duty is to managing the school environment. A safe inclusive and accepting school environment is a necessary condition for student's glory. Students can't be expected to reach their potential in an environment where they feel insecure and intimidated. Making a

positive and inclusive school climate requires good will, acceptance, belongingness, openness and orderliness. For creating such factors in the school campus he develops a healthy and respectful relationships throughout the whole school community. He creates the school climate conducive and vibrant so that the learners feel secure and open minded to express their ideas and views. He must have the knowledge of psychology of the learner. The teacher can understand the motives behind the action done by the students. He is able to know about the different traits of the students such as ability, interest in work, capacity to done work, motives behind anything, aptitude etc. Then the teacher will able to grow a healthy interpersonal relationship with the students.

According to Kothari Commission (1964-66) "The destiny of the nation is build in the classroom", So, the teacher is competent enough to managing the classroom climate. Lashley (1901) has suggested four different generalizations about classroom management. Firstly, The effective teacher develops and implement a workable set of classroom rules. Secondly, a good teacher structures and monitors the classroom in a manner that minimizes disruptive behaviour. Thirdly, an efficient teacher quickly defines and quickly and consistently, responds to inappropriate behaviour. Lastly, an effective teacher couches the response to in appropriate behaviour in a tone that does not denigrate the students at whom the response is directed.

The teachers must not be the rigid follower of one and the same method in all types of situations. Some teachers depend upon the same matter and notes which they had prepared a decade back for teaching the class. The teacher should ever ready to think of new innovations, Teacher should be interested in making improvements in every aspect of his teaching-- the matter, the method etc. He should be well conversant with the different skills of teaching. Teaching is an art but still it can work well by using the modern techniques which have been evolved by science. The teacher must know all the skills and can apply anyone them that he thinks to be the most real one for his class situations. He must create such a situation or problematic area that demands the divergent thinking or brain storming on the part of the students. He should present a problem in a planned way and get the active involvement of the class in the process of solving a problem. Use of diagrams, figures and manipulation of concrete material should be made conceptualize the abstract problems. The teacher can shift the functional properties of objects by verbalizing the characteristics of words, objects, plan or act and then evaluate the environment in these terms. It definitely develops the problem solving ability, critical thinking power, creative thinking, reasoning among the adolescent learners. Problem based learning learning places students in the active role of problem problem solvers and confronts students with

a situation that reflects the real world. Learning through this method encourages cooperation and development of group work. It also promotes self-management and selfevaluation.

The teacher is also responsible for managing of extension, community based and co-curricular activities for developing life skill among the adolescents. Extension work helps an educational institution to come closer to the community and establishes it as a social institution committed to realizing developmental goals. It is particularly beneficial for students in that it provides for meaningful and relevant education and gives them the opportunity to apply knowledge.

Suggestions:

For developing the life skill education in school campus no doubt the teacher has a great responsibility. But the teachers are also empowered to do their activity properly. Because Life skill is prerequisite activity to live a life fruitfully for both the student and the teacher, which will enhance the health and quality of life. It is thus highly desirable that an effort be made in this direction. Below some recommendations are given which will enhance life skill in school campus-

 Teachers should help the students for decision making process, formation of good vibes towards all peoples of his/her surroundings.

- Orientation pragramme, counselling program and special talk by various expert can be arranged to grow self confidence.
- Teachers should encourage the students to become self employed rather than seeking Government jobs.
- Create a climate of mutual respect and acceptance among students.
- The teacher can also organize classes in human relations. Daily life problems should be discussed. The importance of "how to live peacefully" should be emphasized. Students should also be invited to discuss freely their problems.
- Most of the problems of adolescents are concerned with sex and moral conflicts which cause mental disturbances. It will be of great use if sex and moral education are made an integral part of regular curriculum.
- Guidance services are also organized by the teachers in the

school campus for benefit of the students or assist them to solve their problem by self.

Seminars, workshops and conferences are also organize in the school campus so that the teachers are also aware about the points of view of other workers in the field through mutual discussion. They also know the new trends and technology and can apply in their teaching with more confident and stand as a role model in front of the students.

Conclusion:

In modern times, with the rapid developments in all walks of life, problems have also multiplied in that proportion. Though life skill has a tremendous influence in solving the problem with positive manner, due to some factors we can't

implement such activities in our regular classroom or school campus which will develop these skills among adolescents particularly in Northeast.

References:

Aggarwal, J.C. Teacher and education in a developing society, (second revised edition). Vikas, Publishing House.

Anuradha, K., (2014). Assessment of life skills among adolescents. International Journal of Scientific Research, 3 (2), 2277 -8179.

Boruah, J.An introduction to education. LBS Publication.

Chauhan, S.S. Advanced educational Psychology. Vikas Publishing House.

Pathak, G. and Deka, A. School organisation educational management. Surya Publication. and

উপ সভাপতিৰ প্ৰতিবেদন-

সামত্রাম মহাবিট্যালয় আলোচ্থ্য

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতেই মই সেই সকল ব্যক্তিলৈ সশ্ৰদ্ধা প্ৰণিপাত আৰু সেৱা নিবেদন কৰিছো. যি সকলৰ প্ৰচেষ্টাত সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়ে আজি এই অৱস্থাত উপনীত হৈছেহি। মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সঁহাৰি তথা প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অনুপ্ৰেৰণাত ২০২৩-২৪ বৰ্ষৰ বাবে ঐতিহ্যমণ্ডিত সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ উপ সভাপতি হিচাপে নিৰ্বাচিত হোৱাৰ দ্বাৰা মোৰ জীৱনৰ এটা সপোন বাস্তৱায়িত হৈছিল। ইয়াৰ বাবে মই সকলোলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

প্ৰখ্যাত লীলানন্দ ঠাকুৰ, পাগল বাবা আশ্ৰম আৰু সাপটগ্ৰাম চহৰৰ ৰাস্তাৰ মাজভাগত অৱস্থিত সোণালী জয়ন্তী গৰকা ঐতিহ্যমণ্ডিত উচ্চশিক্ষাৰ অনুষ্ঠান হিচাপে স্বকীয় জ্যোতিৰে উদ্ভাষিত সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয় সামাজিক তথা বৌদ্ধিক বিকাশৰ আধাৰ স্থলী, যাৰ সান্নিধ্যত শত-সহস্ৰ প্ৰতিভাই নিজৰ প্ৰতিভা বিকাশৰ বাবে এখন সুন্দৰ মঞ্চ লাভ কৰিছে। গতিকে এনে মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতাৰ সদস্য হিচাপে পাৰ কৰা এবছৰীয়া অভিজ্ঞতা স্বাভাৱিকতেই স্মৰণীয়।

২০২৩ চনৰ অক্টোবৰ মাহত উপসভাপতি হিচাপে দায়িত্ব ভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পিছৰে পৰা মই মহাবিদ্যালয়খনৰ বিভিন্ন কাম-কাজৰ সৈতে জড়িত হৈ পৰিছিলো আৰু নিজৰ কৰণীয় খিনি কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিলো। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ মোৰ সহ কাৰ্যকৰ্তাসকলৰ দ্বাৰা আয়োজিত বিভিন্ন কাৰ্যসূচীসমূহৰ লগতে মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ আদিত সক্ৰিয় সহযোগিতা আগবঢ়াইছিলো। ইয়াৰ মাজতে মোৰ দায়িত্বত আছিলে সৰস্বতী পূজা, শংকৰদেৱৰ জন্ম জয়ন্তী উদ্যাপন। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত প্ৰতি বছৰে সৰস্বতী পূজা উলহ-মালহেৰে পালন কৰা হয়। কিন্তু প্ৰত্যেক বছৰ যেনেকৈ উদ্যাপন কৰা হয় তাতকৈ আৰু অলপ আটক ধুনীয়াকৈ এই বাৰৰ সৰস্বতী পূজাখন মই পালন কৰো। য'ত মোৰ ইনচাৰ্জ অৰ্গেন নাৰ্জাৰী ছাৰ আৰু মোৰ কমিটিত থকা সদস্যসকলে অনুষ্ঠানখন সফল ভাবে পাৰ হৈ যাবলৈ মোক যথেষ্ট পৰিমাণে সহায় কৰে। যাৰ বাবে মই তেখেতসকলৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ। সৰস্বতী পূজাৰ সমান্তৰালকৈ মই এই বছৰৰ শংকৰদেৱৰ তিৰোভাৱ তিথি অনুষ্ঠান ভাগি আয়োজন কৰিছিলো। বিগত তিনি বছৰ ধৰি কৰণাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি আৰু বিভিন্ন কাৰণত আমাৰ শংকৰদেৱৱৰ তিৰোভাৱ তিথিভাগি উদ্যাপন কৰিব পৰা নাছিলো। কিন্তু মোৰ কাৰ্যকালত এই অৱসৰ পোৱা গুৰুজনাৰ তিৰোভাৱ তিথিভাগি বৰ

আগটগ্রাম মহাবিচ্যালম আলোচন

সুন্দৰকৈ অনুষ্ঠান ভাগি নানান কাৰ্যসূচী যেনে-ভাগৱত পাঠ, নামদল সমূহৰ নাম পৰিবেশন, নৃত্য গীত, কুইজ প্ৰতিযোগিতাই আদি কাৰ্যসূচীৰে সফল কৰি তুলিছিলো. ইয়াতো মোৰ সহ কাৰ্যকৰ্তাসকল যথেষ্ট সহায় আগবঢ়াইছিল। যাৰ বাবে মই তেওঁলোকৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ। তলত সৰস্বতী পূজাৰ কিছুমান আলোক চিত্ৰ আৰু মোৰ কমিটিত থকা সদস্য-সদস্যাসকলৰ নাম আপোনালোকৰ মাজলৈ আগবঢ়ালো।

মোৰ কমিটি খনত থকা সদস্য-সদস্যাসকলৰ নাম - অংকিতা সৰকাৰ, প্ৰিয়া দে, ফাল্পুনী কৰ্মকাৰ, জয়িতা দাস, শিবাঙ্গী মণ্ডল, ছোটন দন্ত, কৌশিক মিত্ৰ, কৰমজিৎ ৰায়, ৰণদীপ সৰকাৰ, শায়ন বোস, গৌৰব চন্দ, অংকুৰ নাথ, আছিফ ৰহমান, সুৰয মণ্ডল, দীপ্তি ৰয়, বিশ্বজিৎ দত্ত।

২০২৪ বৰ্ষৰ সৰস্বতী পূজাৰ কিছুমান আলোক চিত্ৰ ঃ

সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়ৰ দৰে এটা বৃহৎ শিক্ষা অনুষ্ঠানৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ উপ সভাপতি^ৰ ফিত পালন কৰোতে বহুতে জাতিয়া গুৰু দায়িত্ব পালন কৰোতে বহুতো অনিচ্ছাকৃত ভুল-ভ্ৰান্তিৰ বাবে মই, আপোনালোকৰওচৰত ক্ষমা প্রার্থী। সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালয় যাতে সকলো ক্ষেত্রতে আগবাঢ়ি যাওক তাৰেই অন্তক্তৰণেৰে কামনা

জয়তু সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালয় ছাত্র একতা সভা।

দীপঙ্কৰ সৰকাৰ। সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালয় ছাত্র একতা সর্ভ

Report of Major Games Secretary

Nabajyoti Kalita, Major Games Secretary, SCSUC

First of all, I would like to thank everyone for giving me opportunity to serve as Major Games Secretary, Sapatgram College Students' Union Council (SCSUC) for the session 2023-24. I took charge in October, 2023 and started working from the very day of taking oath. My Professor In-charge Mr. Bulen Chutia, Assistant Professor of English was my constant support during my entire journey. As Sapatgram college is a rural college with limited opportunity for games and sports we had to face a lot of challenges.COVID-19 also hampered this fieldduring the last two years. So, in this session we tried our best to resume the tradition and to give platform to our student friends to uplift their potential during college week. We introduced many new events as compared to previous years. 26 number of events were conducted successfully in the College Week 2023-24 under the aegis of Major Games. This report is primarily to highlight the results of the events

সাপট্যাম মহাবিদ্যালয় আলোচনী		৩৬ সংখ্যক	সাপটগ্রাম স্থাবিগ্রালম আজোচনী	०० अस्युक
conducted during the College Week held from 5th to 8th February, 2024. The results	(· 5-)	00000	i. Anshar Brahma ii. Sanjib Barman	iii. Jintu Barman
were as follows: 1.Long Jump (Girls)	i. Anshar Brahma ii. Durjyodhan Roy		iii. Jiyarul Hoque	14. 800 Meter Race (Girls)
i. Purabi Barman ii. Nirmali Das	iii. Rubul Hoque	<i>\$</i> '	10. High Jump (Boys)	i. Karabi Barman ii. Aktara Begum
iii. Aktar Banu Begum	6. Discus Throw (Girls)		i. Anshar Brahma	iii. Aktar Banu Begum
2.High Jump (Girls)	i. Absana Begum		ii. Ruhul Amin iii. Jintu Barman	15. 800 Meter Race (Boys)
i. Rekha Barman ii. Ruvi Dutta	ii. Karabi Barman iii. Purobi Barman		11. Marathan Race (Boys)	i. Biswa Dev Barman ii. Durjyodhan Roy
::: Ala. B	7. Discus Throw (Boys)		i. Biswa Dev Barman ii. Kalyan Kalita	iii. Krishna Mondal
3. Javelin Throw (Girls)	i. Anshar Brahma		iii. Durjyodhan Roy	16. 400 Meter Race (Girls) i. Karabi Barman
i. Rekha Barman	ii. Durjyodhan Roy iii. Soleman Ahmed		12. Marathan Race (Girls)	ii. Aktar Banu Begum
ii. Sarika Chetry iii. Karabi Barman	8. Long Jump (Boys)	,	i. Aktara Begum ii. Karabi Barman	iii. Aktara Begum
4. Shot Put (Girls)	i. Sofikur Rahman	4		17. Kabaddi (Boys) A. Champion (Team Joy Maa)
i. Khukhumoni Barman	^{ii.} Jahidul Islam iii. Jintu Barman		13. 1600 Meter Race (Boys) i. Biswa Dev Barman	i. Vinayak Sarkar (Captain)
ii. Sarika Chetry iii. Karabi Barman	9. Javelin Throw (Boys)		ii. Durlab Medhi	B. Runner-up Team

0-19

i. Rakibul Islam (Captain)

18. Kabaddi (Girls)

- **Champion Team**
 - Karabi Braman (Captain)
- В. Runner-up Team
 - Bithika Das (Captain)

19. Cock Fight (Girls)

- Karabi Barman
- ii. Alakananda Barman
- iii. Khukumoni Barman

20. 100 Meter Sprint (Boys)

- i. Jintu Barman
- ii. Sofikur Rahman
- iii. DurjyodhanRov

21. 100 Meter Sprint (Girls)

- Rekha Barman
- ii. Karabi Barman
- iii. Aktar Banu Begum

22. Relay Race (Girls)

1stTeam:

Shahina Begum (Captain)

2nd Team:

Khukumoni Barman (Captain)

3rd Team:

Falguni Karmakar (Captain)

23. Volley Ball (Boys)

A.Champion (Team 11 Brothers)

i. Moklessur Rahman (Captain)

B.Runner-up (Team KICC,

Sapatgram)

i. Rejiqul Hoque (Captain)

24. Cricket (Boys)

- Champion (Team Mahakal)
 - Deep Shil (Captain)
- Runner-up (Team Hitman) B.
 - Sreemant Barman (Captain)

24. Paar-Paani

- Sneha Ghosh
- ii. Riya Roy
- iii. Rekha Barman

25. Volley Ball (Girls)

Champion Team:

i. Karabi Barman (Captain)

26. Football (Boys)

अविश्वीय मर्जिक्षिणिय ल्यालिहिनी

A.Champion (KICC, Sapatgram)

i. Inamul Hoque (Captain)

B.Runner-up (Team C. Ronaldo 11) i.Md. Abu Samim Hassan (Captain)

Long live Sapatgram College, long live Sapatgram College Students' Union Council (SCSUC).

"Success is not final, failure is not fatal. It is the courage to continue that counts." **Winston Churchil**

"Education is the most powerful weapon which you can use to change the world," Nelson Mandela.

"It does not matter how slowly you go as long as you do not stop."

Confucius.

Report of Debate & Cultural Secretary

Subhankar Paul

Every year, Annual Sports and Literary debate and Cultural Programme is organized by Sapatgram College generally in the last part of January or first week of February.

The college week Programme for the academic session 2023-24 was held from the 5th February 2024 to 10th February 2024 under the performance of student's union body, Sapatgram College. Mr. Pankaj Barman was the general secretary, Mr. Subhankar Paul was the Debate & Cultural Secretary, Mr. Subhankar Paul was the Nabajyoti Kalita was the Major Games Secretary and Minor Games secretary and Minor Games secretary academic officer, entrusted the overall incharge to conduct the college week Programme. Dr. M. Banerjee was the in

charge of the Literary, Debate and Cultural Section. Mr. Bulen Chutia was the in charge of the major games activity and Mr. Saiful Sheikh was the in charge of the minor games section.

A Cultural Rally was organized as a inaugural part of the week long College Week Programme organized by the initiative of debate and cultural section. Different items of competition under Literary Debate and Cultural sections were organized such as poem. Recitation (English, Bengali, Assamese, Rajbongshi, Bodo), Extempore Speech, On the spot poem composition etc. On the second day (05/02/2024) the competition for Bargeet, Jyoti Sangeet, Bhupendra Sangeet, Bihu Geet, Jikif, Modern Song (Assamese, Bengali, Hindi,

Bodo) were organized. Third Day (06/ 02/2024) items were Rabindra Sangeet, Nazrul Geet, LokoGeet (Kamrupiya, Goalpariya, Bengali, Bodo) Bhajan and Rabindra dance. In the last day (07/02/ 2024) of the Programme, the items of the competitions were very much attractive. Firstly, there were different dance Programme like Modern dance and Loko Dance (Assamese, Bengali, Bodo and Hindi). Then there was a Debate Competition on the theme in the House believes that education in the mother language is useful for students." Except all these items of competitions of the debate and Cultural Section, there was an essay-competitions on the theme "Sapatgram College, Its Past,

Present and future". Some strict rules and regulationswere followed for conducting all the competitions under Literary Debate and Cultural section. In maximum cases, teachers played the role of judges for all the competitions. Books, Medals, were offered to the winners for various events. Best Worker Certificate was also issued to the volunteers who rendered their service for conducting all the competitions. The entire college week Programme was successfully conducted by the literary debate and cultural sections. The list of the competitions as well as the winners along with the Programme schedule is attached in the view file for ready reference.

College Week 2023-24 Achievement in Cultural and Debate Activities

SI No.	Name of the Students	Rank/Award	Semester	Competition
1	Himashree Das	1 st	1st year	Assamese Modern Dance
2	Jumi Kalita	2nd	1st year	
3	Vitali Nath	2nd	1st year	
4	Dhandita Adhikary	3 rd	1st year	
5	Sumanjit Sarkar	1 st	2nd	Bengali Modern Dance

অম্পট;	গ্রাম মহাবিদ্যালয় আজোচনী				I	ञान्त्र ह	গ্রান নহাবিচ্যালয় আলোচনী			৩৬ সংখ্যক
6	Nihadita Day			৩৬ সংখ্যক		27	Anirudha Saha	1 st	6 th	Jyoti Sangeet
	Nibedita Roy	2 nd	4 th		1	28	Dimple Medhi	2 nd	4 th	•
7	Nandini Saha	3rd	6th	•		29	Sneha Das	3 rd	4 th	
8	Abhijit Sarkar	1 st	6 th	Hindi Modern Dance	(j)	30	Anirudha Saha	1 st	6 th	Bhupendra Sangeet
9	Priya Haldar	2 nd	2 nd year	mindi Modein	A. A.	31	Joyeeti Das	2 nd	2 nd	
10	Nandini Das	3rd	2 nd year		* % **	32	Sneha Das	3 rd	4 th	
11	Sumanjit Sarkar	3rd	2 year 2nd			33	Dimple Medhi	1 st	4 th	Loko Sangeet
12	Susmita Saha	1 st				34	Joyeeta Das	2 nd	2 nd	
13	Harshita Lunia	2 nd	4 ^ւ	Essay Competition		35	Anirudha Saha	3 rd	2 6 ^{ւհ}	
14	Barnali Barman		4 ^{ւհ}			36	Anirudha Saha	1 st	6 th	Rabindra Sangeet
15	Sneha Ghosh	3rd	4 th					2 nd	2 nd	
16	Joyeeta Das	1 st	2nd ··	Assamese Recitation		37	Joyeeta Das Trishna Das	2 1 st	6 th	Rabha Sangeet
17	Riya Roy	2 nd	2 nd			38	Anirudha Saha	2 nd	4 ^{ւհ}	
18	Priyanka Saha	3rd	2 nd			39	Sneha Das	3 rd	-4 th	
19		1 st	6 th	English Poem Recitation		40		1 st	1 st year	Bihu Dance
20	Sneha Ghosh	2 nd	2 nd	English Poem Revi		41	Rubi Kalita	2 nd	2 nd	Dilly Dalice
	Paramjit Roy	3rd				42	Himashree Das			
21	Priyanka Saha] st	4 th	· afl	18	43	Nitumoni Nath	3 rd	1 st year	
22	Paramjit Roy		6 th	Bengali Poem Recitation		44	Dharitri Roy	1 st	1 st year	Loko Dance
23	Sneha Ghosh	2 nd	4 th			45	Riya Paul	2 nd	2 nd	
24	Paramjit Roy	3rd	2 nd			46	Alakananda Barman	3 rd	2 nd	
25	Sajina Begum	1 st	4ա	Extempore Speech		47	Bibek Barman	1 st	6th	Rabindra Dance
26		2 nd	2 nd	Extempore		48	Gouri Rani Ghosh	2 nd	1 st year	
20	Alakananda Barman	3 rd	_		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·			৯৩		
-			2 nd				en entre d'an des ten en le debienne en rédet en pour nome que le monocologie des en ampaire	manta terri din dikerakan dipakan mengalakan mengalah dikerakan dikerakan dikerakan dikerakan dikerakan dikera		anna como con a servina de como como como como como como como com

Mesusian	77-6
1,000	मर्राविष्ठालम जालाहकी
	11 21 Culput

৩৫ সংখ্যক

			-		
49	Anirudha Saha				
50	Joyeeta Das	1 st		6th	Bangla Modern Song
51	Joyeeta Das	2 nd		2nd	
52	Sneha Das	1 st		2 nd	Assamese Modern Song
53	Anirudha Saha	2nd		4 th	
54	Anirudha Saha	3rd	12	6 th	
55	Jiya Thapa	1 st		6 th	Hindi Modern Song
56	Jiya Karmakar	2nd		2 nd	Hilldi Mos
	Dwipendu Dey			2	
	Jakirul Islam				
57.	Sweety Sarkar,	1 st		4 th	Quiz Competition
	Samuda Parvin,				
	Rubina Begum				
58	Joyeeta Das	2 nd		2nd	
59	Amrita Dutta	1 st		2nd	Art Competition
60	Neha Saha	2 nd		6 th	Art Comp
61	Monira Aktar	3rd		4th	
62	Paramjit Roy	1 st	4	-t-u	netition
63	Dipjyoti Seal	2 nd			Debate Competition
		3rd			

Few Photographs of College Programme

Achievement 2023-24

Sweety Acharjee CGPA: 8.72 Dept. of Education Best Graduate, 2023

Abutar Sheikh
Scored 100 in Economics in H.S. Final Exam/2023-24
Sapatgram College

অসম সাংস্কৃতিক মহাসংগ্রাম, ২০২৩-২৪ গগনা জেং বিহু দল, গাঁও পঞ্চায়ত আৰু বিধান সভা সমষ্টি ভিত্তিত প্রথম স্থান অসমীয়া বিভাগ, সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালয়

অসম সাংস্কৃতিক মহাসংগ্রাম, ২০২৩-২৪ লেখিকা গগৈ, সহকাৰি অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ, সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালয় বিধান সভা সমষ্টি ভিত্তিত 'গ' শাখাৰ সংগীত প্রতিযোগিতাত প্রথম স্থান লাভ।

Sankar Karmakar, 6th Semester
International Nabarup Siromani Sanman Choreographer Award in Sanskrite Sangam-2024
Venue- Jyoti Chitrakar Film Studio, Guwahati

Royal Teen Diva Universe Asia, 2023 (Winner)

Madhumita Bhadra,

H.S. 1st year, Sapatgram College

Cultural Rally

Performing Satriya Nritya

Performing Bihu Dance

Pre-Bihu Celebration at College Hostel

Rajbanshi Folk Dance

Srimanta Sankardev's Tithi

Smt. Srishti Singh, IAS, SDO(Civil), Bilasipara visited the Central library of Sapatgram College

Archaeological Museum visit by the Department of History

Student participation in capacity building and personality development program

Glimps of NSS and Scout & Guide with faculties

Kabadi Game

Cricket Team

মহাবিদ্যালয় সংগীত

নহি জ্ঞানেন সদৃশ পরিত্রমিহ বিদ্যতে

১৯৭২ চনৰ সাত আগম্ভত
সমাজ হিতৈষী লোকৰ মহামিলনত
গঢ়ি উঠে প্ৰজ্ঞাতীৰ্থ সাপটগ্ৰামত
নাম লৈ সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয় ।।
নহি জ্ঞানেন সদৃশং...

সোণকোষ নদীৰ তীৰত জ্ঞানৰ জ্যোতি বিলাই অবিৰত বাজে মিলন সুৰ দক্ষিণত বিৰাজিছে গাঁও শান্তিপুৰ এইখনেই আমাৰ জ্ঞানৰ আলয় জয়তু সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়। নহি জ্ঞানেন সদৃশং....

> উত্তৰে বৈ আছে সুশীতল ধাৰা 'লক্ষা' নাম লৈ অতীজৰে পৰা পূৱত জিলিকিছে লীলানন্দৰ আশ্রম অপৰূপ শোভা বর্ধন; এইখনে আমাৰ প্রাণৰ আলয় জয়তু সাপটগ্রাম মহাবিদ্যালয়।

নহি জ্ঞানেন সদৃশং..
জিলিকিছে প্রকৃতিৰ শ্যামূলী কোলাত
মেধা আৰু পাণ্ডিত্বৰ সমন্বয়ত
শান্তি সম্প্রীতিৰ বার্তা বিলাই
এইখনেই আমাৰ মহাবিদ্যালয়
নহি জ্ঞানেন সদৃশং.....

(আজি) চৌদিশে উঠিছে বিজয়ৰ ধ্বনি জাতি ধৰ্মৰ ভেদাভেদ একোকে নগণি এন্ধাৰক আঁতৰাই পোহৰ বিলাই চেনেহী অসম মাতৃৰ মুখ উজ্বলাই জয়তু সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয় জয়তু সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয় জয়তু সাপটগ্ৰাম মহাবিদ্যালয়

